

ZÁVEREČNÁ EVALUAČNÁ SPRÁVA

Projekty SlovakAid v oblasti globálneho rozvojového vzdelávania
schválené v rokoch 2016-2018 a realizované v rámci oficiálnej
rozvojovej spolupráce na Slovensku

28. január 2021

Túto evaluačnú správu vypracoval nasledujúci tím evaluátorov spoločnosti Consulting Associates, s.r.o.: Martin Obuch, Milan Gál a Robert Horínek.

Odbor rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky poskytuje normatívne nástroje, predpisy, príručky a formuláre, ktoré majú byť v rámci procesu evaluácie použité.

Odbor rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky môžete kontaktovať na: ivana.ruttkayova@mzv.sk; orpo@mzv.sk; +421 2 5978 3644 ; +421 2 5978 3641.

Názory uvedené v tomto dokumente sú názormi autorov a nemusia odzrkadľovať názory Odboru rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky alebo orgánov SlovakAid.

Táto publikácia nebola formálne editovaná.

OBSAH

OBSAH.....	II
SKRATKY A AKRONYMY.....	III
ZHRNUTIE	IV
I. ÚVOD.....	1
II. ZISTENIA EVALUÁCIE	3
PROJEKT Č. 1	3
PROJEKT Č. 2	6
PROJEKT Č. 3	10
PROJEKT Č. 4	13
PROJEKT Č. 5	16
PROJEKT Č. 6	20
PROJEKT Č. 7	22
PROJEKT Č. 8	26
PROJEKT Č. 9	29
PROJEKT Č. 10	34
PROJEKT Č. 11	37
PROJEKT Č. 12	41
PROJEKT Č. 13	45
PROJEKT Č. 14	49
III.ZÁVERY	53
IV. ODPORÚČANIA	61
V. PONAUCENIA.....	63
PRÍLOHA I. ZADÁVACIE PODMIENKY EVALUÁCIE.....	64
PRÍLOHA II. EVALUAČNÉ NÁSTROJE: DOTAZNÍKY A NÁVODY NA VÝKON POHOVOROV	67
PRÍLOHA III. ZOZNAM POSÚDENEJ DOKUMENTÁCIE	71
PRÍLOHA IV. ZOZNAM OSÔB, KTORÉ BOLI KONTAKTOVANÉ POČAS EVALUÁCIE.....	73
PRÍLOHA V. ZOZNAM ČLENOV REFERENČNEJ SKUPINY	74
PRÍLOHA VI. POČET NOVÝCH A INOVOVANÝCH PREDMETOV POČAS REALIZÁCIE PROJEKTU	75

SKRATKY A AKRONYMY

BISLA	Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií, n.o.
FA STU	Fakulta architektúry, Slovenská technická univerzita
FMV EUBA	Fakulta medzinárodných vzťahov, Ekonomická univerzita v Bratislave
FMK UCM TT	Fakulta masmediálnej komunikácie UCM v Trnave
GRV	globálne rozvojové vzdelávanie
GV	Globálne vzdelávanie
KPU	Kabul Polytechnic University
MKV	Multikultúrna výchova
MVO	mimovládna organizácia / mimovládne organizácie
MZVEZ	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
NSGV	Národná stratégia pre globálne vzdelávanie 2012-2016
ODA	Oficiálna rozvojová spolupráca (Official Development Assistance)
SAMRS	Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
SDGs	Ciele udržateľného rozvoja (Sustainable Development Goals)
SFPA	Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku (Slovak Foreign Policy Association)
SŠ	Stredná škola
UCM TT	Univerzita Cyrila a Metoda v Trnave
UK BA	Univerzita Komenského v Bratislave
UMB BB	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization
UNIS	United nations international school
UPJŠ KE	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
UPOL	Univerzita Palackého v Olomouci
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základná škola

ZHRNUTIE

Východiskom pre podporu GRV v rámci rozvojovej spolupráce bolo prijatie Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie na roky 2012-2016 a Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce na roky 2014-2018. MZVEZ SR sa prostredníctvom vyhlásených výziev prihlásilo k presadzovaniu GRV vo formálnom vzdelávacom systéme. **14 projektov podporených vo výzvach v rokoch 2016-2018 predstavuje sítě nesystémový, ale vo vzťahu k cieľom NSGV jeden z mála dostupných zdrojov financovania. Realizované projekty je potrebné chápať ako iniciatívy na začleňovanie princípov a tém GRV do formálneho vzdelávania, ktoré je potrebné dlhodobo rozvíjať.**

Kompozícia projektových partnerstiev na podporu GRV odrážala stav odborných kapacít kľúčových aktérov pre riešenie tém spojených s GRV. Na jednej strane boli mimovládne organizácie s dlhodobými skúsenosťami a kapacitami v oblasti GRV. Na strane druhej boli vysoké školy, na ktorých sa mali začleňovať princípy a témy GRV do vzdelávacích programov, ale často len s niekoľkým nadšenými pedagógmi. 6 mimovládnych organizácií zodpovedalo za implementáciu 11 projektov (z celkového počtu 14) v pozícii hlavného prijímateľa. **Typický projekt na podporu GRV schválený v rokoch 2016-2018 bol vedený mimovládnu organizáciou, ktorá spolupracovala s katedrami/fakultami 2 vysokých škôl v pozícii projektových partnerov.**

Dôležitým zistením je, že **pre vytvorenie partnerstva a začatie formálnej spolupráce medzi mimovládnymi organizáciami a vysokými školami/univerzitami mali zásadný význam osobné kontakty.** Bez aktívnych pedagógov so silným osobným presvedčením o význame zvyšovania povedomia o cieľoch, princípoch a témach GRV by často nebolo možné prekonať prekážky pre začatie spolupráce. **Ako prekážku užšej spolupráce možno považovať uzavretosť vysokých škôl a univerzít, a ich primárnu orientáciu na výstupy zohľadnené v hodnotení škôl.** Z toho často pramenila neochota spolupracovať s mimovládnym sektorom na projektoch, ktoré navyše neprinášali hodnotené výstupy.

Výzvy jednoznačne definovali ciele a prioritné oblasti podpory. **Z pohľadu výstupov a výsledkov predstavujú projekty veľmi homogénnu skupinu intervencií orientovaných na začleňovanie GRV na vysokých školách/univerzitách.** Hlavným výstupom projektov predložených vo výzvach v rokoch 2016 a 2017¹ bolo začlenenie princípov a tém GRV do vysokoškolských študijných programov alebo vytvorenie nového študijného programu na vysokých školách. Cieľom podporených aktivít bolo budovanie kapacít a začlenenie rozvojových tém do študijných programov špecificky na vysokých školách. Výzvy v roku 2018 boli zamerané na podporu začleňovania rozvojových tém do vzdelávacieho procesu, avšak už aj na základných a stredných školách. **Napriek rozšíreniu spektra prioritných aktivít (výstupov) a stupňov vzdelávania vo výzvach v roku 2018 sa podporené projekty sústredili takmer výlučne na vysoké školy a univerzity.**

Zameranie výziev, napriek relatívne úzkemu okruhu povinných aktivít, považujeme za relevantné ku kľúčovým potrebám formálneho vzdelávania v oblasti GRV na Slovensku. Úzke tematické zameranie viedlo k štandardizácii hlavných výstupov a výsledkov projektov, ale neprejavilo sa negatívne na schopnosti projektov reagovať na kľúčové potreby cieľových skupín. **Začleňovanie princípov a tém GRV do vysokoškolských programov sa ukázalo ako dostatočne flexibilný prístup, ktorý je aplikovateľný v podmienkach vysokých škôl a univerzít.** Globálne a rozvojové témy sú vysoko relevantné pre široké spektrum vzdelávacích programov.

¹ Okrem výzvy SAMRS/2017/RV/2

Za hlavný (požadovaný) výstup projektov považujeme počet vysokoškolských predmetov, do ktorých boli integrované princípy a témy GRV. Na základe dostupných údajov bolo v realizovaných projektoch upravených celkovo 74 predmetov vyučovaných na vysokých školách a univerzitách. Začleňovanie princípov a tém GRV do predmetov rešpektovalo existujúce kapacity na katedrách/fakultách a prebiehalo postupne. V súvislosti s integráciou princípov a tém GRV do výučby na vysokých školách a univerzitách boli dôležitým výstupom projektov monografie, publikácie, upravené sylaby, audiovizuálne materiály a učebné materiály. Budovanie kapacít v oblasti GRV bolo intenzívne podporované nielen po obsahovej stránke, ale aj po metodickej stránke. Z tohto dôvodu projekty venovali významnú pozornosť práve zvyšovaniu úrovne zručností pedagógov prostredníctvom školení, seminárov, workshopov, stáží a konzultácií. Významná časť aktivít sa orientovala na organizáciu prednášok a diskusií na globálne a rozvojové témy. Projekty vytvárali dostatočný priestor na budovanie sietí odborníkov, ktorí sa venujú problematike GRV. Aktivity pre širšiu (laickú) verejnosť mali rôzne formy a často boli spojené s podujatiami ako napr. s festivalmi.

Pedagógovia, ktorí participovali na aktivitách projektov, ale aj ďalší pedagógovia pôsobiaci na spolupracujúcich katedrách a fakultách získali dôležité poznatky a skúsenosti. Začlenenie globálnych a rozvojových tém do vzdelávacích programov vysokých škôl a univerzít jednoznačne prispelo k zvýšeniu kvality, aktuálnosti a atraktívnosti výučby. Väčšina pedagógov, ktorí participovali na projektoch, získala zručnosti na obsahovú integráciu princípov a tém GRV do predmetov a aplikáciu vhodných vyučovacích metód. Projekty mali multiplikačný efekt, keď skúsenejší kolegovia predávali nadobudnuté poznatky ďalším spolupracovníkom. Ďalej projekty prispeli k vytvoreniu formálnych a neformálnych sietí odborníkov aktívne sa venujúcich globálnym a rozvojovým témam. Takýmto spôsobom boli ukotvené princípy a témy GRV vo vyučovacom procese.

Projekty umožnili prístup študentov k aktuálnym informáciám o globálnych a rozvojových témach. To prispelo k lepšiemu pochopeniu súvislosti dnešného globalizovaného sveta a získaniu nových pohľadov na aktuálne rozvojové problémy. Prostredníctvom inovovaných a nových predmetov si študenti vysokých škôl a univerzít postupne osvojovali zručnosti a kompetencie pre diskusiu, argumentáciu a kritické myslenie. Časť podporených projektov zacielila svoje aktivity na zvyšovanie povedomia širšej verejnosti o globálnych a rozvojových témach.

Na základe dostupných informácií považujeme prínosy dosiahnuté realizáciou projektov za vysoko udržateľné. Pedagógovia potvrdili, že výstupy projektov (monografie, sylaby, učebné materiály) naďalej používajú v rámci svojho pôsobenia na katedrách a fakultách. Takmer na všetkých vysokých školách/univerzitách sa pokračuje vo výučbe predmetov, do ktorých boli začlenené princípy a témy GRV, resp. nových predmetov GRV. Z niektorých nepovinne voliteľných predmetov sa stali povinne voliteľné. Pedagógovia aplikujú vhodné metódy pre GRV vo vyučovacom procese. Študenti prostredníctvom vybraných predmetov majú prístup k aktuálnym globálnym a rozvojovým témam.

Pedagógovia z vysokých škôl a univerzít pokračujú v odbornej spolupráci, najčastejšie vo forme prednášok a konzultácií. Vysoké školy a univerzity pokračujú v komunikácii s mimovládnyimi organizáciami, niektoré sa snažia získať interné zdroje na zabezpečenie spolupráce, i keď v menšom rozsahu. **S určitým časovým odstupom je evidentné, že princípy a témy GRV sú integrované do vzdelávacích programov vysokých škôl a univerzít zapojených do projektov podporených v rokoch 2016-2018.**

Projekty s obmedzenými finančnými prostriedkami dokázali zásadným spôsobom zmeniť stav začleňovania princípov a tém GRV do vzdelávacích programov na zapojených vysokých školách. Projekty realizovali veľké množstvo aktivít smerujúcich k zabezpečeniu pozitívnych prínosov pre relatívne početné cieľové skupiny. Projekty preukázali udržateľnosť hlavných výstupov a výsledkov a ich praktické využívanie aj po formálnom ukončení projektov. **Účinnosť vynaložených finančných**

zdrojov bola navyše posilnená multiplikačnými mechanizmami zohľadňujúcimi fungovanie vysokoškolského vzdelávania.

SÚHRNNÁ MATICA ZISTENÍ, DÔKAZOV A ODPORÚČANÍ

Zistenia ²	Dôkazy (zdroje, ktorými sa zdôvodňujú zistenia)	Odporúčania ³
Hlavné odporúčania		
Typický projekt na podporu GRV schválený v rokoch 2016-2018 bol vedený mimovládnu organizáciou, ktorá spolupracovala s katedrami/fakultami	Zoznam projektov na podporu GRV a projektových partnerov	Pred vyhlásením výziev začať cieľnú komunikáciu s kľúčovými aktérmi a realizovať aktivity (semináre, workshopy) na posilnenie kapacít vzdelávacích inštitúcií na implementáciu projektov v oblasti GRV
Zameranie výziev, napriek relatívne úzkemu okruhu povinných aktivít, považujeme za relevantné ku kľúčovým potrebám formálneho vzdelávania v oblasti GRV na Slovensku	Analýza globálneho vzdelávania na Slovensku, pohovory s hlavnými partnermi projektov	Orientovať časť zdrojov na „štandardnú“ podporu GRV prostredníctvom školení pedagógov a tvorby metodických materiálov
Z pohľadu výstupov a výsledkov predstavujú projekty veľmi homogénnu skupinu intervencií orientovaných na začleňovanie GRV na vysokých školách/univerzitách.	Desk-search projektovej dokumentácie, pohovory s hlavnými partnermi projektov	Ďalšiu časť zdrojov a výziev orientovať na „inovatívne“ aktivity v oblasti GRV
Vysoké školy a univerzity pokračujú v komunikácii s mimovládnymi organizáciami, niektoré sa snažia získať interné zdroje na zabezpečenie spolupráce, i keď v menšom rozsahu.	Pohovory s hlavnými partnermi projektov, fokusové skupiny s projektovými partnermi	Umožniť ďalšie zhodnocovanie dosiahnutých výstupov/výsledkov prostredníctvom podpory „follow-up“
Podpora SAMRS tvorí len časť zdrojov na podporu rozvoja GRV	Pohovory s hlavnými partnermi projektov, pohovor so zástupcom Ambrely	Finančne podporovať budovanie kapacít slovenských subjektov na zapojenie do medzinárodných projektov GRV
Východiskom pre podporu GRV v rámci rozvojovej spolupráce bolo prijatie Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie na roky 2012-2016	Desk-research programovej dokumentácie	Prepojiť proces prípravy Novej stratégie pre globálne vzdelávanie pre roky 2022-2027 s procesom plánovaných systémových zmien v oblasti školstva
Dôležité odporúčania		
Globálne a rozvojové témy sú vysoko relevantné pre široké spektrum vzdelávacích programov	Pohovory s hlavnými partnermi projektov, fokusové skupiny s projektovými partnermi	Definovať základné kategórie výšky podpory pre žiadateľov (prípadne typológiu hlavných oprávnených

²Zistenie využíva dôkazy zo zberu údajov zohľadňujúc vecné vyhlásenie.

³Odporúčania sú návrhy zamerané na zlepšenie účinnosti, kvality, alebo efektívnosti projektu/programu; na prepracovanie cieľov; a/alebo na prerozdelenie zdrojov. Pokiaľ ide o presnosť a dôveryhodnosť, odporúčania by mali byť logickými dôsledkami zistení a záverov.

Zistenia ²	Dôkazy (zdroje, ktorými sa zdôvodňujú zistenia)	Odporúčania ³
		aktivít) v závislosti od fázy zavádzania a rozvoja GRV do vzdelávacieho procesu
Projekty s obmedzenými finančnými prostriedkami dokázali zásadným spôsobom zmeniť stav začleňovania princípov a tém GRV	Desk-research projektovej dokumentácie	Zaviest' pre menšie „štandardné“ projekty systém GRV voucherov/kupónov, ktoré by mohli školy (napr. ZŠ a SŠ) využiť na zabezpečenie odbornej spolupráce pri začleňovaní GRV do vzdelávacieho procesu
14 projektov podporených vo výzvach v rokoch 2016-2018 predstavuje síce nesystémový, ale vo vzťahu k cieľom NSGV jeden z mála dostupných zdrojov financovania	Desk-research programovej dokumentácie (NSGV), pohovor so zástupcom Ambrely	Zabezpečiť odborné kapacity na spracovanie novej Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie pre roky 2022-2027 v úzkej spolupráci s relevantnými aktérmi v GRV
14 projektov podporených vo výzvach v rokoch 2016-2018 predstavuje síce nesystémový, ale vo vzťahu k cieľom NSGV jeden z mála dostupných zdrojov financovania	Desk-research programovej dokumentácie (NSGV) a návrhu Partnerskej dohody pre PO 2021-2027	Zabezpečiť finančné prostriedky na plnenie úloh v novej stratégii a pokiaľ možno využiť finančné zdroje Európskeho sociálneho fondu v programovom období 2021-2027

I. ÚVOD

Národná stratégia pre globálne vzdelávanie na roky 2012-2016 a strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce na roky 2014-2018 tvorili základný rámec pre podporu globálneho rozvojového vzdelávania z verejných zdrojov (v súčinnosti a nadväznosti na dokumenty „Bilaterálna rozvojová spolupráca SR na rok 2018“, „Strednodobá stratégia ODA SR na obdobie 2014-2018“, „Maastrichtská deklarácia globálneho vzdelávania“, „EU Gender Action Plan“, „Agenda 2030“). Téma globálneho rozvojového vzdelávania (ďalej „GRV“) a verejnej informovanosti sa stali súčasťou ročných programov zamerania bilaterálnej spolupráce Slovenskej republiky pre roky 2016, 2017 a 2018. V týchto rokoch, **Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (ďalej „SAMRS“) na podporu globálneho rozvojového vzdelávania pripravila a vyhlásila spolu 5 výziev na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky (ďalej „SR“). V predmetných výzvach bolo schválených a následne zrealizovaných 14 projektov, ktoré boli predmetom evaluácie.**

Hlavným účelom evaluácie bolo na základe OECD/DAC kritérií posúdiť projekty zamerané na posilnenie začlenenia GRV do formálneho vzdelávania na Slovensku, predovšetkým na vysokých školách. Hlavné evaluačné otázky boli po dohode obstarávateľa s evaluátorom formulované nasledovne:

- **Aké inštitúcie sa podieľali na implementácii projektov rozvojového vzdelávania?**
- **Čo sú kľúčové výstupy a výsledky projektov rozvojového vzdelávania?**
- **Na ktoré hlavné cieľové skupiny boli projekty rozvojového vzdelávania orientované?**
- **Aké prínosy priniesla realizácia projektov rozvojového vzdelávania cieľovým skupinám?**
- **Do akej miery využívali cieľové skupiny výstupy a výsledky projektov po ich ukončení?**
- **Zodpovedajú vynaložené verejné zdroje dosiahnutým výsledkom ukončených projektov?**

Realizácia evaluácie oficiálne začala v septembri 2020 a prebiehala do decembra 2020. Výstupy z evaluácie majú slúžiť pri orientácii ďalšej podpory GRV v rámci SlovakAid (bilaterálnej spolupráce), ako aj pri tvorbe novej národnej stratégie v gescii Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Metodológia evaluácie

V prvom kroku evaluátor spracoval dostupné sekundárne informačné zdroje, t.j. existujúce stratégie, programovú a projektovú dokumentáciu. Desk-research slúžil na systematický zber, analýzu a spracovanie dostupných informačných zdrojov. Výsledky boli primárne využité na zistenie kľúčových informácií o: kontexte globálneho rozvojového vzdelávania na Slovensku, konkrétnych cieľoch a formách podpory GRV v rámci bilaterálnej rozvojovej spolupráce, implementovaných projektoch, aktivitách a cieľových skupinách. Predbežné zistenia z desk-research boli zosumarizované do Úvodnej správy, ktorá definovala ďalší postup a časový harmonogram evaluácie. Systematické spracovanie dostupných sekundárnych údajov umožnilo identifikáciu ďalších nástrojov potrebných na objektívne zodpovedanie evaluačných otázok.

Následne boli zmapované výsledky podporených projektov pre stanovenie základného rámca pre identifikáciu prínosov pre cieľové skupiny a objektívne posúdenie zmien, ktoré mohli nastať v dôsledku podporených intervencií. Prostredníctvom tejto metódy sme posúdili prínosy rozvojového vzdelávania nielen prostredníctvom výstupov a výsledkov, ale prínosov intervencií pre cieľové skupiny a ich udržateľnosť. **Mapovanie výsledkov podporených intervencií bolo**

realizované aj prostredníctvom ďalších metód na zber primárnych údajov: hĺbkových pohovorov a fokusových skupín.

Vzhľadom na epidemiologickú situáciu súvisiacu s pandémiou ochorenia COVID-19 a prijaté opatrenia sa osobné pohovory realizovali prostredníctvom virtuálnych stretnutí. Projektoví manažéri (kontaktné osoby) boli v prvom kroku oficiálne oslovení so žiadosťou o osobný pohovor a stanovenie vhodného termínu. V ďalšej komunikácii evaluátor potvrdil termín konania virtuálneho stretnutia, tematické okruhy pohovoru a link na pripojenie k stretnutiu. **Pološtruktúrované pohovory s projektovými manažérmi všetkých projektov boli vykonané v termíne od 19. do 30. októbra 2020.** Dĺžka pohovoru k jednému projektu bola približne 75 minút. Z každého pohovoru bol spracovaný záznam, ktorý slúžil na systematický zber a spracovanie primárnych údajov od respondentov.

Na overenie a identifikáciu prínosov, ich udržateľnosti po realizácii podporených projektov boli zorganizované 2 fokusové skupiny. Cieľovou skupinou boli oficiálni projektoví partneri, t.j. zástupcovia vysokých škôl, na ktorých sa realizovali hlavné projektové aktivity. Pre každú fokusovú skupinu bol pripravený podrobný scenár s hlavnými témami pre diskusiu. V termíne 11. a 12. novembra sa uskutočnili virtuálne fokusové skupiny, každá v trvaní 120 minút. Takisto z fokusových skupín boli vypracované záznamy pre ďalšie spracovanie na účely hodnotenia. Na základe získaných informácií a údajov evaluátor vypracoval návrh hodnotiacej správy, ktorá bola predložená obstarávateľovi na schválenie. Fokusových skupín sa zúčastnil menší počet respondentov ako bolo plánované, ale bez negatívneho vplyvu na priebeh evaluácie.

II. ZISTENIA EVALUÁCIE

Projekt č. 1

Názov: Challenges of Contemporary Urban Planning (SAMRS/2016/RV/1/1)

Prijímateľ: Slovenská technická univerzita v Bratislave

Partneri: N/A

Zdroje: Čerpané celkovo 26 987,58 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 900,- EUR)

Realizácia: 21.11.2016 – 30.9.2018

Relevantnosť

Celkový cieľ projektu je Začleňovanie princípov a tém globálneho rozvojového vzdelávania do vzdelávacích programov na vysokých školách v kontexte rozšírenia výučby o témy, ktoré vo výučbe v oblasti urbanizmu a územného plánovania absentujú - sociálna, ekologická a ekonomická udržateľnosť sídiel, reziliencia urbánnych štruktúr(1), rozvojové krajiny, nelegálne osídlenia a slumy(2), dostupné bývanie, prírastkové bývanie(3), participatívne plánovanie, resp. kolaboratívne plánovanie.

Cieľovou skupinou projektu sú pedagógovia a študenti dvoch vysokých škôl so zameraním na architektúru a urbanizmus, na Slovensku a v Afganistane, ktoré sa priamo podieľali na príprave projektu.

S ohľadom na situáciu, kedy v súčasnosti žije viac ako polovica obyvateľov v mestách (z toho 1/3 v slumoch pod hranicou chudoby) a existuje reálny predpoklad, že do roku 2050 v nich bude žiť o 2,5 mld. ľudí viac (takmer až 70% obyvateľstva, z toho 90% v Ázii a Afrike) sa plánovanie rozvoja miest a ich správa stali jednými z najdôležitejších rozvojových výziev 21. storočia.

Výučba na FA STU v Bratislave (prijímateľ) pritom dlhodobo zaostáva za svetovými trendmi, vo veľmi malom rozsahu reflektuje na globálne procesy a výzvy 21. storočia a venuje sa takmer výlučne lokálnemu kontextu. Z toho dôvodu bolo zavedenie inovovaných predmetov o nové témy globálneho vzdelávania plne v súlade s potrebami cieľových skupín.

Koherencia

Projekt je pokračovaním aktivít Fakulty architektúry z predchádzajúcich rokov a je súčasťou dlhodobých cieľov školy zahŕňať témy GRV do učebných osnov a ich prepájanie s praxou.

Projekt je v koherencii so Strednodobou stratégiou ODA SR na roky 2014-18 prostredníctvom podpory vysokoškolského vzdelávania v oblasti výučby architektúry a urbanizmu. Je zameraný na inováciu študijných predmetov v oblasti územného plánovania v medzinárodnom kontexte, s cieľom zahrnúť nové témy plánovania a tvorby miest v kontexte globalizovanej ekonomiky.

V súlade s už spomenutou Strednodobou stratégiou ODA SR na roky 2014-2018, so Zameraním bilaterálnej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na rok 2016 a Národnou stratégiou pre globálne vzdelávanie na obdobie rokov 2012-2016 projekt podporuje vysokoškolské vzdelávanie v

oblasti územného plánovania a správy miest 21. storočia, pričom sa zameriava na jednu z najdôležitejších rozvojových výziev 21. storočia, ktorá patrí medzi 17 rozvojových cieľov OSN (Sustainable Development Goals) na roky 2016-2030 - „Udržateľné mestá a komunity“ (Sustainable cities and communities). Projekt je zároveň v súlade s Miléniovou deklaráciou OSN.

Efektívnosť

V rámci projektu bol definovaný jediný špecifický cieľ - Začlenenie rozvojovej témy „Challenges of Contemporary Urban Planning“ do študijných predmetov na vysokej škole so zameraním na architektúru a urbanizmus a jej prepojenie s praxou. Pre dosiahnutie tohto cieľa a zároveň zvýšenia záujmu študentov o GRV problematiku boli počas projektu realizované tri nosné aktivity.

Výsledkom prvej aktivity - inovovania výuky na FA STU, bolo rozšírenie celkovo šiestich predmetov (Ateliérový seminár, Ateliér navrhovania, Urbanistická ekonómia, Ateliér 1 urbanistická tvorba, Urbanizmus 1, Bakalárska práca – urbanizmus) počas troch semestrov, za účasti 4 lektorov (plánovaní boli 3 lektori počas 2 semestrov). Študenti prejavili o rozvojovú tematiku záujem. Aspekt globálneho rozvoja zahrnuje do svojich vlastných pracovných projektov (ako súčasť absolvovania predmetov) 10 z nich (oproti plánovanému počtu 6).

Druhá a tretia aktivita boli zamerané na študentov FA STU a KPU, ktorí mali možnosť absolvovať workshopy na tému Urban planning. Workshop č.1 pre študentov FA bol realizovaný na Slovensku a následne sa mal workshop č.2 konať v Afganistane za účasti slovenských expertov. Nakoľko sa bezpečnostná situácia v priebehu projektu zhoršila, prijímateľ sa rozhodol aktivitu reorganizovať a teda workshop č. 2 bol opäť realizovaný na Slovensku, tentokrát ale za účasti afganských expertov. Po návrate partnera do Afganistanu v nadväznosti na aktivity na Slovensku prebehol v neskoršom termíne workshop aj pre študentov KPU v Kábule. Workshop bol zároveň podkladom pre následnú inováciu výuky urbanizmu na KPU (hlavne v predmete Ateliér tvorby).

Projekt aj napriek komplikáciám pri realizácii aktivít v súvislosti so zapojením partnera z Afganistanu všetky stanovené ciele splnil a realizoval všetky aktivity v schválenom rozsahu.

Účinnosť

Projekt disponoval s celkovým rozpočtom vo výške 38 880,10 EUR (34 980,10 EUR prostriedky ODA; 3 900,00 EUR spolufinancovanie prijímateľa). Prijímateľ z uvedenej sumy vyčerpal v spolupráci s partnerom celkovo 30 887,58 EUR. Uvedená suma predstavuje 79,4 % finančných prostriedkov z pôvodne schváleného rozpočtu. Jednotlivé rozpočtové položky boli naplánované a čerpané v súlade s pravidlami poskytnutia príspevku.

Počas realizácie projektu realizoval prijímateľ v spolupráci s partnerom projektu všetky aktivity v schválenom rozsahu. Stanovené ciele splnil a vo viacerých prípadoch prekročil plánované ukazovatele projektu. Z hľadiska účinnosti vynaložených prostriedkov možno konštatovať, že boli vynaložené v súlade so schváleným rozpočtom, mali vysokú účinnosť a účelne zabezpečili splnenie stanovených cieľov.

Vplyv

Pri implementácii aktivít prijímateľ oproti pôvodnému plánu zapojil väčší počet predmetov aj študentov a rozšíril tak dosah na cieľovú skupinu – študenti VŠ.

Po skončení realizácie projektu plánoval prijímateľ pokračovať v etablovaní agendy GRV tým, že inovované predmety budú prechádzať aj akreditačným procesom s novými sylabami, čo mal byť dôležitý prvok budúcej udržateľnosti výsledkov projektu. Na základe pracovného pohovoru so zástupcom prijímateľa však vyplynulo, že tento akreditačný proces nebol nikdy dotiahnutý do konca. Dôvody prečo sa tak stalo, neboli uvedené.

Prijímateľ sa snaží o rozširovanie povedomia o rozvojových témach, v časopise World Transactions on Engineering and Technology Education experti zapojení do projektu publikovali článok s názvom „Global Urban Planning as a part of architectural education at Faculty of Architecture, STU Bratislava“.

Udržateľnosť

Rozvojové témy v územnom plánovaní po ukončení projektu ostali zahrnuté v študijných predmetoch v rámci výučby. Dané predmety ale neprešli akreditačným procesom (už s novými sylabami), čo v konečnom dôsledku ovplyvňuje udržateľnosť projektu z dlhodobého horizontu. Súčasne už nie je funkčná ani webová stránka (zistené na základe on-line prieskumu vykonanom evaluátorom), ktorá obsahovala napríklad aj knižnicu so študijnými materiálmi, študentské projekty a on-line zdroje, ktoré boli k dispozícii aj ostatným študentom.

Vzhľadom na celosvetový rozmer tém rozvojového vzdelávania a potreby týchto vedomostí pre študentov (budúcich absolventov v praxi) odborov architektúra a urbanizmus, sa prijímateľ rozhodol propagovať aktivity tohto projektu aj prostredníctvom vedeckej akademickej literatúry. Bol spracovaný vedecký príspevok „Global Urban Planning as a part of architectural education at Faculty of Architecture, STU Bratislava“, ktorý bol publikovaný v časopise World Transactions on Engineering and Technology Education Vol.15 No.4,2017 a databáze SCOPUS, aby tak bola možnosť aj pre iné vzdelávacie inštitúcie inšpirovať sa a vzájomne vymieňať skúsenosti s touto dôležitou témou vo vzdelávaní.

Partnerstvo a spolupráca

Napriek skutočnosti, že realizátor projektu nemá oficiálneho partnera, v rámci projektu bola nadviazaná spolupráca s Newcastle University (Spojené kráľovstvo) a Kabul Polytechnic University (AFG), s ktorými pokračuje spolupráca na neformálnej úrovni až do súčasnosti.

Projekt v spolupráci a metodologickej podpore zo strany Newcastle Univerzity zaviedol nové témy do existujúcich študijných predmetov. Newcastle University (Spojené kráľovstvo je svetovou špičkou vo vzdelávaní medzinárodného priestorového plánovania, výskum prof. Suzanne Speak (senior lektor v projekte) bol v posledných rokoch zameraný predovšetkým na rozvojové krajiny Ázie, Stredného východu, Afriky a Latinskej Ameriky.

Projekt č. 2

Názov: Akademici - aktívne a prakticky (SAMRS/2016/RV/1/2)

Prijímateľ: CEEV Živica, o.z.

Partneri: Technická univerzita vo Zvolene

Zdroje: Čerpané celkovo 34 503,79 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 605,91 EUR)

Realizácia: 11/11/2016 – 31/7/2018

Relevantnosť

Projekt „Akademici - aktívne a prakticky“ je koncipovaný ako priame pokračovanie v aktivitách prijímateľa zameraných na presadzovanie agendy GRV na Slovensku. V spolupráci s TUZVO realizoval prijímateľ v minulosti už tri projekty globálneho vzdelávania (Globálne vzdelávanie na FEE, Globálne vzdelávanie v súvislostiach a Globálne vzdelávanie pre univerzity 21. storočia). Jeho hlavným cieľom je začleňovanie princípov a tém globálneho a rozvojového vzdelávania do vzdelávacích programov na vysokých školách, ktoré má ambíciu dosiahnuť prostredníctvom rozšírenia existujúcich kurikúl na partnerských slovenských univerzitách o témy globálneho a rozvojového vzdelávania.

Aktivity projektu sa zameriavajú na cieľovú skupinu vysokoškolských pedagógov a zamestnancov Informačného bodu pre GV, ktorí už z minulosti majú skúsenosti s GRV, resp. na nových pedagógov, ktorí sa tejto téme iba začínajú venovať. Zároveň sú v rámci projektu rozpracované jednotlivé aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o GRV medzi vysokoškolskými študentmi, ktorí tak tvoria druhú prioritnú cieľovú skupinu projektu.

Jednotlivé témy v rámci projektu boli priamo určené na základe potrieb cieľových skupín a ich aktuálnych požiadaviek, pričom zároveň predstavujú logické pokračovanie už úspešne realizovaných aktivít z minulosti. Medzinárodný výskum v oblasti globálneho vzdelávania, organizácia seminárov, verejných prednášok a diskusií a vytvorenie vzdelávacích audiovizuálnych materiálov je nasmerované na priblíženie problematiky GRV čo možno najširšiemu okruhu vysokoškolských študentov a pedagógov.

Ciele projektu i jeho jednotlivé aktivity tak v dostatočnej miere spĺňajú princípy relevantnosti vo vzťahu k požiadavkám a očakávaniam cieľových skupín.

Koherencia

Prijímateľ má dlhoročné skúsenosti (20 rokov) s realizáciou obdobných projektov na Slovensku. V oblasti know-how pre problematiku GRV patrí v rámci sektora medzi rešpektované smer určujúce organizácie.

S realizáciou agendy globálneho vzdelávania začal už získaním grantu z Europe Aid a pred týmto projektom (SAMRS/2016/RV/1/2) realizoval v rámci SlovakAid prostredníctvom SAMRS už tri obdobné projekty.

Projekt je plne v súlade s cieľmi zadanými vo výzve a so všetkými strategickými dokumentmi (či už na národnej, alebo EU úrovni⁴), ktoré definujú implementáciu GRV na Slovensku.

Ciele a aktivity projektu sú zadané v súlade NSGV pre roky 2012-2016, pričom vhodne rozvíjajú jej jednotlivé špecifické ciele, predovšetkým špecifický cieľ 2.1. „Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov“; 2.3. „Zohľadniť témy globálneho vzdelávania v príprave budúcich pedagogických zamestnancov“; 2.5. „Vytvoriť podmienky na začlenenie rozvojových tém do študijných programov na vysokých školách nepedagogických smerov“ a 2.6. „Podporiť vedu a výskum na vysokých školách a univerzitách v oblasti rozvojovej problematiky“.

Projekt ako celok i jeho ciele sú koherentné s doterajšou činnosťou prijímateľa a v tom čase platnými strategickými dokumentmi pre oblasť GRV. Zároveň všetky predošlé realizácie projektov prijímateľa v relevantnej problematike boli prijaté s pozitívnym ohlasom, zároveň boli zhodnotené ako bezproblémové.

Efektívnosť

Pri predkladaní projektovej žiadosti si prijímateľ stanovil jeden špecifický cieľ, ktorého úlohou je rozšírenie existujúcich kurikúl na troch slovenských univerzitách o témy globálneho a rozvojového vzdelávania.

Na jeho dosiahnutie si v rámci projektu naplánoval celkovo sedem hlavných aktivít, ktoré boli všetky podľa plánu realizované a ukazovatele výstupov dosiahnuté, resp. takmer vo všetkých prípadoch prekročené. **Súhrnne** bolo v rámci projektu o témy GRV inovovaných celkovo 11 predmetov a výučbu počas projektu absolvovalo 1746 študentov.

V rámci aktivity zameranej na medzinárodný výskum („Úloha univerzít v globálnom vzdelávaní“ pod vedením prof. Andreotti z Univerzity Britskej Kolumbie (Kanada)) bolo pozbieraných celkovo 436 dotazníkov (plán 400), ktoré slúžili ako podklad k vypracovaniu evaluačnej správy a publikačnej činnosti v odborných periodikách (5 článkov).

Prijímateľ počas realizácie projektu poskytol pedagógom vzdelávacie semináre v oblasti GRV, ktorých účastníci si následne na základe získaných informácií, zručností a nástrojov inovovali svoje informačné listy k predmetom. V rámci projektu bolo prostredníctvom vzdelávacích seminárov vyškolených 22 (plánovaných 20) pedagógov v téme „Facilitácia a diskusné techniky“, 22 (20 plánovaných) vyškolených pedagógov v téme „Kritické myslenie“ a 23 (20 plánovaných) vyškolených pedagógov v téme „zážitkové vzdelávanie v kontexte výučby globálnych rozvojových tém“. Pre pedagógov, ktorí sú v problematike GRV noví, boli zorganizované dva turnusy 3-dňových úvodných seminárov (3 pedagógovia sa zúčastnili 3-dňového seminára Sokratovho inštitútu s V. Andreotti a 3 pedagógovia sa zúčastnili 3-dňového seminára s D. Everettom).

Oproti plánovaným trom vzniklo celkovo 6 audiovizuálnych nahrávok (dve jazykové mutácie každého respondenta), ktoré do konca júna 2018 videlo 497 ľudí (projektová žiadosť predpokladala 200 vyškolených).

⁴ Napríklad: Bilaterálna rozvojová spolupráca SR na rok 2018, Strednodobá stratégia ODA SR na obdobie 2014-2018, Maastrichtská deklarácia globálneho vzdelávania, EU Gender Action Plan, Agenda 2030

V neposlednom rade boli v rámci aktivity „Verejné prednášky a diskusie“ realizované celkovo 4 prednášky a 5 diskusií v Bratislave, Nitre, Trnave, Zvolene, Banskej Bystrici a Košiciach spolu s účasťou 639 ľudí (trojnásobné prekročenie plánovanej hodnoty účastníkov).

V súvislosti s mierou dosiahnutia stanovených cieľov a naplnenia ukazovateľov výstupu je možné označiť realizáciu projektu ako efektívnu.

Účinnosť

Celkový objem finančných prostriedkov ODA vyčlenených pre realizáciu projektu bol 34 999,80 EUR a 4 500,00 EUR predstavoval príspevok prijímateľa (celkový rozpočet projektu mal hodnotu 39 499,80 EUR).

Prijímateľ z uvedenej sumy vyčerpal v spolupráci s partnerom celkovo 34 503,79 EUR z prostriedkov ODA a 3 605,91 EUR v rámci spolufinancovania z vlastných prostriedkov. Uvedená suma predstavuje 96,5% finančných prostriedkov z pôvodne schváleného rozpočtu.

Počas realizácie projektu realizoval prijímateľ v spolupráci s partnerom projektu všetky aktivity v plánovanom rozsahu. Stanovené ciele splnil a vo viacerých prípadoch prekročil plánované ukazovatele projektu. Z hľadiska účinnosti vynaložených prostriedkov možno konštatovať, že boli vynaložené v súlade so schváleným rozpočtom a účelne zabezpečili splnenie stanovených cieľov.

Vplyv

Realizácia aktivít projektu mala relatívne značný dosah na cieľové skupiny. Predmety obohatené o rozmer GRV majú potenciál prispieť v budúcnosti k jeho porozumeniu a všeobecnej akceptácii zo strany nasledujúcich generácií.

Spracovanie záverov z medzinárodného výskumu slúži ako metodický základ pre ďalší teoretický rozvoj uvedenej problematiky v prostredí Slovenskej republiky a informovanie širšej odbornej verejnosti prostredníctvom publikačnej činnosti prinieslo problematiku väčšiemu počtu subjektov, ktoré by v budúcnosti mohli s agendou GRV pracovať.

Realizované tréningy, školenia, prednášky a diskusie priniesli rôznym cieľovým skupinám nový pohľad na agendu GV s obrovským multiplikačným potenciálom pre šírenie povedomia a informovanosti ohľadom GV.

V neposlednom rade projekt spojil a zosieťoval aktérov z rôznych oblastí akademického prostredia, MVO, resp. širokej verejnosti. Vytvorené väzby medzi prijímateľom a zástupcami vysokých škôl znamenajú výrazný prínos pre proces zakomponovania globálneho rozvojového vzdelávania do vzdelávacieho procesu ako takého na Slovensku.

Udržateľnosť

Z povahy jednotlivých aktivít projektu vyplýva na jeden strane ich jednorázovosť (štúdia, semináre, besedy a tréningy), na strane druhej ich trvalý charakter a potenciál do budúcnosti (zmena vysokoškolských kurikúl).

V prvom prípade pôsobia aktivity sekundárne na udržateľnosť projektu, kedy vyškolení pedagógovia ďalej rozvíjajú a vyučujú získané znalosti. Z toho dôvodu bola na začiatku projektu vytvorená skupina 22 pedagógov, ktorí absolvovali sériu školení a kurzov na implementáciu tém GV do výučby

a inováciu svojich predmetov. Súčasťou aktivity bola aj realizácia tréningového seminára, kde si mohli pedagógovia vyskúšať nadobudnuté zručnosti na skupine 20 študentov a získať tak priamu spätnú väzbu k používaným metódam.

Spoluprácu s uvedenou zosieťovanou skupinou vysokoškolských pedagógov naďalej rozvíjal projekt prijímateľa (projekt „Univerzitná sieť globálneho vzdelávania“), ktorý nasledoval po tomto projekte a pokračoval v jeho aktivitách.

V druhom prípade sú inovované predmety, obohatené o rozmer GRV, súčasťou študijných plánov a naďalej sa na zapojených vysokých školách vyučujú. Tým dochádza k naplňovaniu cieľov projektu aj po ukončení jeho fyzickej realizácie.

Dôležitým výstupom zabezpečujúcim jeho udržateľnosť je aj vytvorenie 6 audiovizuálnych materiálov s metodikou, ktoré sú určené na výučbu tém GRV. Uvedené učebné pomôcky boli voľne dostupné online a k dispozícii aj po skončení projektu. V čase tvorby evaluácie už dostupné neboli.

Partnerstvo a spolupráca

Partnerstvo medzi prijímateľom a partnerom projektu (TUZVO) je dlhodobé. Prehľbuje sa na základe skúseností z predošlých rokov. Partneri majú presne zadefinované úlohy v projekte a navzájom sa dopĺňajú.

Projekt je ideologickým pokračovateľom predošlých spoločných aktivít, počas ktorých bola najskôr naviazaná spolupráca s fakultou ekológie a environmentalistiky, ktorá sa v rámci tohto projektu rozšírila v rámci celej univerzity.

Projekt č. 3

Názov: Riešenie konfliktov v rozvojovom kontexte II (SAMRS/2016/RV/1/6)

Prijímateľ: PDCS, o.z.

Partneri: Katedra politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského
Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela
v Banskej Bystrici
Fakulta sociálnych a ekonomických vied, UK v Bratislave

Zdroje: Čerpané celkovo 29 288,71 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 6 838,22 EUR)

Realizácia: 09.11.2016– 29.12.2017

Relevantnosť

Celkovým cieľom projektu je začlenenie rozvojových tém do študijných programov na vysokých školách a kontinuálne budovanie interných kapacít.

Prijímateľ naplnením uvedeného cieľa sleduje vytvorenie podmienok pre zavádzanie tém rozvojového vzdelávania na VŠ na Slovensku a budovanie kapacít odborne pripravených VŠ pedagógov a doktorandov. Zároveň si kladie za cieľ zvýšenie senzitivity študentov VŠ na agendu GRV nielen na úrovni vedomostí, ale aj zručností a postojov.

Projekt je voľným pokračovaním už zrealizovaného projektu, ktorý spolu s dvoma modulmi tréningov pre akademických pracovníkov zaviedol voliteľný dvojsemestrálny kurz – „Riešenie konfliktov v rozvojovom kontexte“ na dvoch slovenských univerzitách (UK BA a EUBA).

V rámci aktivít projektu „Riešenie konfliktov v rozvojovom kontexte II“ smeruje fokus na zavedenie už povinne voliteľného kurzu, ktorý je vďaka upravenej forme (formát Zimnej školy) otvorený širšej skupine študentov aj mimo Univerzity Komenského (par. UMB BB). Projekt sa zameriava na vytváranie nového učebného obsahu s prizvaním ďalších slovenských a zahraničných expertov a to prípravou 4 nových simulácií spolu so študijným materiálom. Nemenej dôležitou staronovou aktivitou je i kontinuálna podpora a rozvíjanie interných kapacít VŠ pedagógov prostredníctvom pokračujúceho tréningu lektorských zručností a novým vzdelávaco – sieťovacím formátom (tzv. lunchsemináre). Ako nový prvok je v projekte zakomponovaná snaha o komplexnejší prístup prostredníctvom sieťovania cieľových skupín a pridaná možnosť odborných stáží pre VŠ študentov.

Koherencia

Prijímateľ dlhodobo pôsobí v oblasti vzdelávania (viac ako 20 rokov) a zároveň zastrešuje problematiku globálneho vzdelávania, rozvojovej spolupráce a mierového riešenia konfliktov. Je aktívnym členom skupiny mimovládnych organizácií venujúcej sa GRV v rámci Ambrely - Platformy MVRO.

Taktiež disponuje praktickými skúsenosťami svojich pracovníkov z dlhodobého pôsobenia v lektorských pozíciách na viacerých univerzitách (UK BA, EUBA, UMB BB, Trnavská univerzita,

UK Praha), na ktorých vykonávajú prednáškovú činnosť vo viacerých oblastiach (napr. predmety: Africké štúdie, Občianska participácia a verejné konflikty, Vyjednávanie a riešenie konfliktov, atď.)

Projekt Riešenie konfliktov v rozvojovom kontexte II prispieva k podpore rozvojového vzdelávania na vybratých slovenských vysokých školách (VŠ) v snahe odborne pokračovať v príprave študentov VŠ a interných akademických pracovníkov v témach rozvojového a mierového vzdelávania v kontexte Národnej stratégie globálneho vzdelávania pre roky 2012 – 2016 a nových Cieľov udržateľného rozvoja (Agenda 2030).

Aktivity prijímateľa, ktoré vyvíja na poli GRV v dlhodobom horizonte, sú v súlade s cieľmi a aktivitami v rámci predmetného projektu. Projekt zároveň priamo vychádza z princípov agendy GRV a je naviazaný na strategické dokumenty, ktoré rozvojovú pomoc upravujú.

Efektívnosť

Realizácia projektu bola rozdelená do dvoch špecifických cieľov. Prvý bol zameraný na zlepšenie podmienok pre začlenenie cieľov, princípov a tém rozvojového vzdelávania do študijných programov vybratých VŠ. Prvou z aktivít bola „Zimná škola rozvojového a mierového vzdelávania“ (povinne voliteľný predmet na UK a UMB v zimnom semestri 2016/2017 a zimnom semestri 2017/2018 + vydanie študijného materiálu). Jednalo sa o univerzitný kurz vyučovaný v blokovej výučbe po 5 dní. Kurz bol zameraný na získanie poznatkov z oblasti globálneho vzdelávania, a tiež cielil na osvojenie si praktických zručností v intervencii do konfliktov. Výučba prebiehala prostredníctvom simulácií vyjednávacích prístupov. Kurz úspešne absolvovalo 71 študentov z plánovaných 60. K uvedenému kurzu prijímateľ pripravil Študijný materiál, ktorý predstavovali Inštrukcie pre novopripravované simulácie a obsahovo - odborné spracovanie vybraných tém v anglickom jazyku, v čase realizácie projektu dostupné online na webe žiadateľa. Ako logický následný krok boli vytvorené nové simulačné bloky. Jednodňové simulačné bloky boli určené aj pre iné fakulty a univerzity ako tie, čo boli do projektu zapojené. Počas projektu boli zrealizované v spolupráci s Katedrou rozvojových a enviromentálnych štúdií Přírodovědeckej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Fakultou sociálních štúdií Univerzity Karlovy v Prahe 4 blokove simulácie a jedna prednáška na 4 rôznych univerzitách za účasti 131 študentov.

Pri dosahovaní cieľa zameraného na posilňovanie interných kapacít na vybratých vysokých školách v oblasti rozvojového a mierového vzdelávania sa jednotlivé projektové aktivity najskôr zacieleni na poskytnutie Tréningu lektorských zručností pre VŠ učiteľov a doktorandov. Uvedený Tréning ponúkol akademikom ďalšie participatívne metódy výučby, so zameraním na témy Agendy 2030. Tréningu sa zúčastnilo 10 VŠ pedagógov a 1 VŠ študentka, ktorá bola následne prijatá na doktorandúru. Ďalšou z aktivít bolo konanie Lunchseminárov pre VŠ učiteľov a študentov. Jednalo sa o inovatívny diskusno - vzdelávací formát, ktorý bol tematicky zameraný na participatívne učenie, ciele udržateľného rozvoja vo VŠ praxi, bezodpadový prístup a trvalo udržateľný rozvoji v praxi. K spolupráci boli prizvaní 9 hostia zo Slovenska, Írska a Kene. Celkovo sa konali 4 stretnutia, ktorých sa okrem hostí a moderátorov zúčastnilo 78 účastníkov. Okrem 3 podujatí v Bratislave sa 1 podujatie zrealizovalo v Nitre. V neposlednom rade bolo v rámci tohto cieľa poskytnuté 5 stáží pre študentov vysokých škôl, počas ktorých si mohli siahnúť na praktické aspekty implementácie rozvojovej agendy.

Prijímateľ realizoval aktivity podľa plánu a s náplňou, ktorú uvádzal v projektovom dokumente. V takmer všetkých aktivitách výsledky prevýšili stanovené ciele. Projekt je možno považovať za vysoko efektívny.

Účinnosť

Rozpočet projektu predstavoval celkovo 38 880,00 EUR (finančný príspevok z prostriedkov ODA bol vo výške 34 980,00 EUR a spolufinancovanie žiadateľa bolo na úrovni 3 900,00 EUR). Prostriedky poskytnuté na realizáciu tohto projektu boli jednoznačne využité účinne a účelne.

Vplyv

Aktivity projektu mali jednoznačne pozitívny vplyv na cieľové skupiny projektu a širšom slova zmysle aj na vývoj zavádzania problematiky globálneho rozvojového vzdelávania na Slovensku ako takom.

Vďaka predchádzajúcim skúsenostiam s realizáciou GRV projektov sa prijímateľovi podarilo úspešne nadviazať už na existujúcu spoluprácu a zároveň zapojiť a sieťovať ďalších aktérov z radov cieľových skupín. Prijímateľ zároveň svojimi aktivitami smeroval účastníkov jednotlivých aktivít k sebareflexii, budovaniu vlastných kapacít a rozširovaniu obzorov v oblasti Globálneho vzdelávania.

Udržateľnosť

Na základe pohovoru so zástupcom prijímateľa, ako aj analýzou poskytnutých dokumentov (priebežné a záverečná správa projektu), bola udržateľnosť projektu identifikovaná najmä prostredníctvom jednotlivých jeho aktivít s cieľom budovať interné kapacity na VŠ. Projekt položil prostredníctvom kurzov, tréningov, stáží a vzdelávaco-sieťovacích formátov nevyhnutné základy v oblasti GRV, na ktorých cieľové skupiny (pedagógovia, ale aj študenti VŠ) v súčasnosti stavajú a agendu prostredníctvom zmenených postojov, nových schopností a zručností diseminujú ďalej.

Partnerstvo a spolupráca

Prijímateľ mal v projekte troch oficiálnych partnerov - Katedru politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, Fakultu politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici a Fakultu sociálnych a ekonomických vied UK v Bratislave.

Spolupráca partnerov bola na štandardnej, korektnej úrovni. Partneri sa dopĺňali a prispôbovali realizáciu a rozdelenie zodpovednosti za jednotlivé aktivity podľa svojich kapacít a expertízy jednotlivých partnerov.

Zároveň oslovil prijímateľ aj viacero neformálnych partnerov, ktorí sa svojimi aktivitami zapojili do projektu. Konkrétne napríklad simulačné bloky realizoval prijímateľ v spolupráci s Katedrou rozvojových a enviromentálnych štúdií Přírodevědeckej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Fakultou sociálnych štúdií Univerzity Karlovy v Prahe.

Projekt č. 4

Názov: Globálna univerzita IV: Zavádzanie rozvojových tém do systému univerzitného vzdelávania (SAMRS/2016/RV/1/7)

Prijímateľ: Nadácia Pontis

Partneri: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Zdroje: Čerpané celkovo 32 928,18 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 846,42 EUR)

Realizácia: 16/11/2016 – 30/6/2018

Relevantnosť

Projekt „Globálna univerzita IV: Zavádzanie rozvojových tém do systému univerzitného vzdelávania“ priamo reaguje na stav globálneho a rozvojového vzdelávania na Slovensku. Napriek vysokej aktuálnosti tém globalizácie a globálneho rozvoja, formálny vzdelávací systém len v minimálne miere reaguje na významné trendy a medzinárodné záväzky. GRV sa realizuje najmä prostredníctvom aktívnych učiteľov a rozvojové témy sú začleňované do viac či menej relevantných predmetov iných akreditovaných študijných odborov, aj v spolupráci s MVO.

V čase prípravy projektu SPU, na rozdiel od väčšiny vysokých škôl a univerzít na Slovensku, disponovala samostatným akreditovaným rozvojovým kurzom. Preto ďalším krokom na posilnenie a hlbšiu integráciu GRV bolo vytvorenie samostatného akreditovaného študijného programu. Projekt zároveň reagoval na potreby pedagogických a nepedagogických vysokých škôl, ktoré napriek záujmu o GRV nedisponovali dostatočnými kapacitami v predmetnej oblasti. Vytvorenie vzdelávacích materiálov a kolektívna monografia pre zapojené vysoké školy a pedagógov vhodne reflektovali na aktuálne požiadavky akademickej obce. Dôležitým aspektom bolo posilnenie spolupráce a komunikácie medzi relevantnými aktérmi. Ciele a aktivity projektu považujeme v kontexte potrieb cieľových skupín za vysoko relevantné.

Koherencia

Nadácia Pontis sa dlhodobo venuje problematike globálneho rozvoja vrátane GRV a projekt je pokračovaním doterajších činností. Relevantné aktivity organizácia realizuje v sérii projektov s názvom „Globálna univerzita“. Podporený projekt bol jej štvrtým pokračovaním. Projektový partner má viacročné skúsenosti s výučbou globálnych a rozvojových tém na pôde univerzity. Príprava a akreditácia bakalárskeho študijného odboru rozvojových štúdií je vyjadrením záujmu SPU o GRV a potvrdením významu témy v budúcnosti.

Ciele a aktivity projektu sú formulované tak, že prispievajú k naplneniu NSGV pre roky 2012-2016. Projekt má priamu väzbu na špecifický cieľ 2.5. „Vytvoriť podmienky na začlenenie rozvojových tém do študijných programov na vysokých školách nepedagogických smerov“ a 2.6. Podporiť vedu a výskum na vysokých školách a univerzitách v oblasti rozvojovej problematiky. Čiastočne prispieva k aj špecifickému cieľu 2.3. Zohľadniť témy globálneho vzdelávania v príprave budúcich pedagogických zamestnancov. Prijímateľ projektu vo svojej žiadosti preukázal poznatky o stave GRV na vysokých školách a univerzitách, resp. stav plnenia cieľov NSGV na základe ročných odpočtov. Projekt a ciele sú koherentné s doterajšou činnosťou realizátorov a v tom čase platnými strategickými dokumentmi pre oblasť GRV.

Efektívnosť

Prvým cieľom projektu bola inštitucionalizácia rozvojového vzdelávania prostredníctvom vytvorenia spisu na akreditáciu odboru rozvojových štúdií. Projektový tím vytvoril celkovo 16 predmetov a odborných podkladov nevyhnutných na akreditáciu nového študijného odboru na SPU. V gescii Kancelárie pre celoživotné vzdelávanie SPU bol pripravený spis na akreditáciu bakalárskeho študijného odboru rozvojových štúdií. Spis bol počas realizácie projektu predložený a zaregistrovaný na akreditáciu. Z tohto dôvodu môžeme považovať cieľ projektu za formálne splnený, avšak k akreditácii odboru rozvojových štúdií v tej podobe, ako bol pôvodne predložený, nedošlo. Dôvod neschválenia bol viac formálny - program bol posudzovaný na základe kritérií pre odbory zamerané na oblasť manažmentu. Zodpovední pracovníci po nevyhnutných úpravách spis znova predložili a SPÚ nakoniec získala akreditáciu pre odbor „Sociálny manažment a rozvoj“ po ukončení projektu.

Ďalej sa projekt zamerával na podporu a skvalitnenie výučby rozvojového vzdelávania prostredníctvom zvyšovania odborných kapacít pedagógov. Na dosiahnutie stanoveného cieľa malo zásadný význam spracovanie vzdelávacích materiálov a kolektívnej monografie. Tie slúžili na integráciu rozvojového vzdelávania do výučby na Univerzity Komenského, Ekonomickej univerzite, Trnavskej univerzite, Univerzite Pavla Jozefa Šafárika a Prešovskej univerzite. Do budovania odborných kapacít prostredníctvom projektových aktivít sa počas realizácie projektu zapojilo 30 vysokoškolských pedagógov. Budovanie kapacít malo formu odborného vzdelávania, zapojenia do tvorby publikačných výstupov, výmenných a hosťujúcich prednášok a spolupráce s ďalšími rozvojovými organizáciami.

Posledným cieľom bolo podporiť a zvýšiť záujem univerzitných študentov o rozvojové témy. Na aktivitách projektu a prednáškach v rámci voliteľných predmetov sa zúčastnilo viac ako 1 340 študentov z participujúcich vysokých škôl. Zvýšený záujem študentov deklaruje počet zapojených študentov v esejistickej súťaži a účasť vybraných študentov na stážach.

Vzhľadom na dosiahnutie stanovených cieľov hodnotíme projekt ako nadpriemerne efektívny. Negatívny krátkodobý vplyv na efektívnosť malo neschválenie pôvodného spisu na akreditáciu odboru rozvojových štúdií, nakoniec však SPU akreditáciu získala.

Účinnosť

Na realizáciu projektu bolo vyčerpaných celkovo 36 744,60 EUR, čo predstavuje približne 95% schváleného rozpočtu (ODA + vlastné financovanie). Rozpočtované položky boli pripravené, čerpané a schválené v súlade s pravidlami financovania pre konkrétnu výzvu. Vzhľadom na rozsah realizovaných aktivít, počet zapojených vysokých škôl a dosiahnuté výsledky považujeme účinnosť projektu za vysokú.

Vplyv

Opätovné predloženie spisu na akreditáciu a jej získanie pre nový študijný odbor zásadným spôsobom posilnilo pozíciu GRV v činnosti SPU. Inštitucionálne ukotvenie rozvojových štúdií vytvorilo predpoklady na ďalší systematický rozvoj odborných a výskumných kapacít v globálnych témach. Rozvojové témy sa stali súčasťou vzdelávacieho programu SPU. Katedry a fakulty SPU, ktoré sa priamo nezúčastňovali projektu, prejavili záujem o niektoré predmety, resp. prednášky. Pozitívnym vplyvom popri obsahovej integrácii je na časti vysokých škôl prenos know-how vyučovacích metód, ktoré boli aplikované pre GRV.

Na každej vysokej škole pôsobil tzv. ambasádor – osoba/osoby, ktoré zabezpečovali spoluprácu v priebehu projektu. Z ambasádorov sa stali kľúčové osoby pre začleňovanie GRV do vzdelávania na vysokých školách aj po ukončení realizácie projektu. Projekt prispel k vytvoreniu priestoru pre výmenu poznatkov a skúseností nielen na úrovni pedagógov, ale aj na úrovni fakúlt (univerzít). Pedagógovia SPU, ktorí mali v porovnaní s ostatnými väčšie skúsenosti, pôsobili ako mentori pre kolegov z ďalších vysokých škôl. Podľa vyjadrení respondentov komunikácia a spolupráca v oblasti GRV naďalej

pokračuje. Projekt takisto prispel k vybudovaniu nových väzieb medzi akademickou sférou a mimovládny sektorom.

Projekt viditeľne prispel k zvýšeniu záujmu študentov o globálne a rozvojové témy. Študenti mali prístup k dôležitým informáciám a poznatkom, ktoré sú vysoko relevantné pre pochopenie fungovania dnešného sveta.

Udržateľnosť

Projekt zásadným spôsobom prispel k vytvoreniu a inštitucionalizácii prvého odboru rozvojových štúdií na Slovensku. Na základe dostupných informácií môžeme konštatovať, že vysoké školy, ktoré participovali na projekte, pokračujú v realizácii GRV. Pre udržateľnosť výsledkov projektu hneď po ukončení projektu mali zásadný význam „ambasádori“ pôsobiaci na jednotlivých vysokých školách. Podľa vyjadrení respondentov udržateľnosť GRV na vysokých školách už nie je viazaná len na pôsobenie „ambasádorov“. Môžeme konštatovať, že počet pedagógov, ktorí sa venujú čiastočne alebo výlučne GRV, sa postupne zvyšuje a tým sa zvyšuje udržateľnosť výsledkov. Na zapojených katedrách/fakultách je viditeľný posun od integrácie vybraných tém do existujúcich predmetov smerom k samostatným predmetom špecificky venovaným rozvojovým témam. V kontexte podpory GRV je dôležitým zistenie, že počet študentov, ktorí majú prístup ku globálnym témam na vysokých školách, rastie. Záujem študentov vychádza z aktuálnosti globálnych tém a kvality výučby po obsahovej a metodologickej stránke.

Partnerstvo a spolupráca

Projekt je pokračovaním spolupráce Nadácie Pontis a SPU (katedra spoločenských vied), ktorá bola v predchádzajúcich rokoch podporená aj zo zdrojov SlovakAid. V čase prípravy projektu sa Nadácia Pontis systematicky venovala téme rozvojového vzdelávania, ktorú prepájala s ďalšími rozvojovými aktivitami. Na druhej strane SPÚ bola aktívna nielen v oblasti rozvojového vzdelávania, ale aj oblasti rozvojovej spolupráce (Keňa). Okrem SPU sa aktivity projektu realizovali aj na Univerzite Komenského v Bratislave, Trnavskej univerzite, Ekonomickej univerzite, Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, Univerzite P. J. Šafárika v Košiciach a Prešovskej univerzite v Prešove.

V projekte bol aplikovaný najrozšírenejší model spolupráce: hlavným žiadateľom/prijímateľom je mimovládna organizácia a projektovým partnerom univerzita/vysoká škola. Spoločné aktivity realizované v minulosti a úroveň začlenenia rozvojových tém do výučby na SPU minimalizovali čas potrebný na vytvorenie a sformalizovanie partnerstva pre účely projektu. Významným faktorom pre vytvorenie a fungovanie projektového partnerstva bola aktívna podpora globálnych tém na úrovni vedenia katedry/fakulty. Motivácia SPU sa ukázala ako kľúčová aj pre udržateľnosť výsledkov projektu, resp. dosiahnutie akreditácie vytvoreného vzdelávacieho programu po ukončení projektu.

Projekt č. 5

Názov: Univerzitná sieť globálneho vzdelávania (SAMRS/2017/RV/1/1)

Prijímateľ: CEEV Živica, o.z

Partneri: Technická univerzita vo Zvolene

Zdroje: Čerpané celkovo 33 671,12 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 900,- EUR)

Realizácia: 01.11.2017 - 31.08.2019

Relevantnosť

Projekt je myšlienkovým pokračovateľom projektu toho istého prijímateľa „Akademici - aktívne a prakticky“ (SAMRS/2016/RV/1/2). Hoci bol uvedený projekt schválený v inej výzve o rok skôr, doba ich realizácie sa čiastočne prelína a ideovo na seba nadväzujú. Jednotlivé aktivity a ciele projektu boli spracované na základe výsledkov z realizácie predošlých obdobných projektov a na základe analýzy a záujmu zapojených univerzít.

Celkovým cieľom projektu je podpora a kontinuálne začleňovanie princípov a tém globálneho a rozvojového vzdelávania do výučby predmetov rôznych vysokoškolských študijných odborov na piatich vysokých školách formou budovania interných kapacít v danej oblasti a zavádzania tém globálneho vzdelávania do vyučovacieho procesu a to prostredníctvom rozvoja zručností a tvorby nástrojov, ktoré môžu pedagógovia pri globálnom a rozvojovom vzdelávaní využívať. Cieľom je na zúčastnených univerzitách začleniť a inovovať výučbu tém globálneho a rozvojového vzdelávania študentov rôznych učebných odborov.

Projekt je primárne zameraný na pokračovanie práce so skupinou vysokoškolských pedagógov, z ktorých majú viacerí skúsenosti s agendou GRV z predošlých projektov. V projekte sa počíta s doplnením tejto skupiny o nových pedagógov, pre ktorých sú témy globálneho vzdelávania ešte neznáme. Tým sa vytvorí primárna cieľová skupina vysokoškolských pedagógov rôznych učebných odborov (päť slovenských univerzít, resp. 10 fakúlt) a vznikne sieť, ktorá nové zručnosti odovzdáva ďalej a šíri globálne témy na vysokých školách rôznych zameraní a špecializácií.

V súvislosti so skutočnosťou, že projekt vznikol ako pokračovanie a rozšírenie aktivít predošlého projektu na základe jeho analýzy a v spolupráci s cieľovými skupinami, je jeho zrejماً relevantnosť k ich potrebám.

Koherencia

Prijímateľ má dlhoročné skúsenosti s realizáciou obdobných projektov na Slovensku. V oblasti know-how pre problematiku GRV patrí v rámci relevantného sektora medzi popredných lídrov.

Projekt nadväzuje a čerpá skúsenosti z predošlých projektov globálneho vzdelávania, ktoré prijímateľ realizoval v spolupráci s TUZVO (Globálne vzdelávanie na FEE; Globálne vzdelávanie v súvislostiach; Globálne vzdelávanie pre univerzity 21. Storočia; Akademici - aktívne a prakticky)

Zároveň je projekt plne v súlade s cieľmi zadanými vo výzve a so všetkými strategickými dokumentmi či už na národnej, alebo EU úrovni⁵), ktoré definujú implementáciu GRV na Slovensku .

Ciele a aktivity projektu sú zadané v súlade s NSGV pre roky 2012-2016, pričom vhodne rozvíjajú jej jednotlivé špecifické ciele, predovšetkým špecifický cieľ 2.1. „Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov“; 2.3. „Zohľadniť témy globálneho vzdelávania v príprave budúcich pedagogických zamestnancov“; 2.5. „Vytvoriť podmienky na začlenenie rozvojových tém do študijných programov na vysokých školách nepedagogických smerov“ a 2.6. „Podporiť vedu a výskum na vysokých školách a univerzitách v oblasti rozvojovej problematiky“.

Projektové aktivity a jeho ciele sú koherentné s doterajšou činnosťou prijímateľa a strategickými dokumentmi pre oblasť GRV.

Efektívnosť

Za účelom dosiahnutia celkového cieľa projektu si prijímateľ stanovil dva špecifické ciele, ktoré pozostávajú z celkovo siedmich projektových aktivít.

V rámci cieľa inovovania učebných osnov a vytvorenia siete erudovaných vysokoškolských pedagógov boli participujúcim pedagógom poskytnuté vzdelávacie semináre v oblasti GRV a následne na základe získaných informácií, zručností a nástrojov účastníci inovovali svoje informačné listy k predmetom. Vkladali tam novú literatúru, nové témy a nástroje výučby a tieto inovačné postupy sa týkali ako obsahovej stránky predmetu, tak aj foriem výučby. Týmto sa (na základe záväznej povahy informačných listov) zabezpečila dlhodobá trvácnosť aplikovaných zmien, nezávislá od prípadných personálnych zmien pri výučbe učebných predmetov. Zástupcovia vysokých škôl vytvorili celkovo 14 hárkov inovovaných učebných osnov. Na týchto predmetoch sa počas realizácie projektu zúčastnilo celkovo 2201 študentov, čím bola očakávaná hodnota plánovaného ukazovateľa prekročená 20x. Pre skupinu 22 pedagógov sa konali štyri 3-dňové vzdelávacie semináre a celkovo 10 webinárov, v rámci ktorých participujúci pedagógovia viedli webinár za účelom výmeny skúseností medzi zapojenými akademikmi. Na celodennej univerzitnej konferencii na tému globálneho vzdelávania sa zúčastnilo 116 účastníkov, v rámci ktorých boli zastúpení VŠ pedagógovia, doktorandi, študenti, učitelia MŠ, ZŠ a SŠ, žiaci, pracovníci NGO i štátnej správy.

V prospech dosiahnutia špecifického cieľa „Rozširovanie nástrojov, tém a metód práce globálneho vzdelávania na vysokých školách“ bol inovovaný web portál www.globalnevzdelavanie.sk; participujúci pedagógovia vypracovali 17 modelových výučbových jednotiek (oproti 10-tim plánovaným) a vznikla Kniha 14 rozhovorov o extrémizme a deradikalizácii v náklade 1000 kusov.

Vo vzťahu k celkovému objemu zrealizovaných aktivít a k výraznému prekročeniu plánovaných cieľov bol projekt vysoko efektívny.

Účinnosť

Projekt disponoval celkovým objemom finančných prostriedkov na úrovni 38 434,80 EUR (34 534,80 EUR z prostriedkov ODA a 3 900,00 EUR predstavoval príspevok prijímateľa). Prijímateľ z uvedenej

⁵ Napríklad: Bilaterálna rozvojová spolupráca SR na rok 2018, Strednodobá stratégia ODA SR na obdobie 2014-2018, Maastrichtská deklarácia globálneho vzdelávania, EU Gender Action Plan, Agenda 2030

sumy vyčerpal v spolupráci s partnermi celkovo 37 571,12 EUR, čo predstavuje 97,7% finančných prostriedkov z pôvodne schváleného rozpočtu.

Počas realizácie projektu boli uskutočnené všetky aktivity v plánovanom rozsahu, pričom boli dosiahnuté všetky ciele projektu a niektoré z ukazovateľov boli výrazne prekročené. Z hľadiska účinnosti vynaložených prostriedkov možno konštatovať, že prijímateľ použil uvedené finančné prostriedky účelne.

Vplyv

Ďalšie kolo tréningov, vzdelávacích seminárov a webinárov výrazne posilnilo teoretické a praktické schopnosti cieľovej skupiny pedagógov. Prostredníctvom realizácie aktivít projektu bola zároveň výrazne posilnená spolupráca medzi pedagógmi z rôznych univerzít. Bol vypracovaný materiál a témy v súvislosti s GRV, ktoré bude možné využiť i v ďalšej výučbe.

V kooperácii s ostatnými organizáciami prebehla v rámci konzorciálneho projektu (SAMRS/2017/RV/2/1) ďalšia rekonštrukcia a aktualizácia portálu globálneho vzdelávania (www.globalnevzdelavanie.sk).

Podarilo sa taktiež komplexne otvoriť témy GRV pre širšiu odbornú verejnosť i na vysokých školách, či už prostredníctvom webinárov alebo realizovanej konferencii. Bolo zabezpečené budovanie kapacít (workshopy), sieťovanie (webináre) i prenos na akademickú pôdu (inovácie vo výučbe, inovácie infolistov či tvorba výučbových jednotiek).

Súhrn všetkých týchto aktivít má vysoko pozitívny dopad na cieľovú skupinu a existuje reálny predpoklad zabezpečenia rozširovania tém GRV na univerzitách i v dlhodobejšom horizonte.

Udržateľnosť

Výsledky projektu majú vysoký potenciál dlhodobej udržateľnosti, primárne vďaka poskytnutiu platformy pre pedagógov, ktorí pokračujú v sieťovaní a zdieľaní skúsenosti i po ukončení projektu.

Veľkým prínosom projektu je takisto tvorba 14 inovovaných učebných osnov, na ktorých sa pedagógovia intenzívne podieľali a ktoré v rámci pokračujúcej výučby na zainteresovaných univerzitách slúžia na šírenie agendy GRV a tým prispievajú k jeho udržateľnosti.

Vďaka aktualizácii a rekonštrukcii webportálu GV (www.globalnevzdelavanie.sk) sú odbornej i laickej verejnosti kedykoľvek k dispozícii rôzne materiály týkajúce sa tejto témy. Počas trvania projektu sa vďaka inovovanej výučbe počas 3 semestrov podarilo odučiť 2 200 študentov za širokého využitia prvkov participatívnej výučby, čo predstavuje zmenu, ktorá má potenciál do budúcnosti na zapojených VŠ.

Partnerstvo a spolupráca

Po úspešnom ukotvení agendy GRV na TUZVO sa v rámci tohto projektu prijímateľ snažil zabezpečiť disemináciu získaných poznatkov a skúsenosti nielen v prostredí jednej univerzity, ale v rámci širšieho vysokoškolského priestoru na Slovensku. Z toho dôvodu nadviazal spoluprácu s UMB BB a UK BA, Prešovskou univerzitou a UCM TT.

Hľadanie partnerov v projekte prebiehalo tromi spôsobmi. V prvom rade to bola jedna z aktivít, za ktorú niesla v projekte zodpovednosť TUZVO, ktorá vo svojej gescii aktívne vyhľadávala partnerov. Zároveň prijímateľ oslovil potenciálnych partnerov, s ktorými mal skúsenosti z iných projektov (napr. UMB BB) a taktiež bola vypracovaná výzva na zapojenie sa do projektu, na ktorú mohli univerzity zareagovať.

Projekt č. 6

Názov: Globálne rozvojové vzdelávanie pre budúcich novinárov
(SAMRS/2017/RV/1/2)

Prijímateľ: Človek v ohrození, n.o.

Partneri: Katedra žurnalistiky FiF Univerzity Komenského BA,
Katedra žurnalistiky FF UKF v Nitre,
Hospodárske Noviny

Zdroje: Čerpané celkovo 29 624,66 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 891,82) EUR

Realizácia: 15.10.2017 - 30.09.2019

Relevantnosť

Projekt reflektuje na stav a úroveň začlenenia GRV do výučby na vysokých školách, konkrétne na nedostatočné odborné kapacity pre rozvojové témy na slovenských vysokých školách a univerzitách. Princípy a témy GRV sú integrované do výučby len na malom počte pracovísk, aj to nie programovo (okrem niekoľkých výnimiek). Vyššie uvedené v plnej miere platí aj pre katedry žurnalistiky, i keď na základe predchádzajúcej spolupráce bol na UK do ponuky zaradený celofakultný kurz Globálne výzvy. Projekt si stanovil za cieľ začleniť princípy a témy GRV do vzdelávacích programov 2 katedier žurnalistiky (UK a UKF). Programový prístup k rozvojovým témam na spolupracujúcich katedrách (fakultách) mal priniesť zlepšenie kompetencií pedagógov. Systematická spolupráca s Hospodárskymi novinami mala za cieľ zvýšiť povedomie laickej verejnosti o globálnych a rozvojových témach. Projekt vhodne reagoval na potreby cieľových skupín – pedagógov, študentov a laickej verejnosti.

Koherencia

Človek v ohrození, n.o. sa dlhodobo špecializuje na rozvojovú a humanitárnu pomoc, globálne vzdelávanie a sociálnu integráciu. Projekt „Globálne rozvojové vzdelávanie pre budúcich novinárov“ je priamym pokračovaním spolupráce s katedrou žurnalistiky UK v Bratislave (Filozofickou fakultou), v rámci ktorej bolo vytvorené kurikulum, skriptá a nový predmet. Pre Katedru žurnalistiky UK v Bratislave projekt predstavuje iniciatívu na hlbšiu inštitucionalizáciu GRV do výučby.

Partneri poukázali na prepojenie cieľov projektu s cieľmi dokumentov prijatých na medzinárodnej úrovni (OECD, OSN a EÚ). Základný strategický rámec pre implementáciu aktivít v oblasti GRV tvorí NSGV na roky 2012-2016 a Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce 2014-2018. Ciele projektu sú formulované s ohľadom na zámery strategických dokumentov. Návrh projektových aktivít vychádza z praktických skúseností a poznatkov o začleňovaní GRV na vysokých školách, špecificky na katedrách žurnalistiky.

Efektívnosť

Hlavným cieľom projektu je začleniť princípy a témy GRV do vzdelávacích programov 2 katedier žurnalistiky a tým zvýšiť kompetencie a povedomie odbornej a laickej verejnosti o globálnych a rozvojových problémoch. Na Katedre žurnalistiky UK v Bratislave boli predmety „Globálne vzdelávanie nielen pre žurnalistov“ a „Globálna rozvojová žurnalistika“ vyučované 2 semestre, na Katedre žurnalistiky UKF v Nitre to boli 2 semestre „Globálnej rozvojovej žurnalistiky“. Prostredníctvom projektu boli vypracované skriptá a učebné texty, témy globálneho vzdelávania boli

začlenené do existujúcich predmetov. Vo vzťahu k budovaniu odborných kapacít na katedrách žurnalistiky projektoví partneri splnili všetky stanovené kvantifikované ciele.

Popri aktivitách zameraných na akademické prostredie, projekt významným spôsobom zvýšil povedomie verejnosti o globálnych a rozvojových témach. Tomuto účelu slúžili odborné diskusie a diskusie na festivaloch, ako aj zverejnenie 330 článkov v sekcii HN Globálne s takmer 770 000 čitateľmi. Projekt vzhľadom na schopnosť splniť stanovené ciele považujeme za vysoko efektívny.

Účinnosť

Viac ako 20% pôvodne schváleného rozpočtu nebolo počas realizácie projektu vyčerpaných. Na základe dostupných údajov o realizovaných aktivitách a s nimi spojených finančných nákladoch považujeme projekt za účinný.

Vplyv

Výstupy a výsledky projektu sa pozitívne prejavili na schopnosti pedagógov na UK a UKF prakticky začleňovať globálne témy do výučby nových žurnalistov. V kontexte podpory GRV na vysokých školách má rovnaký význam ako obsahová zmena aj posilnenie metodicko-didaktických kapacít pedagógov. Aplikácia pre GRV vhodných a v prostredí slovenského vzdelávacieho systému nových metód výučby boli vysoko hodnotené aj zo strany študentov. Atraktivitu GRV projekt zvýšil aj prostredníctvom priameho zapojenia študentov do analytických a výskumných prác spojených s prípravou zborníka. Aj s príspevom projektu sa slovenský mediálny priestor otvára globálnym témam. Sprístupnenie GRV väčšiemu počtu študentov žurnalistiky a ich profesijná špecializácia na globálne/rozvojové témy umožňuje širšie a kvalitnejšie pokrytie relevantných tém v médiách. Pozitívny vplyv má vybudovanie inštitucionálnych a individuálnych väzieb, ktoré sú predpokladom ďalšieho rozvoja spolupráce v GRV.

Udržateľnosť

Vytvorenie a začatie výučby 2 predmetov, a navyše integrácia globálnych tém do ďalších predmetov umožňuje zapojeným katedrám žurnalistiky pokračovať v systematickom posilňovaní GRV na ich pôde. Pedagógovia získali nástroje na ďalšiu integráciu GRV do vzdelávacích programov a zručnosti na efektívnu výučbu globálnych tém. Aplikovaný model sa javí ako vhodný multiplikátor efektov v oblasti podpory GRV na vysokých školách. Udržateľnosť výsledkov projektu nie je podmienená dodatočnými finančnými zdrojmi. Človek v ohrození, n.o. poskytuje konzultácie a spoluprácu aj po formálnom ukončení realizácie projektu.

Partnerstvo a spolupráca

Človek v ohrození, n.o. realizoval projekt s katedrou žurnalistiky Univerzity Komenského v Bratislave (ďalej UK) a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (ďalej UKF) a Hospodárskymi novinami. Východiskom pre začatie prípravy spoločného projektu boli osobné väzby a kontakty na predmetných inštitúciách. V prípade Filozofickej fakulty UK v Bratislave projekt predstavoval pokračovanie dlhodobej spolupráce s Človekom v ohrození, n.o. Naopak v prípade Filozofickej fakulty UKF v Nitre projekt predstavoval pilotnú spoluprácu. Hospodárske noviny boli otvorené spolupráci, keďže ako jediné médium na Slovensku sa systematicky venovali rozvojovým témam a mali k tomu vyčlenenú samostatnú sekciu. Motívy individuálnych partnerov zohľadňovali ich špecifické poslanie, avšak spoločne vnímali potrebu zlepšenia prípravy nových žurnalistov v rozvojových témach ako nástroja na zlepšenie povedomia širšej verejnosti o príbuzných témach.

Projekt č. 7

Názov: Začleňovanie princípov a postojov ku globálnym témam do vysokoškolského vzdelávania (GlobPost), (SAMRS/2017/RV/1/3)

Prijímateľ: Nadácia Milana Šimečku

Partneri: Pedagogická fakulta UMB v BB

Zdroje: Čerpané celkovo 30 899,08 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 500,92 EUR)

Realizácia: 01.11.2017 - 30.09.2019

Relevantnosť

Hlavným cieľom projektu „Začleňovanie princípov a postojov ku globálnym témam do vysokoškolského vzdelávania (GlobPost)“ je zvýšenie kvality a dopadu globálneho vzdelávania v príprave študentov humanitných odborov so špeciálnym zameraním na zisťovanie a formovanie ich postojov ku globálnym témam.

Pri tvorbe projektovej žiadosti prijímateľ komunikáciou s relevantnými aktérmi a svojou výskumnou činnosťou dospel k záveru, že projekty pracujúce s agendou GRV, ktoré boli realizované na vysokých školách, sa zameriavali na zvyšovanie povedomia študentov o globálnych a rozvojových témach, teda skôr na kognitívnu oblasť.

Špecifikom GV však je skutočnosť, že za východiskové domény sa považujú afektívne a psychomotorické ciele. Rozvíjanie postojov študentov v témach ako udržateľný rozvoj, sociálna spravodlivosť, globálna previazanosť, ľudské práva, rozmanitosť je nevyhnutným predpokladom a nutnosťou pri aktívnom vstupovaní do riešenia aktuálnych globálnych výziev.

Z toho dôvodu identifikoval potrebu vytvorenia metodiky, resp. učebného materiálu, ktorý by sa zameriaval práve na zisťovanie postojov a postojových zmien študentov ku globálnym témam. Syllaby existujúcich predmetov, ktoré by začlenili metódy na zisťovanie postojov, by umožnili zistiť, či existujúce vzdelávacie programy a učebné materiály dosahujú zmenu nielen vo vedomostnej oblasti, ale aj formujú postoje študentov.

Jednotlivými aktivitami, zameranými na cieľové skupiny projektu (VŠ pedagógovia, MVO, VŠ študenti, akademickí pracovníci) si preto realizátor projektu v spolupráci s projektovým partnerom kladú za cieľ zvýšiť kvalitu GV na vysokých školách humanitného zamerania. K tomuto stavu smerujú prostredníctvom intenzívnej spolupráce s vysokoškolskými pedagógmi, ktorá zahŕňa tréning, mentoring s expertmi a vypracovanie sylláb predmetov, ktoré by akcentovali princípy GV a metodiku zisťovania postojov. Novovytvorené aktivity pre pedagógov (sú súčasťou sylláb), vytvorené v rámci projektu, umožňujú zamerať sa na zisťovanie postojov a postojových zmien študentov v globálnych témach, a tým zisťovanie dopadov pôsobenia vysokoškolských pedagógov.

Nastavenie cieľov projektu a aktivít na ich dosiahnutie je z hľadiska potrieb cieľových skupín vysoko relevantné. Prijímateľ sa projektom zameril na oblasť a spôsob presadzovania agendy GV, ktorá zatiaľ nebola dostatočne rozvinutá a podporou rozvíjania postojov študentov jej projekt pridáva nový rozmer.

Koherencia

Nadácia Milana Šimečku sa témam týkajúcich sa rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku venuje od svojho založenia v roku 1991 (29 rokov). Počas svojej existencie vydali viac ako 100 publikácií na rôzne témy a vyškolili niekoľko tisíc ľudí vrátane pedagógov, aktivistov, vydavateľov, komunitných lídrov a ľudí zo znevýhodnených skupín. V rámci programov Vzdelávanie, Aktívne občianstvo a Podpora inkluzívnej praxe sa snažia v rámci Slovenska uplatňovať princípy rozmanitosti, inklúzie a globálneho vzdelávania.

Ciele projektu sú priamo previazané a koherentné s hlavným cieľom GV, definovaným v Národnej stratégii pre globálne vzdelávanie 2012-2016, ktorým je “poskytnúť cieľovým skupinám informácie, ktoré uľahčujú porozumenie sociálnym, environmentálnym, ekonomickým a politickým procesom vo svete, rozvíjajú kritické myslenie a formujú globálne občianske postoje.” Projekt je zameraný na rozvíjanie určujúcich cieľov globálneho vzdelávania definovaných v uvedenej stratégii (afektívne a psychomotorické ciele). Jednotlivé projektové aktivity pritom konkrétne rozpracovávajú a sú nasmerované na dosiahnutie viacerých špecifických cieľov stratégie, predovšetkým špecifického cieľa 2.1 (Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov) a 2.5 (Vytvoriť podmienky na začlenenie rozvojových tém do študijných programov na vysokých školách nepedagogických smerov).

Projekt, jeho aktivity a ciele, vykazuje známky plnej koherentnosti s predmetom činnosti realizátora, so zameraním a cieľmi GRV i jednotlivých strategických dokumentov upravujúcich jeho implementáciu v Slovenskej republike, resp. na európskej úrovni.

Efektívnosť

V rámci projektu prijímateľ identifikoval tri špecifické ciele:

- a) Budovať kapacity vysokoškolských pedagógov v používaní metodiky na zisťovanie postojov a postojových zmien v globálnom vzdelávaní.
- b) Začleniť tému postojov v globálnom vzdelávaní do existujúcich predmetov/kurzov na vysokých školách.
- c) Zvýšiť kompetencie študentov v humanitných odboroch v globálnom vzdelávaní, špecificky v oblasti postojov.

Všetky tri stanovené ciele prijímateľ počas realizácie projektu splnil. Na ich dosiahnutie realizoval celkovo 12 aktivít, tri z nich však splnil len čiastočne.

Zámerom pri budovaní kapacít bolo zvýšiť kompetencie tých vysokoškolských pedagógov, ktorí prejdú vzdelávacím cyklom (tréning, mentoring, príprava sylabov). Na základe obohatených a zvýšených kompetencií sa následne pozitívne zmenila aj ich kapacita v oblasti začlenenia GV do existujúcich vzdelávacích programov so zameraním na postoje.

Po založení expertnej skupiny v úvode realizácie projektu (2 externí experti na GV) nasledovalo vytvorenie pracovnej skupiny z vybraných vysokoškolských pedagógov (6). Na základe záverov zo zasadnutia pracovnej skupiny pedagógov bola expertmi a projektovou manažérkou vypracovaná analýza ich potrieb, ktorá slúžila ako podklad pre tvorbu náplne tréningu. Následne prebehlo stretnutie expertnej a pracovnej skupiny počas 2-dňového tréningu, v rámci ktorého bol pracovnej skupine pedagógov poskytnutý tematický, odborný prehľad a plán práce.

Jednotliví pedagógovia vypracovali individuálne akčné plány zohľadňujúce agendu GRV a na záver sa zúčastnili na hodnotiacom stretnutí - fokusovej skupine, ktorej témou bola ich evaluácia (zúčastnili sa 4 zo 6 pedagógov pracovnej skupiny). V rámci diseminačných aktivít sa z troch plánovaných workshopov na rôznych VŠ na Slovensku uskutočnili len dva (workshop na Prešovskej univerzite a na EUBA) z dôvodu personálnych zmien. Výsledkom všetkých zrealizovaných aktivít v rámci prvého špecifického cieľa bolo 5 zrealizovaných akčných plánov a 5 vytvorených vzdelávacích materiálov.

Pri dosahovaní druhého špecifického cieľa bola prostredníctvom aktivít projektu naštartovaná výučba zameraná na GV a postoje, ktorá bola realizovaná na 6 predmetoch na PF UMB počas akademického roka 2018/2019, prebehlo začlenenie tém postojov v GV do jedného predmetu na FMV EUBA a bolo vytvorených 5 vzdelávacích materiálov (5 prípadových štúdií zverejnených na webstránke www.vedietnestaci.sk a vydaných zároveň aj vo forme publikácie "Vedieť nestačí: Zisťovanie postojov v GV na VŠ").

Počas aktivít zameraných na zvýšené kompetencie študentov v oblasti globálneho vzdelávania, najmä v oblasti postojov, prebiehala výučba GV na celkovo 6 predmetoch, na ktorých bolo zapísaných celkovo 93 študentov. Zároveň boli vykonané 3 monitorovacie návštevy/konzultácie (plán 5) podľa aktuálnych požiadaviek pedagógov.

Implementáciu projektu možno napriek čiastočnej realizácii niektorých aktivít zhodnotiť ako úspešnú a efektívnu. Projektové ciele i aktivity boli z veľkej časti kompletne zrealizované. Spätná väzba od participujúcich pedagógov bola pozitívna, keď prijímateľ zaznamenal pozitívne postojové zmeny, resp. pozitívne hodnotenie prínosu realizovaných aktivít pedagógmi.

Účinnosť

Celkový rozpočet projektu vo výške 36 400,00 EUR sa prijímateľovi v spolupráci s partnerom projektu podarilo vyčerpať na 99,99%. Prijímateľ naplnil všetky tri stanovené ciele, aj keď nie všetky aktivity sa mu podarilo realizovať úplne. Napriek uvedenej skutočnosti možno považovať použitie vyčlenených finančných prostriedkov za vysoko účinné a v súlade s účelom, na ktoré boli určené.

Vplyv

Prostredníctvom realizácie aktivít jednotlivých špecifických cieľov projektu došlo k pozitívnemu vplyvu na pedagógov i študentov cieľovej skupiny. U pedagógov i študentov došlo k postojovým zmenám priaznivým smerom, či už v pedagogickom prístupe alebo v posudzovaní rôznych tém v rámci GV.

Prepojenie expertnej skupiny a pracovnej skupiny pedagógov prispelo k vzájomnému zdieľaniu skúseností a v konečnom dôsledku i k zakomponovaniu získaných skúseností a zručností v oblasti GRV do vyučovacieho procesu, ako i k vydaniu príručky.

Publikovaním 5 prípadových štúdií zverejnených na webstránke www.vedietnestaci.sk a vydaných zároveň aj vo forme publikácie bolo zabezpečené zdieľanie vedomostí a dokumentov i pre širšiu akademickú obec, čo má jednoznačné pozitívny prínos.

Vďaka zakomponovaniu tém GRV do šiestich predmetov sa tak rozširuje spektrum predmetov aj s touto tematikou a tým má dosah aj na myslenie a postoje študentov v týchto témach.

Udržateľnosť

Vďaka začleneniu tém postojov do vzdelávacích programov sa rozšírilo spektrum tém a aktivít v rámci GV na rôznych predmetoch. Upravené sylaby sú stále dostupné, podľa vyjadrení zástupcu prijímateľa počas pohovoru s evaluačnou skupinou sa stále využívajú a sú súčasťou študijných plánov.

Prostredníctvom vydanej publikácie “Vedieť nestačí”, ako aj fungujúceho webportálu je zabezpečený prístup k výsledkom projektu, ich online dostupnosť širokej odbornej i laickej verejnosti, čím pomáha k rozširovaniu tém GRV a zabezpečuje udržateľnosť dosiahnutých výsledkov projektu.

Partnerstvo a spolupráca

Pre účely projektu nadviazal prijímateľ spoluprácu s Pedagogickou fakultou UMB v BB. Jednotlivé aktivity partnerov projektu sa vzájomne dopĺňali a spolupráca prebiehala na štandardnej úrovni. Spojenie a vzájomná kooperácia expertnej skupiny s pracovnou skupinou pedagógov boli jednoznačným prínosom pri realizácii projektu a zároveň vytvorili predpoklady pre ďalšiu spoluprácu v oblasti šírenia agendy GRV v budúcnosti.

Projekt č. 8

Názov: Globálna univerzita V: Zavádzanie rozvojových tém do univerzitného vzdelávania v regiónoch (SAMRS/2017/RV/1/7)

Prijímateľ: Nadácia Pontis

Partneri: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Prešovská univerzita

Zdroje: Čerpané celkovo 30 810, 72 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 887,- EUR)

Realizácia: 01.10.2017 - 31.05.2019

Relevantnosť

Projekt vhodne reagoval na zistenie, že na Katedre politológie a Katedre histórie UPJŠ, ani na Katedre politológie Prešovskej univerzity nemajú takmer žiadne skúsenosti so začleňovaním globálnych a rozvojových tém do vyučovacieho procesu. Projekt reagoval na fakt, že na vybraných katedrách absentovali vnútorné kapacity pre zavádzanie nových predmetov. Navyše univerzity pri rozvojových témach nespocovali s odborníkmi z mimovládnych organizácií, ktoré sú prevažne sústredené v Bratislave. Výsledkom bol stav, v ktorom študenti významných univerzít (katedier) pôsobiacich na východnom Slovensku nemali v rámci vzdelávania prístup ku globálnym a rozvojovým témam. Nadácia Pontis s aktívnymi pedagógmi UPJŠ a Prešovskej univerzity si stanovili za cieľ zmeniť túto nepriaznivú situáciu. Jedným z dôležitých motívov pre iniciovanie projektu bola narastajúca radikalizácia mladých ľudí aj vo východných regiónoch Slovenska. Projekt vychádzal z dlhodobých skúseností so začleňovaním a inštitucionalizáciou rozvojových tém na vysokých školách na Slovensku.

Koherencia

Nadácia Pontis je jedným z lídrov mimovládneho sektora v rozvojovej problematike. Má dlhoročné praktické skúsenosti v oblasti podpory začleňovania princípov GRV na Slovensku a v zahraničí. Projekt bol piatym pokračovaním iniciatívy „Globálna univerzita“ s názvom „Zavádzanie rozvojových tém do univerzitného vzdelávania v regiónoch“. Predchádzajúci projekt bol zameraný na inštitucionalizáciu GRV vo forme akreditácie nového odboru rozvojových štúdií na SPU a podporu posilnenia kapacít ďalších vysokých škôl. Skúsenosti a poznatky Nadácia Pontis v spolupráci s SPU aplikovala na katedrách UPJŠ a Prešovskej univerzity, kde chýbali odborné kapacity pre zavádzanie GRV.

Ciele projektu považujeme za plne v súlade s relevantnými strategickými dokumentmi pre GRV. Projekt priamo reaguje na cieľ NSGV č. 2.5. „Vytvoriť podmienky na začlenenie rozvojových tém do študijných programov na vysokých školách nepedagogických smerov“. Vysokú koherenciu projekt vykazuje voči cieľom Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2014-2018, konkrétne cieľa č. 1.1. „Integrovať rozvojovú problematiku do učebných plánov a osnov na jednotlivých stupňoch slovenských škôl“ v rámci Programu rozvojového vzdelávania a verejnej informovanosti v SR. Výber projektu potvrdzuje splnenie podmienok pre financovanie zo zdrojov bilaterálnej rozvojovej pomoci v rámci príslušnej výzvy.

Efektívnosť

Projekt si stanovil jediný formálny cieľ – „Začlenenie rozvojových tém do študijných programov prostredníctvom vybudovania kapacít pedagógov a zvýšenia povedomia študentov“. Za týmto účelom bola spracovaná a vydaná monografia „Rozvojové vzdelávanie: Témy a metódy IV“, ktorá pozostávala z 10 príspevkov od 8 pedagógov. Výmenné prednášky slúžili pre formalizáciu spolupráce medzi univerzitami, siet'ovanie odborníkov v oblasti GRV a sprístupnenie nových tém pre študentov. Zároveň boli východiskom pre integráciu tém GRV do predmetov vyučovaných 6 pedagógmi. Počas realizácie projektu bolo zorganizovaných 9 výmenných prednášok s účasťou približne 120 študentov (pôvodný plán bol 12 prednášok s 240 účastníkmi). Takisto bola zrealizovaná časť plánovaných hosťujúcich prednášok, čo sa prirodzene prejavilo na nižšom počte účastníkov. Hlavným dôvodom nenaplnenia stanovených cieľov bol menší počet študentov na zapojených katedrách. V súlade s plánom sa uskutočnili akademické stáže v zahraničí (celkovo 4 stáže) a boli vydané 4 čísla časopisu Pontis Digest (vo vyššom počte výtlačkov, ako sa plánovalo). Aj na základe konzultácií pedagógov z ÚPJŠ a Prešovskej univerzity s kolegami z SPU boli vypracované sylaby pre 6 samostatných predmetov GRV. Záverom môžeme konštatovať, že projekt nenaplnil všetky stanovené ciele, ktoré sa viazali predovšetkým na výstupy. Rozdiely v plnení kvantifikovaných cieľoch (počet študentov na katedrách a ich účasť na prednáškach) je možné do určitej miery pripísať externým faktorom a náročnosti určenia cieľových hodnôt v čase prípravy projektu. Napriek tomuto nedostatku považujeme efektívnosť projektu za akceptovateľnú, najmä s ohľadom na kvalitatívne zmeny vyvolané projektovými aktivitami.

Účinnosť

V priebehu relatívne krátkeho obdobia sa Nadácii Pontis v spolupráci s SPU podarilo spracovať plánované výstupy vo forme monografie a syláb, zorganizovať výmenné a hosťujúce prednášky a zahraničné stáže. Napriek faktu, že projekt nenaplnil všetky kvantitatívne ciele, považujeme využitie verejných zdrojov za účinné, resp. hospodárne. Projekt mal nespochybniteľný prínos pre cieľové skupiny (pedagógov a študentov) a prispel k vytvoreniu podmienok pre ďalší rozvoj GRV na ÚPJŠ a Prešovskej univerzite. Projekt na realizáciu svojich aktivít nevyčerpal všetky schválené prostriedky (88,11%), čo bolo zohľadnené pri posúdení účinnosti.

Vplyv

Vplyvy projektu je potrebné vnímať a posudzovať v kontexte východiskovej situácie na ÚPJŠ a Prešovskej univerzite pri zavádzaní princípov a tém globálneho vzdelávania. Na základe realizácie projektu získali pedagógovia zapojených univerzít (katedier) prístup k aktuálnym témam v oblasti rozvojového vzdelávania – monografia „Rozvojové vzdelávanie: Témy a metódy IV“. V rámci projektu boli v spolupráci s kolegami SPU vytvorené sylaby pre 6 nových predmetov, ktoré sa stali súčasťou výučby na ÚPJŠ a Prešovskej univerzite. Študenti oboch univerzít majú prostredníctvom nových predmetov možnosť získať informácie o globálnych témach a vnímať dianie v globálnom kontexte. Pozitívnym výsledkom je vytvorenie siete pedagógov venujúcich sa GRV pôsobiacich na univerzitách na východe Slovenska a ich spolupráca s kolegami z SPU a mimovládny sektorom. Projekt jednoznačne prispel k vytvoreniu základov pre ďalšie posilnenie GRV na pôde ÚPJŠ a Prešovskej univerzity. Pre ďalšie posilnenie kapacít na katedrách by bol potrebný dlhší čas realizácie.

Udržateľnosť

Na základe záverečnej správy a pohovoru so zástupcom Nadácie Pontis môžeme konštatovať, že v priebehu realizácie boli spracované požadované výstupy, i keď v niektorých prípadoch nedosiahli plánovanú cieľovú hodnotu. Výstupy projektu sú naďalej využívané cieľovými skupinami – pedagógovia na ÚPJŠ a Prešovskej univerzite vyučujú nové predmety na základe vytvorených syláb aj po ukončení realizácie projektu. Študenti majú naďalej záujem o absolvovanie predmetov orientovaných na globálne témy. Pokračuje komunikácia a spolupráca medzi pedagógmi, ÚPJŠ a Prešovská univerzita pokračujú v organizovaní prednášok odborníkov z iných univerzít a organizácií. Projekt vybudoval kapacity vybraných katedier na udržateľné zaradenie GRV do výučby na ÚPJŠ a Prešovskej univerzite, a zásadným spôsobom zvýšil povedomie o význame globálnych tém.

Partnerstvo a spolupráca

Nadácia Pontis sa dlhodobo orientovala na aktivity v oblasti globálneho rozvojového vzdelávania a v tejto oblasti mala vybudované silné know-how. V spolupráci s SPU realizovali projekt podporený SAMRS v rámci výzvy SAMRS/2016/RV/1. Do projektových aktivít boli zapojení aj pedagógovia z Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej „ÚPJŠ“) a Prešovskej univerzity. Na základe poznatkov o aktuálnom stave zavádzania princípov a tém GRV na predmetných univerzitách a záujme vybraných katedier spoločne pripravili nový projekt. Išlo o nové partnerstvo, keďže Katedra histórie a Katedra politológie ÚPJŠ ani Katedra politológie Prešovskej univerzity doteraz bližšie nespolupracovali s mimovládny sektorom v oblasti GRV.

Projekt č. 9

Názov: Rozvoj programov globálneho vzdelávania na vysokých školách pedagogického a nepedagogického zamerania, (SAMRS/2017/RV/2/1)

Prijímateľ: Človek v ohrození, n.o.

Partneri: PDCS, o.z.,

CEEV Živica

Pedagogická fakulta UMB v BB

Zdroje: Čerpané celkovo 146 992, 61 EUR

(z toho spoluúčasť prijímateľa 16 637, 67 EUR)

Realizácia: 01.01.2018 - 30.09.2019

Relevantnosť

Projekt sa zameral na komplexnú analýzu prostredia GRV na Slovensku a prípravu inštitucionálneho, programového a evaluačného rámca pre rozvoj globálneho vzdelávania. K zlepšeniu kvality a rozsahu GRV prispela spolupráca relevantných aktérov.

Jednotlivé aktivity pokrývajú analytickú činnosť smerujúcu k zhodnoteniu stavu v oblasti GRV na Slovensku, ktorú sa v rámci projektu podarilo úspešne dokončiť. Projekt tak prispel k objasneniu stavu globálneho vzdelávania v danom čase (rok 2018 až 2019) na Slovensku, čím sa dotkol aj problematiky úspešnosti implementácie Národnej stratégie rozvoja globálneho vzdelávania na Slovensku z rokov 2012 - 2016. Na základe realizovaných aktivít disponuje prijímateľ reálnymi dátami a výstupmi z formálneho vzdelávania v rámci ZŠ, SŠ a VŠ, čo následne viedlo k utvoreniu komplexného obrazu o stave implementovania globálneho vzdelávania vo formálnom vzdelávacom prostredí na Slovensku.

Zároveň je v rámci projektu zabezpečené siet'ovanie relevantných aktérov prostredníctvom desiatok sieťovacích aktivít (aktéri: predovšetkým MVO, pedagogické VŠ, nepedagogické VŠ, ZŠ a SŠ, učitelia), pri ktorých sa vytvárali nové partnerstvá zamerané na výmenu skúseností, vzdelávanie, tréningy a zdieľanie know-how v oblasti GRV. Uvedené sa konalo prostredníctvom osobných stretnutí, víkendových tréningov, on-line stretnutí, resp. prostredníctvom realizovanej konferencie. Aktivity sieťovania v rámci projektu zastrešovali najmä partneri projektu - PDCS, o.z., prostredníctvom tzv. „vzdelávacích olovrantov“ a CEEV Živica cez pedagogické centrum vo Zvolene.

K dosiahnutiu uvedených cieľov prispel aj novo rekonštruovaný web www.globalnevzdelavanie.sk.

V neposlednom rade bol počas realizácie projektu zavedený nový predmet z oblasti GRV na VŠ pedagogického smeru (Pedagogická fakulta UMB) doplnený o spektrum voľne nadväzujúcich GRV tréningov, workshopov a seminárov.

Všetky uvedené aktivity, ktoré boli realizované v rámci projektu, prispeli k naplneniu jeho cieľov. Jednoznačný prínos pre zadané cieľové skupiny znamenal potvrdenie relevantnosti stanovených cieľov a aktivít a opodstatnenosť realizácie projektu.

Koherencia

Prijímateľ sa venuje obdobným aktivitám v dlhodobom horizonte, má skúsenosti s ich realizáciou na rôznych úrovniach. V kontexte tohto projektu sa prijímateľ zameril na zistenie stavu v oblasti, jeho analýzu a na základe získaných poznatkov o presune činností GRV z oblasti poskytovania externých služieb vzdelávania a mentoringu pre rôzne vzdelávacie inštitúcie v rámci SR (poskytovaných čiastočne aj z jeho strany). Zároveň sa sústredil na ich priamu podporu tak, aby bolo GRV súčasťou ich učebných osnov/akademického plánu, resp. aby bolo včlenené ako integrálna súčasť iných vyučovacích predmetov.

V súvislosti s uvedeným projektom reflektuje na priority stanovené v podmienkach udelenia grantu a zároveň svojimi aktivitami naplňa predpokladané potreby plánovaných cieľových skupín (akademickí pracovníci a študenti VŠ pedagogických i nepedagogických smerov, učitelia ZŠ a SŠ, širšia odborná verejnosť).

Projekt je priamo zacielený na výkon aktivít, ktoré sú v súlade so zameraniami vyhlásenej výzvy SAMRS/2017/RV/2.

Ciele a aktivity projektu sú plne v súlade s hlavnými témami a cieľmi globálneho vzdelávania, ktoré sú uvedené v Národnej stratégii rozvoja globálneho vzdelávania 2012-2016. Konkrétne projekt reflektuje na špecifický cieľ 2.1. „Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov.“; 2.3. „Zohľadniť témy globálneho vzdelávania v príprave budúcich pedagogických zamestnancov.“

Definovanou stratégiou zároveň sledoval prijímateľ napĺňanie cieľov strednodobých stratégií zahŕňajúcich GRV (Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2014 - 2018 i v čase realizácie projektu vznikajúcej Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2019 - 2023)

Začleňovaním prierezových tém ako nevyhnutnej súčasti globálneho vzdelávania tematicky zastrešených Agendou 2030, cieľmi udržateľného rozvoja (SDGs) a konceptom udržateľného rozvoja, si prijímateľ stanovil cieľ prostredníctvom realizácie aktivít projektu prepojiť všetky jednotlivé časti globálneho vzdelávania do zrozumiteľného produktu. Témy ako klimatická zmena, rodová rovnosť boli súčasťou takmer všetkých relevantných aktivít projektu, ako sú napríklad operacionalizácia analýzy, zber dát, vzdelávacie aktivity, sieťovanie, design GV predmetu, alebo začleňovanie globálnej dimenzie do výučby na VŠ atď.

Na základe identifikovaných väzieb medzi cieľmi a aktivitami projektu, ako aj doterajšej činnosti prijímateľa možno jednoznačne konštatovať, že prijímateľ i ciele a aktivity projektu vykazujú vysoký stupeň koherencie.

Efektívnosť

Prijímateľ si v rámci realizácie projektu stanovil tri základné ciele:

- a) Zanalyzovať prostredie GRV na Slovensku
- b) Zosieťovať relevantných aktérov GRV na Slovensku (predovšetkým MVO, pedagogické VŠ, nepedagogické VŠ, ZŠ a SŠ učitelia)

- c) Zaviesť nový GRV predmet na VŠ pedagogického smeru doplnený o voľne nadväzujúce GRV tréningy, workshopy a semináre; rozvíjať predmety s GRV dimenziou na nepedagogických VŠ.

Všetky tri stanovené ciele prijímateľ počas realizácie projektu splnil.

Prostredníctvom jednotlivých aktivít prijímateľ pri dosahovaní prvého cieľa v spolupráci s prizvanými odborníkmi dokončil predmetnú komplexnú a hĺbkovú analýzu prostredia GRV a na základe dát z analýzy bol vypracovaný inštitucionálny a evaluačný rámec pre GRV (výsledný dokument je publikovaný na platforme www.globalnevzdelavanie.sk). Dokument je aktívne používaný odbornou komunitou a predstavuje komplexné a aktuálne posúdenie stavu globálneho vzdelávania na Slovensku.

V rámci druhého cieľa boli zrealizované desiatky sieťovacích podujatí s (účasťou 100+ participantov), bola zorganizovaná konferencia (118 účastníkov) a zároveň sfunkčnená on-line platforma (www.globalnevzdelavanie.sk).

Počas realizácie aktivít tretieho cieľa bol realizovaný jeden dvojsemestrálny predmet GRV (Hra o planétu I a II.) na UMB BB a bol zároveň pridaný aj do akademického plánu a univerzita pokračuje v jeho výučbe aj po skončení projektu.

Okrem spomínaných 3 základných cieľov mal projekt zároveň aj ďalší, neformálny cieľ - na základe memoranda o spolupráci (medzi prijímateľom a MZVEZ SR) poskytnúť podklady pre tvorbu novej národnej stratégie GV, ktorá v budúcnosti nahradí v čase realizácie projektu už neaktuálnu Národnú stratégiu rozvoja globálneho vzdelávania 2012-2016.

Ako už bol spomenuté, v rámci projektu sa podarilo dosiahnuť všetky stanovené ciele a splniť, resp. prekročiť plánované výstupové ukazovatele. Z hľadiska efektívnosti možno projekt hodnotiť jednoznačne pozitívne.

Účinnosť

Celkový schválený rozpočet pre projekt bol na úrovni 166 609,- EUR (ODA - 149 942,- EUR, spolufinancovanie 16 667,- EUR).

Podstatnú časť rozpočtu tvorili náklady na odborné služby, ktoré predstavovali podiel 43,2% z celkových nákladov projektu. Priame náklady na výkon projektových aktivít predstavovali podiel 15% z rozpočtu a na podporu lokálneho projektového manažmentu bolo vynaložených 18% finančných prostriedkov z celkového rozpočtu.

Prijímateľ v konzorciu s ostatnými partnermi projektu vyčerpal rozpočet na 98%. Prijímateľ úspešne realizoval všetkých 10 aktivít a v rámci projektu ako celku boli dosiahnuté všetky 3 ním stanovené hlavné ciele.

Celkové náklady na výkon aktivít a hospodárnosť pri ich realizácii bola v rámci prostredia realizácie projektu (Slovenská republika) adekvátna a primeraná.

Vplyv

Projekt preukázal jednoznačný pozitívny vplyv na všetky zadané cieľové skupiny.

Vďaka platforme www.globalnevzdelavanie.sk sa podarilo vytvoriť on-line priestor s aktuálnymi materiálmi, výstupmi a zdrojmi informácií pre každú z cieľových skupín projektu - pre akademických pracovníkov, učiteľov ZŠ a SŠ ako i širšiu verejnosť. Obsah a dosah tohto nástroja vytvára multiplikačné efekty pre šírenie povedomia a informovanosti ohľadom globálneho sieťovania na Slovensku.

Projekt spojil a zosieťoval viacerých aktérov GRV na Slovensku, pričom spolupráca pretrváva a prehĺbuje sa. Tým vzniká stále širší priestor pre vzájomné zdieľanie skúseností a ich postupnú disemináciu smerom nielen k odbornej verejnosti, ale aj pre širokú laickú verejnosť a riadiace štruktúry na rôznych úrovniach riadenia štátu (tzv. „decision makers“).

Na základe výsledkov analýzy bol pripravený inštitucionálny a programový rámec pre rozvoj GRV na Slovensku - vznikol projektový dokument, kde sú definované jeho východiská, potreby, atribúty a smerovanie jeho rozvoja. Vznikla aj vedecká monografia (Globálne vzdelávanie na slovenských VŠ vo výskumných súvislostiach).

Počas realizácie aktivity boli študenti VŠ pozitívne oslovení použitými novými, inovatívnymi metódami výučby, pri ktorých bol uprednostňovaný participatívny prístup pred konzervatívnym, frontálnym prístupom, pri ktorom pedagóg diktuje žiakom učebnú látku s obmedzenou možnosťou interakcie. Spolu s ostatnými prvkami modernej výučby, ktoré boli v rámci tohto predmetu zo strany prijímateľa a partnera projektu (UMB BB) aplikované, sa edukatívny proces týmto stal pre študentov atraktívnejší a napomohol pri ich smerovaní k otvorenému prístupu k obsahovej stránke predmetu. Uvedené bolo možné aj vďaka progresívnemu prístupu pedagógov a vedenia UMB BB.

Udržateľnosť

V rámci projektu bola aktualizovaná platforma www.globalnevzdelavanie.sk, ktorá aj po skončení projektu poskytuje služby pre všetky cieľové skupiny (akademickí pracovníci, učitelia ZŠ a SŠ ako i široká verejnosť).

Projekt počas svojej realizácie spojil a zosieťoval viacerých aktérov GRV na Slovensku. Uvedené väzby pretrvávajú aj po skončení fyzickej realizácie projektu, čo poskytuje možnosť vzájomného zdieľania informácií a skúseností.

Vzdelávanie pedagógov predstavovalo jednu z priorít projektu - vysokoškolskí učitelia vďaka nadobudnutým znalostiam šíria poznatky ďalej v rámci fakulty i mimo nej.

Výučba vytvoreného dvojsemestrálneho predmetu pokračuje aj po ukončení fyzickej realizácie projektu, čo svedčí o záujme Pedagogickej fakulty UMB nadviazať na výstupy projektu a v rámci vlastného rozpočtu danú problematiku GRV ďalej rozvíjať ako súčasť študijných plánov fakulty.

Partnerstvo a spolupráca

V rámci projektu figurujú ako partneri organizácie pôsobiace na Slovensku s existujúcim know-how, dlhoročnými skúsenosťami v oblasti GRV a zároveň s proaktívnym/ústretovým prístupom k relevantnej problematike (viď partneri projektu). Okrem nich boli z prostredia tretieho sektora (prostredníctvom platformy MVO a prostredníctvom pracovnej skupiny GV) do projektu prizvaní aj asociovaní partneri (aj napriek tomu, že neboli priamo zadefinovaní v projektovej žiadosti), ktorí kooperovali najmä pri analytických činnostiach.

Spolupráca partnerov bola na štandardnej, korektnej úrovni. Partneri si dopĺňali a prispôbovali realizáciu a rozdelenie zodpovednosti za jednotlivé aktivity podľa kapacít a expertízy jednotlivých partnerov. Prirodzenou čiastočnou komplikáciou bolo zosúladenie termínov stretnutí, resp. geografická vzdialenosť jednotlivých partnerov. Uvedené riešil prijímateľ spolu s partnermi zintenzívneným používaním elektronickej komunikácie a on-line stretnutí.

Projekt č. 10

Názov: Rozmanité školy (SAMRS/2018/RV/1/1)

Prijímateľ: Nadácia Milana Šimečku

Partneri: N/A

Zdroje: Čerpané celkovo 31 902,52 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 602, 48 EUR)

Realizácia: 21.08.2018 – 30.09.2019

Relevantnosť

Projekt „Rozmanité školy“ si za hlavný cieľ stanovil inovovanie multikultúrnej výchovy na druhom stupni základných škôl ako dôležitej súčasti globálneho vzdelávania o osobnostný prístup, ktorý umožňuje lepšie uchopenie tém identity, stereotypov a predsudkov.

Projekt sa zameriava na multikultúrnu výchovu ako jeden zo základných pilierov globálneho vzdelávania. Témy poznania vlastnej identity a identity iných, rôznych kultúrnych, sociálnych a historických vplyvov, ktoré na ňu pôsobia, sú kľúčové pre vzdelávanie o témach ako sú stereotypy, predsudky, schopnosť vnímať rozmanité kontexty v globálnych a rozvojových témach.

Oproti zaužívanému kultúrno-štandardného prístupu („sociokultúrne – teda etnické“) aplikovaného v podmienkach slovenského vzdelávacieho systému pre prierezové témy MKV má projekt za cieľ predstaviť aj osobnostný prístup (tzv. transkultúrny), ktorý zdôrazňuje práve individuálne identity, ktoré nemusia vyplývať len k jednej sociokultúrnej skupine, či etnickému pôvodu, ale ktoré sa menia a sú rozdielne v rámci jednej skupiny a menia sa pod vplyvom rôznych okolností.

Zároveň projekt prináša tiež väčšie pochopenie pre príčiny postavenia rôznych menšín, kladie dôraz aj na iné aspekty, ako len etnické či náboženské. Takýto prístup je predpokladom k hlbšiemu vzdelávaniu proti predsudkom.

Identifikované cieľové skupiny projektu sú základné školy v rôznych regiónoch Slovenska a pedagógovia a žiaci týchto základných škôl. Aktivity projektu boli primárne určené pre učiteľov a žiakov 2. stupňa ZŠ, no niektoré aktivity boli adaptované i pre žiakov a učiteľov 1. stupňa.

Pre uvedené cieľové skupiny v kontexte uvedených skutočností bol zámer projektu relevantný a jeho aktivity a ciele sú v súlade s ich potrebami.

Koherencia

Nadácia Milana Šimečku sa témam týkajúcim sa rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku venuje od svojho založenia v roku 1991 (29 rokov). Počas svojej existencie vydali viac ako 100 publikácií na rôzne témy a vyškolili niekoľko tisíc ľudí vrátane pedagógov, aktivistov, vydavateľov, komunitných lídrov a ľudí zo znevýhodnených skupín. V rámci programov Vzdelávanie, Aktívne občianstvo a Podpora inkluzívnej praxe sa snažia v rámci Slovenska uplatňovať princípy rozmanitosti, inklúzie a globálneho vzdelávania.

Ciele projektu sú priamo previazané a koherentné s hlavným cieľom GV, definovaným v Národnej stratégii pre globálne vzdelávanie 2012-2016, ktorým je "poskytnúť cieľovým skupinám informácie, ktoré uľahčujú porozumenie sociálnym, environmentálnym, ekonomickým a politickým procesom vo svete, rozvíjajú kritické myslenie a formujú globálne občianske postoje.", pričom reflektuje najmä na špecifický cieľ 2.1 Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov a 2.2. Kontinuálne vzdelávať pedagogických zamestnancov, aby reflektovali princípy, ciele a témy GV a rozvíjať vedomosti, zručnosti a postoje učiteľov potrebné pri začleňovaní GV do výučby.

Aktivity a ciele projektu sú v súlade s predmetom činnosti prijímateľa a so zameraním a cieľmi agendy GRV i jednotlivých strategických dokumentov upravujúcich jeho implementáciu v Slovenskej republike, resp. na európskej úrovni.

Efektívnosť

Špecifickými cieľmi projektu sú:

- a) Zvýšenie kapacity (vedomosti a zručnosti) učiteľov a učiteľiek v téme MKV na osobnostnom prístupe a posilniť tým proti-predsudkové vzdelávanie ako súčasť GV;
- b) Vytvorenie učebných plánov reflektujúcich MKV na osobnostnom prístupe, a tým poskytnúť príklady dobrej praxe pre základné školy druhého stupňa.

Prijímateľ dosiahol oba špecifické ciele a realizoval všetky aktivity v súlade s projektovou žiadosťou.

V procese zvyšovania kapacít pedagógov v téme MKV bolo oslovených viacero škôl, pričom nakoniec bolo vybraných 8 škôl a zapojených 20 pedagógov humanitných predmetov (dejepis, občianska náuka, geografia, etická výchova). 11 z nich (plán bol 20) absolvovalo úvodný seminár, ktorého úlohou bolo vyškoliť ich na osobnostnom prístupe v oblasti MKV - v témach ako identita, stereotypy a predsudky; v zručnostiach ako začleniť princípy MKV do humanitných predmetov a v prepojenosti MKV a GV.

Nasledovalo vytváranie individuálnych plánov aktivít (11) jednotlivých pedagógov, ktorí boli následne vyškolení (14 z plánovaných 20) a realizovali aktivity vo vyučovaní (60 aktivít). Vo výsledku bolo vytvorených a následne aplikovaných 11 učebných plánov pre predmety, ktoré mali v sebe zakomponovanú problematiku MKV.

Oboznámenie širšej verejnosti s konceptom MKV na osobnostnom prístupe zabezpečilo vytvorenie dvoch edukačných videí, ktoré malo 6000 unikátnych vzhliadnutí a zorganizovanie záverečnej konferencie, na ktorej sa zúčastnilo 47 účastníkov.

S ohľadom na výšku pridelených prostriedkov a pomerne široký diapazón aktivít, ktoré boli väčšinou zrealizované v plánovanom rozsahu, považujeme efektívnosť projektu za akceptovateľnú - najmä s ohľadom na kvalitatívne zmeny vyvolané projektovými aktivitami.

Účinnosť

Prijímateľ vyčerpal pridelený rozpočet na 99,99%. Dosiahol všetky plánované ciele a realizoval všetky aktivity, pri niektorých však nie v plnom rozsahu. Z pôvodne plánovaných 10 škôl sa do plnej miery zapojilo do projektu 7, čiastočne sa prostredníctvom poskytnutia metodiky Rozmanitých škôl a realizácii školského semináru zapojili i ďalšie dve ZŠ. Pedagógov bolo oproti plánu tiež vyškolených len 14. Napriek nenaplneniu niektorých kvantitatívnych ukazovateľom však bolo vynakladanie finančných prostriedkov účelné, hospodárne a vo vzťahu k počtu naplánovaných aktivít aj účinné.

Vplyv

Vplyv projektových aktivít na cieľové skupiny bol zásadný. Vytvorené inovované učebné plány majú tendenciu zasiahnuť výrazným spôsobom do vyučovacieho procesu na základných školách. Vzdelávací program pre učiteľov zameraný na MKV a osobnostný prístup zabezpečil zmenu postojov pohľadu vyškolených pedagógov, ktorý sa bude šíriť ďalej až na úroveň žiakov.

Vyškolení pedagógovia sa tým stali multiplikátormi a zorganizovali informačné školské semináre na vlastných ZŠ pre svojich kolegov – spolu sa ich uskutočnilo 7 za účasti 66 učiteľov, u ktorých existuje reálny predpoklad ďalšieho šírenia získaných vedomostí. Pozitívny vplyv malo nepochybne aj geografické zastúpenie škôl z rôznych regiónov Slovenska.

Udržateľnosť

Vďaka individuálne vytvoreným plánom (učiteľmi) sa mohli reflektovať reálne potreby žiakov i témy, ktorým sa chceli učitelia venovať v rámci tém MKV s osobnostným prístupom, či ciele, ktoré chceli dosiahnuť. Intervenčné aktivity potom učitelia realizovali na svojich hodinách. Tieto študijné plány sa stali súčasťou kurikul a budú tak naďalej využívané.

Metodika, ktorú si pedagógovia počas obdobia implementácie projektu osvojili, môžu rozširovať ďalej medzi svojich kolegov. Inovovaním metodického príručky sa zase zabezpečilo ďalšie šírenie tém GRV medzi nové školy. Niektoré školy prejavili záujem o pokračovanie spolupráce s prijímateľom, a teda ďalšie šírenie týchto tém a aktivít v rámci daných škôl.

Partnerstvo a spolupráca

Prijímateľ nemal v projekte formálneho partnera. Napriek tomu počas realizácie projektu intenzívne spolupracoval hlavne so zapojenými školami. Okrem tréningových aktivít a semináru boli pedagógom z partnerských škôl priebežne poskytovaná metodická podpora a konzultačné služby (väčšinou na báze osobných konzultácií a individuálneho prístupu).

Na jednej strane to realizátorovi projektu umožnilo mať lepší prehľad o implementácií jednotlivých aktivít a zároveň poskytovať adresnú pomoc na základe aktuálnych potrieb jednotlivých škôl. Na druhej strane zapojení pedagógovia vysoko vyzdvihovali práve individuálny prístup a podporu pri realizácii vyučovacích aktivít.

Projekt č. 11

Názov: Súčasná škola v globálnych súvislostiach (SAMRS/2018/RV/1/2)

Prijímateľ: CEEV Živica, o.z.

Partneri: Technická univerzita vo Zvolene - TUZVO

Zdroje: Čerpané celkovo 30 865,11 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 155, 40 EUR)

Realizácia: 01.11.2018 - 30.11.2019

Relevantnosť

Projekt „Súčasná škola v globálnych súvislostiach“ priamo nadväzuje na predchádzajúce projekty realizované prijímateľom v rámci rozvojovej pomoci SlovakAid.

Hlavným cieľom projektu je pokračovať v zakomponovaní tém globálneho vzdelávania do učebných osnov predmetov na pedagogických fakultách, ktoré pripravujú budúcich učiteľov, ako aj na pilotných základných školách, ktorých pedagógovia sú účastníkmi projektu. Cieľom projektu je vybudovať skupinu pedagógov - na úrovni ZŠ, aj VŠ, ktorí budú mať pevne uchopený obsah aj metódy výučby globálneho vzdelávania.

Uvedené sa má dosiahnuť prostredníctvom „klientsky“ orientovaných a v spolupráci s klientmi vytvorených workshopov, vzdelávacích seminárov, webinárov, mentoringu a osobných konzultácií s vybranými pedagógmi a budúcimi pedagógmi rôznych úrovní vzdelávania ako cieľovou skupinou projektu.

Projekt svojimi cieľmi a aktivitami reaguje na vyvíjajúcu sa situáciu v oblasti vzdelávania, kedy je vhodné zakomponovať agendu GRV už od základného školstva tak, ako to cieľové skupiny (pedagógovia ZŠ a VŠ) požadujú a potrebujú. Vzhľadom na spomenuté nastavenie projektu a jeho presné zacielenie považujeme zvolené aktivity a ciele za relevantné a správne zvolené.

Koherencia

Prijímateľ má dlhoročné skúsenosti s realizáciou obdobných projektov na Slovensku. CEEV Živica sa v priebehu posledných 10 rokov systematicky snaží prostredníctvom svojich projektov prinášať témy GRV a konštruktivistické metódy výučby do škôl na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému - nielen prostredníctvom projektov financovaných SlovakAid, ale napr. aj v rámci svojho programu Zelená škola, či medzinárodného projektu Jedlá zmena.

Spolu s dlhoročným partnerom TUZVO spolupracoval prijímateľ pred týmto projektom už na piatich, navzájom nadväzujúcich a prelínajúcich sa projektoch zameraných na oblasť globálneho vzdelávania na vysokých školách.

Ciele a aktivity projektu priamo nadväzujú na ciele zadefinované v NSGV pre roky 2012-2016, medzi ktoré aktivity zaraďujeme začlenenie tém, princípov a cieľov globálneho a rozvojového vzdelávania na všetkých úrovniach verejného školstva.

Projekt konkrétne reflektuje na špecifické ciele 2.1. „Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov“; a 2.3. „Zohľadniť témy globálneho vzdelávania v príprave budúcich pedagogických zamestnancov“.

Z uvedeného vyplýva súlad medzi doterajšou činnosťou prijímateľa, naplánovanými aktivitami a cieľmi projektu a strategickými dokumentmi pre oblasť GRV v rámci Slovenskej republiky.

Efektívnosť

Hlavným cieľom projektu bolo väčšie zaintegrovanie tém globálneho vzdelávania do výučby a zároveň vyškolenie pedagógov rôznych úrovní vzdelávania a rôznych aprobácií, aby bola výučba globálneho vzdelávania na školách kvalitná, participatívna a aby rozvíjala u žiakov zručnosti ako kritické myslenie, schopnosť diskutovať, argumentovať a tvorivo riešiť zadania.

Všetky realizované aktivity projektu smerovali k naplneniu tohto cieľa. Pred ich realizáciou vykonal prijímateľ výber účastníkov projektu za účelom vytvorenia rôznorodej a vzájomne sa dopĺňajúcej skupiny pedagógov, ktorej účelom bolo okrem prijímania informácií a vedomostí od lektorov aj vzájomné obohacovanie sa a spolupráca.

Počas projektu boli zrealizované dva 3-dňové vzdelávacie semináre pre pedagógov zamerané na témy globálneho vzdelávania. Prvý z nich s názvom „Príbehy vecí“ bol zameraný predovšetkým na environmentálne dopady produkcie a spotreby na Zemi (environmentálne prierezové témy). Druhý seminár „Príbehy ľudí“ sa zameriaval viac na oblasť ľudských práv, svetového obchodu a spoločenských javov, ako rasizmus, xenofóbia, predsudky a stereotypy (spoločensko-vedné a ľudsko-právne prierezové témy). Dokopy mali uvedené semináre 43 účastníkov a 23 vyškolených pedagógov.

Okrem spomenutých seminárov sa pre pedagógov zapojených do výučby realizovali v rámci projektu webináre (približne v mesačných intervaloch 5 webinárov, spolu 43 účastníkov). Pred každým webinárom boli zapojeným pedagógom zaslané na pripomienkovanie a odskúšanie 2-3 nové aktivity na témy globálneho vzdelávania. Po ich realizácii, ktorú vykonal pedagógovia na svojich hodinách, boli na webinároch následne nimi zdieľané skúsenosti, pripomienky, prípadne rôzne návrhy na zmeny, ktoré mali na základe svojej praktickej skúsenosti s aktivitou. Takto získaná spätná väzba poslúžila pri tvorbe aktualizovanej príručky „Komu patrí Zem“, do ktorej boli inovované postupy a nové aktivity spolu s aktualizovanými informáciami a metodikami zapracované (3. doplnené vydanie príručky so 17 novými aktivitami a 7 ľudovými rozprávkami, náklad 500 ks).

Počas realizácie aktivít projektu mali zároveň všetci učitelia zabezpečený individuálny mentoring. S mentormi boli v kontakte prostredníctvom elektronickej pošty, osobných stretnutí či priamo na konzultáciách v triedach. Keďže išlo o pedagógov s rôznym pozadím a s rôznymi požiadavkami (napr. vysoká škola, špeciálna škola, obec na východe Slovenska), mentoring bol pre každého nastavený podľa jeho vlastných individuálnych potrieb (15 pedagógov ZŠ a VŠ absolvovalo mentoring v rozsahu 10 stretnutí).

Všetky naplánované aktivity projektu boli realizované v plnom rozsahu. Prijímateľ splnil všetky merateľné ukazovatele a niektoré z nich prekročil. Publikácia „Komu patrí Zem“ okrem plánovaných nových aktivít obsahuje aj 7 ľudových rozprávok, ktoré boli zakomponované na priamu požiadavku cieľovej skupiny, ktorá identifikovala potrebu preniesť problematiku GRV nielen na SŠ, druhý stupeň ZŠ, ale aj na úroveň materských škôlok. V kontexte uvedených skutočností možno charakterizovať riadenie a implementáciu projektu ako vysoko efektívne.

Účinnosť

Projekt disponoval s celkovým rozpočtom vo výške 34 869,10 EUR (31 369,10 EUR prostriedky ODA; 3 500,00 EUR spolufinancovanie prijímateľa). Prijímateľ z uvedenej sumy vyčerpal v spolupráci s partnerom celkovo 34 020,51 EUR. Uvedená suma predstavuje 97,6% finančných prostriedkov z pôvodne schváleného rozpočtu. Jednotlivé rozpočtové položky boli naplánované a čerpané v súlade s pravidlami poskytnutia príspevku.

Počas realizácie projektu realizoval prijímateľ v spolupráci s partnerom projektu všetky aktivity v plánovanom rozsahu. Stanovené ciele splnil a vo viacerých prípadoch prekročil plánované ukazovatele projektu. Z hľadiska účinnosti vynaložených prostriedkov možno konštatovať, že boli vynaložené v súlade so schváleným rozpočtom, mali vysokú účinnosť a účelne zabezpečili splnenie stanovených cieľov.

Vplyv

Projekt citeľne prispel k zlepšeniu pozície globálneho vzdelávania na úrovni základných a stredných škôl. Zároveň významnou mierou prispel k postupnému rozšíreniu agendy GRV aj na tieto súčasti vzdelávacieho systému na Slovensku. Vďaka zapojeniu učiteľov od ZŠ až po VŠ sa tak podarilo začleniť GRV do učebných osnov na rôznych stupňoch škôl. Napriek tomu, že vyškolených bolo iba 20 pedagógov, existuje reálny predpoklad dlhodobého a stabilného záujmu o problematiku.

Prostredníctvom osobných konzultácií, mentoringu a webinárov došlo k zdieľaniu poznatkov, skúseností ako i nápadov na konkrétne aktivity. Osobnejší prístup v spolupráci s citlivým výberom cieľovej skupiny prispel k rozšíreniu dosahu plánovaných cieľov projektu na širšiu populáciu.

Aktualizovaná príručka s novými kapitolami, aktivitami a rozprávkami má ambíciu zaujať a ovplyvniť nové cieľové skupiny (žiaci materských škôl), ako aj poskytnúť návod pre pedagógov na rôznych stupňoch vzdelávacieho procesu.

Udržateľnosť

Udržateľnosť projektu má dve dimenzie. Prostredníctvom vybudovaných zručností a kapacít vyškolených pedagógov sú témy a metódy globálneho vzdelávania odovzdávané budúcim učiteľom, čím sa diseminácia agendy GRV výrazne rozširuje a multiplikuje.

Druhým nástrojom udržateľnosti bolo nové, doplnené vydanie príručky, ktorá bola v klasickom vydaní rozdistribuovaná medzi 500 pedagógov, prioritne medzi takých, ktorí už v minulosti absolvovali vzdelávania v oblasti GRV. Prostredníctvom webstránky sa príručka dá zdarma stiahnuť on-line a pedagógovia ju môžu využiť spolu s audiovizuálnymi prílohami a distribuovať ďalej.

V neposlednom rade má prijímateľ vybudovanú stabilnú sieť pedagógov po celom Slovensku, s ktorými dlhodobo spolupracuje (aj v rámci predošlých projektov SlovakAid), ktorí tak napomáhajú k udržateľnosti výsledkov a udržiavaniu kontinuity.

Partnerstvo a spolupráca

Projekt je pokračovaním dlhoročnej spolupráce CEEV Živica, o.z. s TUZVO. Spolupráca s partnerom projektu prebehla na štandardne vysokej úrovni.

Pedagógovia z partnerskej univerzity sa zapojili do zmiešanej skupiny učiteľov a participovali na aktivitách projektu, o.i. prispeli svojimi odbornými skúsenosťami a expertízou do procesu tvorby príručky.

Na kurze Príbehy ľudí sa zúčastnili aj študenti Fakulty ekológie a environmentalistiky, ktorí si v danom semestri vybrali predmet Globálne vzdelávanie. V rámci zápočtov otestovali aktivity, ktoré sa naučili na kurze na Gymnáziu E. Štúra vo Zvolene, čím prispeli k diseminácii poznatkov z projektu.

Projekt č. 12

- Názov:* Scholars at Risk Slovakia (SAMRS/2018/RV/1/3)
- Prijímateľ:* Bratislavský inštitút pre politickú analýzu
- Partneri:* Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií, n.o.
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
- Zdroje:* Čerpané celkovo 28 547,57 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 600,- EUR)
- Realizácia:* 01.09.2018 - 31.08.2019

Relevantnosť

Prijímateľ si za hlavný cieľ projektu stanovil zriadenie Centra pre globálne a rozvojové vzdelávanie („Scholars at Risk Slovakia“; ďalej aj „SAR“) zameraného na akademickú slobodu a slobodu ako prierezovú tému globálneho vzdelávania. Prostredníctvom tohto cieľa a štyroch nosných aktivít zameraných na jeho splnenie splnil projekt formálne svoju ambíciu reagovať na aktuálne požiadavky a očakávania cieľovej skupiny.

Nosné aktivity projektu boli „Speakers series“ - séria diskusií pre akademickú a širokú verejnosť; špeciálny pop-up kurz – „Reporting on Freedom“, „Festival“ (Freedom Festival) zameraný na akademickú slobodu a slobodu prejavu a „Working Groups“. V rámci projektu bolo zároveň založené Osvetové centrum SAR, čím vzniklo nevyhnutné zázemie pre úspešnú implementáciu viacerých aktivít počas realizácie projektu i po jej ukončení.

Medzi zadefinované cieľové skupiny projektu začleňujeme najmä študentov vysokých škôl, akademikov, vedcov a pedagogických pracovníkov a širokú laickú verejnosť. Špecifickú cieľovú skupinu v rámci projektu tvoria zahraniční vedci a akademici s osobnou skúsenosťou s porušovaním akademickej slobody a slobody prejavu. V rámci tejto cieľovej skupiny projekt pracuje so zámerom o vytvorenie takých podmienok, aby akademici a vedci zo zahraničia aktívne spolupracovali so slovenskými odbornými partnermi, resp. aby získali pozitívny pohľad na slovenskú spoločnosť.

Hlavný cieľ projektu reflektuje na hlavný cieľ výzvy SAMRS/2018/RV/1 - Podpora integrácie rozvojovej problematiky a jej začleňovanie do učebných plánov a osnov na jednotlivých stupňoch slovenských škôl. Jednotlivé aktivity a cieľové skupiny sú v projekte stanovené a popísané taktiež v súlade s výzvou, v rámci ktorej bol projekt schválený. Z toho dôvodu bola jeho relevantnosť v procese hodnotenia, výberu a schválenia žiadosti posúdená správne.

Počas realizácie projektu bola primárne preferovaná téma akademickej slobody, ktorá však už nie je z obsahového hľadiska prioritou GRV (resp. dokumentov vymedzujúcich postup jeho aplikácie v podmienkach SR) a dotýka sa jeho cieľov len okrajovo.

Koherencia

Prijímateľ sa ako relatívne nový subjekt (registrácia združenia 7/2017) v čase predkladania projektu primárne zameriaval na výskum verejných politík, so zreteľom na oblasti extrémizmu, etnicity, občianstva, ľudských práv, komunitného rozvoja, migrácie a mládežníckych politík, ako aj na možnosti neformálneho vzdelávania v daných oblastiach. Jeho súlad a prepojenie s témami GRV je založené predovšetkým na jeho členoch, ktorí majú s uvedenou problematikou viacero skúseností.

Projekt si stanovil viacero cieľov, pričom medzi svoje priority zadefinoval založenie Osvetového centra SAR Slovakia ako nevyhnutného predpokladu realizácie viacerých aktivít projektu. V rámci uvedeného centra vznikla pracovná skupina, do ktorej sú zapojení hlavne predstavitelia z univerzít. Z formálneho hľadiska je možno projekt považovať za koherentný a v súlade s výzvou a strategickými dokumentmi definujúcimi prostredie GRV na Slovensku⁶.

Popísané projektové aktivity pritom priamo reflektujú na viacero špecifických cieľov NSGV pre roky 2012-2016. Konkrétne na špecifický cieľ 2.7. Zabezpečiť neformálne vzdelávanie mládeže v oblasti globálnych tém a 2.6. Podporiť vedu a výskum na vysokých školách a univerzitách v oblasti rozvojovej problematiky.

Obsahovo je však jeho napojenie na tematiku globálneho a rozvojového vzdelávania pokryté iba minimálne. Primárne to bola akademická sloboda, ktorá predstavovala jeho nosnú tému. Do projektu boli začlenené aj iné, inovatívne témy (napr. „kreatívna/umelecká“ sloboda), ktoré sú v intenciách SR málo protežované, nie sú „populárne“ a určite poddimenzované. Ich tematická stránka však nespadá pod ciele GRV, čo by malo byť pre projekty tohto typu smerodajné. Z toho dôvodu možno konštatovať, že v širšom kontexte je jeho koherencia so strategickými dokumentmi GRV na Slovensku otázná.

Efektívnosť

V schválenom projekte si prijímateľ stanovil splnenie nasledovných špecifických cieľov:

- a) Nárast jednotlivcov v akademickej sfére so špecializáciou na akademickú slobodu a slobodu prejavu ako prierezovú tému globálneho vzdelávania
- b) Nárast jednotlivcov v rámci občianskej spoločnosti zaujímajúcich sa o tému akademická sloboda a sloboda prejavu vo svete.

Druhý cieľ sa prijímateľovi podarilo realizovať v plánovanom rozsahu. Prvý cieľ splnil len čiastočne.

V rámci prvého špecifického cieľa si prijímateľ stanovil plánovanú hodnotu zapojených inštitúcií na hodnotu 6. Tieto inštitúcie mali v súlade so zameraním projektu predovšetkým propagovať akademickú slobodu, pracovať na indexe merania akademickej slobody, resp. poskytovať podporu pre podujatia SAR Slovakia. Po skončení realizácie projektu boli zasieťované len štyri univerzity, ktoré sa uvedené činnosti zaviazali podporovať.

Počas realizácie projektu sa v rámci aktivít zameraných na druhý cieľ dosiahol výstup, ktorý reflektuje aj spoluprácu medzi akademikmi a študentmi zo slovenských a zahraničných univerzít, vedeckých

⁶ Napríklad: Bilaterálna rozvojová spolupráca SR na rok 2018, Strednodobá stratégia ODA SR na obdobie 2014-2018, Maastrichtská deklarácia globálneho vzdelávania, EU Gender Action Plan, Agenda 2030

inštitúcií a vzdelávacích organizácií. Ide o vytvorenie špecifického študijného predmetu v oblasti globálneho a rozvojového vzdelávania pod názvom „Reporting on Freedom“ (pop-up seminár).

Počas realizácie projektu pri dosahovaní druhého cieľa prijímateľ zaznamenal záujem komunity, ktorý výrazne prekročil plánovanú úroveň (800 zapojených osôb). Jednotlivé projektové aktivity slúžiace k dosiahnutiu tohto cieľa sa stretli s priaznivou odozvou – počet priamych účastníkov aktivít novovytvoreného centra SAR bolo viac ako 800; multižánrový festival Freedom Festival prilákal 117 návštevníkov.

Ďalší nástroj sa zameriaval predovšetkým na propagáciu termínu „akademická sloboda“ prostredníctvom osobných príbehov jednotlivých pozvaných akademikov v ohrození. Aktivita „Speakers series“, ktorá bola určená širokej laickej verejnosti i akademickej obci, sa realizovala v súlade s projektovým zámerom. Celkovo boli počas realizácie projektu uskutočnené 3 posedenia s 90 účastníkmi, pričom boli zároveň vysielané on-line prostredníctvom internetu, čím bol počet účastníkov rádo vyšší. Prijímateľ pôvodne plánoval minimálne 600 účastníkov priamo v mieste konania. Napriek medializácii zo strany prijímateľa sa predovšetkým v prvom prípade prijímateľovi nepodarilo naplniť predpokladaný počet účastníkov, čo zdôvodnil formálnosťou prostredia, v ktorom sa akcia konala (akcia sa konala v priestoroch partnera projektu BISLA).

Z hľadiska efektívnosti dosiahol prijímateľ len priemerné výsledky. Z dvoch stanovených cieľov dokázal naplniť v plánovanom rozsahu len jeden a zároveň sa mu nepodarilo ani dosiahnuť všetky merateľné ukazovatele.

Účinnosť

Projekt sa realizoval s rozpočtom 29 324,80 EUR z prostriedkov ODA a 3 600 EUR predstavoval príspevok prijímateľa (celkový rozpočet projektu mal hodnotu 32 924,80 EUR). Prijímateľ z uvedenej sumy vyčerpal v spolupráci s partnermi celkovo 32 147,57 EUR, čo predstavuje 97,5% finančných prostriedkov z pôvodne schváleného rozpočtu. Z povahy projektu vyplýva aj vysoký podiel priamych nákladov projektu na jednotlivé aktivity (Osobné náklady na odborný personál), ktoré tvoria 93% z celkového rozpočtu.

Počas realizácie projektu boli uskutočnené všetky plánované aktivity, pričom ale jedna (1.3 - Vzdelávanie laickej verejnosti v oblasti akademickej slobody a slobody prejavu) len čiastočne. Z dvoch v projektovej žiadosti zadefinovaných čiastkových cieľov bol takisto jeden (Nárast jednotlivcov v akademickej sfére so špecializáciou na akademicкую slobodu a slobodu prejavu ako prierezovú tému globálneho vzdelávania) splnený len čiastočne.

Z hľadiska účinnosti vynaložených prostriedkov možno konštatovať, že napriek tomu, že prijímateľ vyčerpal prakticky všetky pridelené finančné prostriedky, dokázal splniť len niektoré ciele.

Vplyv

Projekt zväčša dosiahol všetky stanovené ciele. Z podstaty jeho aktivít vyplýva, že hlavný dopad na cieľové skupiny sa konal počas ich realizácie. Národná pobočka SAR Slovakia bola založená a pokračuje vo svojej činnosti.

Ako bolo už spomenuté vyššie, tematicky bolo však globálne a rozvojové vzdelávanie pokryté iba minimálne, primárne sa jednalo o témy akademickej slobody. Z toho vyplýva aj skutočnosť, že vplyv projektu na zdieľanie agendy GRV s cieľovými skupinami bol minimálny.

Udržateľnosť

Predmet „Reporting on freedom“ bol ukončený dňom skončenia realizácie projektu. FMK UCM TT po skončení projektu ukončilo partnerstvo a ďalej nepokračovalo v spolupráci. Tento stav bol spôsobený kombináciou viacerých faktorov, no kľúčovú rolu zohrala zmena personálneho obsadenia na UCM TT (s kľúčovým kontaktom na univerzite, ktorý tam zastrešoval relevantnú tematiku, bol rozviazaný pracovný pomer).

Napriek tomu tento predmet získal „európsky“ rozmer. V septembri 2020 bola založená SAR Europe, kde sa ako jeden z učebných smerov lektoruje aj spomenutý „Reporting on Freedom“. Uvedený predmet z časti vychádza aj zo syláb, ktoré vznikli ako jedna z aktivít projektu.

Scholars at Risk Slovakia ako národná pobočka medzinárodnej siete Scholars at Risk pokračuje vo svojej činnosti, aj keď po skončení financovania zo strany SlovakAid funguje obmedzene a v utlmenom režime. V dôsledku pandémie COVID-19 a obmedzených zdrojov financovania vykonáva väčšinu svojich aktivít v roku 2020 iba v on-line prostredí (meetingy, komunikácie, natáčanie podcastov o osobných príbehoch (pokračovanie v Speakers Series).

Partnerstvo a spolupráca

Sieťovanie partnerov v rámci tohto projektu nevzniklo na základe dlhodobej inštitucionálnej spolupráce, ale prostredníctvom aktívneho vyhľadávania a osobných väzieb prijímateľa.

BISLA spolupracovala na projekte organizáciou seminárov (mala s uvedeným typom aktivít skúsenosti z minulosti - semináre pre študentov, pedagógov; v slovenčine/ v angličtine), resp. poskytnutím priestorov pri prezentáciách jednotlivých príbehov „Scholars at Risk“, organizovaných v rámci projektu.

FMK UCM TT vstupovala do projektu s tým, že má vôľu začať s niečím novým a chce otvárať marketingovo zaujímavé témy. Jej vstup do realizácie projektu bol prostredníctvom poskytnutia priestorov, poslucháčov, marketingovej prezentácie a podpory pri organizovaní viacerých aktivít projektu (napr. festivalu).

Počas realizácie projektu sa začala aj spolupráca na neformálnom základe s organizáciou Freemuse (London, UK), podporujúcou kreatívnu a umeleckú slobodu. Podnet na začatie tohto partnerstva bolo organizovanie festivalu ako jednej z aktivít projektu (na tento festival bol o.i. pozvaný aj riaditeľ organizácie Freemuse).

V rámci projektu tak boli skĺbené dve inštitúcie bez prechádzajúcich vzájomných väzieb a s diametrálne odlišnou oblasťou pôsobenia. Napriek tomu sa prijímateľovi s ohľadom na zvolené ciele a aktivity hodili do rámca projektu a navzájom sa dopĺňali.

Projekt č. 13

Názov: Budovanie slovenských akademických kapacít v oblasti rozvoja (SAMRS/2018/RV/2/4)

Prijímateľ: Ekonomická univerzita v Bratislave

Partneri: N/A

Zdroje: Čerpané celkovo 28 912,42 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 168,52 EUR)

Realizácia: 14.01.2019 - 31.01.2020

Relevantnosť

Celkový cieľ projektu je definovaný ako systematické zavedenie rozvojovej problematiky do osnov a výskumu nepedagogickej vysokej školy.

V rámci toho je projekt zameraný na začleňovanie rozvojových tém do vzdelávacieho procesu na Fakulte medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave. Uvedené realizuje prostredníctvom vytvorenia odborného kurzu zameraného na rozvojové témy pre študentov fakulty.

Cieľom projektu je umiestniť a rozvíjať tematiku GRV na nepedagogickej fakulte a začať budovať slovenské akademické kapacity, ktoré by sa daným témam systematicky venovali vo svojej pedagogickej, výskumnej aj projektovej činnosti.

Súčasťou projektu je za účelom prepájania teórie s praxou aj hosťovanie externých expertov zo slovenských vládnych aj mimovládnych organizácií, budovanie akademických kapacít prostredníctvom krátkodobých stáží na zahraničných univerzitách a zároveň, prostredníctvom krátkodobého pobytu, získanie a následná diseminácia poznatkov priamo v rozvojovej krajine, ktorá čelí výzvam spojeným s rozvojovou problematikou. Tieto aktivity sú určené pre presne zadefinovanú cieľovú skupinu, ktorú tvoria vysokoškolskí pedagógovia a študenti FMV EUBA.

Projekt svojimi cieľmi a aktivitami reaguje na meniacu sa situáciu v oblasti vysokoškolského vzdelávania, ktorá je poznačená nárastom dopytu po tematike GRV medzi cieľovými skupinami. Vzhľadom na ich nastavenie a presné zacielenie ich považujeme za relevantné a vhodne zvolené.

Koherencia

Fakulta nemala pred realizáciou tohto projektu výslovne priame skúsenosti s aktivitami zameranými na problematiku rozvojovej pomoci, resp. vzdelávania. Práve preto a taktiež vďaka aktívnemu zberu informácií v oblasti GRV od osôb zainteresovaných do prípravy a realizácie projektu (prostredníctvom účasti na seminároch, konferenciách, zberom dát o študijných programoch v relevantnej oblasti na prestížnych univerzitách, atď.) vznikla myšlienka vytvoriť v rámci fakulty študijný program, ktorý by sa jej venoval. A ak nie program (či už inžiniersky, alebo bakalársky), tak mal prijímateľ tendenciu vytvoriť aspoň modul s tematikou globálneho vzdelávania. Z toho dôvodu postupoval pri príprave projektu so zreteľom na súlad s podmienkami a zameraním výzvy a zároveň aj ostatných relevantných strategických dokumentov. V súvislosti s uvedeným je projekt tematicky previazaný na priority v oblasti implementácie GRV na Slovensku a je v súlade so zameraniami a cieľmi vyhlásenej výzvy

SAMRS/2018/RV/2, konkrétne špecifického cieľa č.1 „Podpora začleňovania rozvojových tém do vzdelávacieho procesu“.

Projekt je nastavený plne v súlade s princípmi a cieľmi rozvoja globálneho vzdelávania. Jeho zameranie je previazané s Národnou stratégiou rozvoja globálneho vzdelávania 2012-2016 (predovšetkým so špecifickými cieľmi 2.1. „Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov.“, 2.3. „Zohľadniť témy globálneho vzdelávania v príprave budúcich pedagogických zamestnancov.“ a 2.5. „Vytvoriť podmienky na začlenenie rozvojových tém do študijných programov na vysokých školách nepedagogických smerov.“). Zároveň reflektuje aj na obsah strednodobých stratégií zahŕňajúcich GRV (Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2014 – 2018).

Prijímateľ i projekt spĺňa všetky kritéria koherencie a možno ho označiť za vzorový.

Efektívnosť

V kontexte realizovaného projektu si prijímateľ stanovil naplnenie dvoch špecifických cieľov:

- a) Zvýšenie záujmu študentov o rozvojovú problematiku prostredníctvom zavedenia odborného kurzu "Medzinárodné rozvojové štúdie"
- b) Budovanie slovenských akademických kapacít v oblasti rozvojovej problematiky.

Realizácia projektu prebehla úspešne, prijímateľ počas doby realizácie projektu dosiahol splnenie oboch plánovaných špecifických cieľov projektu.

Všetky plánované projektové aktivity smerujúce k splneniu zadaných cieľov sa podarilo uskutočniť, i keď väčšinu s časovým posunom (všetky zmeny v harmonograme projektu boli schválené zo strany poskytovateľa príspevku).

Pri dosahovaní prvého cieľa boli zavedené do praxe dva vyučovacie predmety súvisiace s problematikou GRV v dĺžke trvania po jeden semester (plánovaný bol jeden dvojsemestrálny predmet, 24 prihlásených študentov, 20 aktívnych účastníkov; plán bol 18 študentov). Rozdelenie predmetov vzniklo na základe zhodnotenia požiadaviek študentov, ktorí mali enormný záujem o väčší podiel praxe a praktických ukážok i úloh pre nich. Inovatívny prvok bol, že v rámci projektu bola z jeho rozpočtu zaplatená a realizovala sa externá evaluácia v predmete zameranom na praktické zručnosti pri podávaní žiadostí o grant/príspevok. Toto zhodnotenie (spolu hodnotením pedagóga) poskytlo okamžitú spätnú väzbu o úspešnosti a kvalite projektových návrhov vytvorených študentmi.

Mimo dvojsemestrálnej výučby predmetov sa realizovalo celkovo 11 prednášok domácich i zahraničných expertov (plán bol 10), bola realizovaná študijná cesta pre študentov do UNIDO a UNIS (16 účastníkov) a prebehla aj aktivita „Jesenná škola“ pre 16 študentov školy (dvojdenná aktivita využívajúca formy participatívnej /interaktívnej výuky).

V rámci budovania akademických kapacít v oblasti GRV boli realizované dva študijné pobyty pre vyučujúcich na zahraničných univerzitách (Oxford a UPOL), vyučujúci sa zúčastnili dvojtýždňového terénneho pobytu vyučujúcich v rozvojovej krajine so zastúpením slovenských projektov (Keňa) a zároveň boli zorganizované dva panely k téme teórie a praxe rozvojových štúdií, ktoré boli súčasťou dvoch odborných konferencií.

Nad rámec projektu bola zorganizovaná aktivita, ktorá sa v rámci špeciálnej sekcie na medzinárodnej vedeckej konferencii v Smoleniciach venovala problematike súvisiacej s GRV.

Z hľadiska efektívnosti realizácie jednotlivých aktivít pri dosahovaní cieľov projektu splnil projekt všetky plánované činnosti, dosiahol predpokladané ukazovatele a okrem mierneho časového posunu realizácie niektorých aktivít ho možno celkovo hodnotiť ako bezproblémový.

Účinnosť

Poskytovateľ príspevku schválil pre prijímateľa celkový rozpočet pre projekt na úrovni 33 340,40 EUR (spolufinancovanie zo strany prijímateľa bolo vo výške 3 600,- EUR). Po finančnom ukončení realizácie projektu predstavovali celkové oprávnené náklady vrátane spoluúčasti prijímateľa celkovo 32 080,94 EUR. Rozpočet bol vyčerpaný na 96,2%. Najväčšiu položku v rozpočte predstavovali priame náklady na aktivity projektu, konkrétne cestovné náhrady a stravné, ktoré predstavovali 50,2% z celkového rozpočtu.

Všetkých osem naplánovaných aktivít projektu bolo realizovaných v plnej miere a prijímateľ taktiež dosiahol oba predpokladané čiastkové ciele.

Celkové náklady projektu boli vynaložené zodpovedne a primeraným spôsobom prispeli k naplneniu cieľov projektu.

Vplyv

Projekt ako celok vykazuje správnu logiku a jeho procesné nastavenie je správne. Z toho dôvodu je vplyv jeho výstupov na cieľové skupiny markantný. Vôbec po prvýkrát sa podarilo preniesť problematiku GRV na fakultu nepedagogického zamerania a zaviesť dva predmety týkajúce sa rozvojových štúdií do vysokoškolského štúdia. Okrem spomenutého je významný aj prínos praktickej stránky výučby (napr. študenti dostali za úlohu pripraviť projekt a vyplniť žiadosť o dotáciu aj s prílohami za reálnych podmienok a na reálnych formulároch SAMRS).

Na základe uskutočnených prednášok slovenských a zahraničných expertov mali študenti i pedagógovia EUBA možnosť zvýšiť si povedomie o rozvojovej problematike a zároveň získať poznatky, skúsenosti a znalosti z teoretického aj praktického pohľadu na sektor rozvojovej pomoci.

Absolvované študijné cesty pre pedagógov (Oxford, UPOL) i pre študentov (do UNIS a UNIDO) mali vplyv na ich postoje a o.i. sa zvýšilo ich povedomie o problematike GRV (a to aj napriek skutočnosti, že tieto aktivity nepredstavovali primárne zameranie projektu). Študijná terénna cesta pre vyučujúcich v trvaní 14 dní (v Keni) im poskytla viaceré unikátne skúsenosti z praxe, ktoré majú možnosť uplatniť vo vyučovacom procese v budúcnosti.

V rámci projektu bola z jeho rozpočtu zaplatená a realizovala sa externá evaluácia, ktorá poskytla okamžitú spätnú väzbu o úspešnosti a kvalite realizovaných aktivít.

Udržateľnosť

Prijímateľ počas realizácie projektu zaradil dva predmety do učebných osnov na úrovni fakulty, resp. aj na úrovni univerzity. Namiesto plánovaného jedného dvojsemestrálneho predmetu ich otvoril dva s dĺžkou trvania jeden semester. Ide o predmety Rozvojové štúdiá a Manažment rozvojových projektov. Obidva predmety boli v čase tvorby tejto evaluácie stále zaradené v učebných osnovách, čo v konečnom dôsledku svedčí o ich schopnosti naplniť kritériá udržateľnosti.

Predmet Rozvojové štúdiá sa podarilo zaradiť ako výberový predmet pre študentov programu Erasmus+, čo aj napriek dĺžke trvania len jedného akademického roku prinieslo ďalšiu pridanú hodnotu v podobe novej skladby študentov obohatenej o tých zahraničných a bude zároveň vyučovaný v angličtine.

Podľa vyjadrení prijímateľa pokračujú aj väzby a partnerstvá, vytvorené počas implementácie projektu. Intenzívna spolupráca bola nadviazaná predovšetkým s Univerzitou Palackého v Olomouci (UPOL).

Partnerstvo a spolupráca

Prijímateľ predkladal projektovú žiadosť bez uvedenia účasti oficiálnych partnerov, ktorí by participovali na realizácii projektu. Odhliadnuc od uvedeného, prijímateľ počas realizácie projektu vo viacerých prípadoch zapojil do aktivít tretie strany, ktoré takto prispeli k úspešnému naplneniu stanovených cieľov.

Pri zabezpečovaní prednášok externých expertov prijímateľ spolupracoval s organizáciami Človek v ohrození, SFPA, SAMRS a MZVEZ SR. Pri plánovaní a realizácii aktivity, v rámci ktorej sa realizovala študijná terénna cesta do Kene, spolupracoval s Nadáciou Integra.

V rámci jesennej školy zabezpečil prijímateľ na základe partnerských vzťahov hostovanie expertov z neziskovej organizácie Človek v ohrození, People in Need, resp. rôznych dobrovoľníkov zo Slovenska a Francúzska.

Pri plánovaní a realizácii cesty do Oxfordu a Olomouci nadviazal prijímateľ projektu spoluprácu s Oxford Department of International Development, resp. s Katedrou rozvojových a environmentálnych štúdií UPOL.

V rámci niektorých aktivít projektu prostredníctvom v tom čase prebiehajúceho slovenského predsedníctva v OBSE nadviazal prijímateľ spoluprácu s Akadémiou OBSE v Biškeku.

Projekt č. 14

Názov: Otvoreným vzdelávaním k aktívnemu občianstvu (SAMRS/2018/RV/2/6)

Prijímateľ: PDCS, o.z.

Partneri: Gymnázium bilingválne, Ulica T. Rúžičku 3, 010 01 Žilina
Občianske združenie GBZA, Ulica T. Rúžičku 3, 010 10 Žilina

Zdroje: Čerpané celkovo 27 139,11 EUR
(z toho spoluúčasť prijímateľa 3 000,- EUR)

Realizácia: 05.12.2018 - 31.01.2020

Relevantnosť

Hlavný cieľ predkladaného projektu je venovať sa budovaniu kapacít a zavádzaniu princípov globálneho vzdelávania na stredných školách.

Prijímateľ dospel k rozhodnutiu o relevantnosti uvedenej myšlienky jednak na základe vlastného výskumu, kde v čase predkladania projektu bolo v slovenskej spoločnosti zaznamenané narastanie radikalizujúceho a xenofóbneho správania u mladých ľudí, a zároveň na základe v tom čase z jeho strany realizovaného mapovania stavu globálneho vzdelávania vo formálnom a neformálnom priestore.

Na základe výstupov uvedeného výskumu sa prijímateľ rozhodol intenzívnejšie spolupracovať na pilotnom projekte so SŠ v Žilinskom kraji (väzby medzi organizáciami vznikli už v minulosti, prijímateľ mal vedomosti o proaktívnom, ústretovom prístupe vedenia i učiteľského zboru) v oblasti budovania kapacít pedagógov i žiakov formou tréningov a spoločných aktivít.

Úmysel prijímateľa je po ukončení realizácie projektu - pilotnej spolupráce s Gymnázium bilingválnym v ZA, na základe zmerania stavu pred a po skončení intervencií na pilotnej škole, získať cennú spätnú väzbu pred realizáciou intenzívnejšej spolupráce s ďalšími oslovenými školami v rámci pokračovania obdobných aktivít.

Aktivity a ciele projektu sú pre zvolené cieľové skupiny (pedagógovia SŠ, pracovníci s mládežou a žiaci SŠ) v plnej miere relevantné.

Koherencia

Prijímateľ dlhodobo pôsobí v oblasti vzdelávania (viac ako 20 rokov) a zároveň zastrešuje problematiku globálneho vzdelávania, rozvojovej spolupráce a mierového riešenia konfliktov. Je aktívnym členom skupiny mimovládnych organizácií venujúcich sa GRV v rámci platformy MVRO - Ambrela.

Taktiež disponuje praktickými skúsenosťami svojich pracovníkov z dlhodobého pôsobenia v lektorských pozíciách na viacerých univerzitách (UK BA, EUBA, UMB BB, Trnavská univerzita, UK Praha), na ktorých vykonávajú prednáškovú činnosť vo viacerých oblastiach (napr. predmety: Africké štúdie, Občianska participácia a verejné konflikty, Vyjednávanie a riešenie konfliktov, atď.)

Projekt „Otvoreným vzdelávaním k aktívnemu občianstvu“ svojimi aktivitami prispieva k podpore GRV na vybratých slovenských stredných školách, pričom reflektuje na jednotlivé špecifické ciele zadefinované v NSGV pre roky 2012 – 2016 (predovšetkým 2.1. Začleniť ciele, princípy a témy globálneho vzdelávania do štátnych vzdelávacích programov; 2.4. Začleniť témy GV v rámci mimoškolských aktivít do výchovných programov školských Zariadení; 2.7. Zabezpečiť neformálne vzdelávanie mládeže v oblasti globálnych tém) a zároveň je v súlade s princípmi ostatných strategických dokumentov upravujúcich agendu GRV.

Efektívnosť

Prijímateľ si pri príprave projektovej žiadosti stanovil dva špecifické ciele, ktoré chce prostredníctvom realizácie aktivít projektu dosiahnuť:

- a) Budovanie kapacít v oblasti zavádzania tém globálneho a rozvojového vzdelávania do vyučovacieho procesu na stredných školách.
- b) Začleňovanie rozvojových tém do učebných plánov a osnov stredných škôl.

V rámci prvého cieľa boli vyškolení pedagógovia, pracovníci s mládežou a žiaci stredných škôl. Týmito aktivitami sa začala v rámci projektu integrovať do učiteľskej praxe rozvojová problematika, metódy globálneho rozvojového vzdelávania a princípy aktívneho občianstva so zreteľom na tematiku boja s extrémizmom, kritické a analytické myslenie, argumentačné zručnosti a leadership.

Pre pedagógov partnera projektu (Gymnázium bilingválne v Žiline) boli zorganizované tri jednodňové vzdelávacie tréningy, v rovnakom rozsahu boli zorganizované vzdelávacie tréningy aj pre žiakov a pre pracovníkov s mládežou sa uskutočnil jeden dvojdnový vzdelávací tréning. Tréningu lektorských zručností pre pedagógov a pracovníkov s mládežou sa zúčastnilo celkovo 19 pedagógov a 11 pracovníkov s mládežou a tréningy pre žiakov stredných škôl úspešne absolvovalo dokopy 72 žiakov.

Celkovo 12 workshopov bolo zorganizovaných pri dosahovaní druhého cieľa. Na štyroch divadelných predstaveniach spojených s diskusiou „Bistro Afrika“, ktoré sa konali pre žiakov Gymnázia bilingválneho v Žiline (2x), Strednej zdravotníckej školy v Košiciach a Gymnázia v Považskej Bystrici, sa zúčastnilo 313 žiakov (plánovaná hodnota 400). V rámci všetkých 4 aktivít „Živé knižnice“ bola účasť dokopy 234 žiakov (plánovaná hodnota 240). Tieto aktivity prebehli v Tisovci, Žiline, Prešove a Košiciach.

Aktivita „Podpora vlastných aktivít žiakov, učiteľov a pracovníkov s mládežou v oblasti globálneho vzdelávania“ bola ako jediná v rámci projektu realizovaná len čiastočne, keď sa nepodarilo zorganizovať plánovaný rozsah (plán 15 aktivít; realizovaná 1 aktivita žiakov a 3 aktivity učiteľov (zapojených 5 pedagógov a 60 žiakov)). Napriek tomu, že sa prijímateľovi v niektorých prípadoch nepodarilo naplniť kvantitatívne ukazovatele a jednu aktivitu realizoval len čiastočne, môžeme projekt označiť ako úspešný a nástroje dosahovania cieľov projektu ako efektívne.

Účinnosť

Počas realizácie projektu bolo na jeho aktivity vyčerpaných 91,3% z pridelených prostriedkov 32 738,00 EUR (ODA + vl. spolufinancovanie). Prijímateľ splnil všetky ciele projektu a okrem jednej aktivity realizoval všetky v predpokladanom rozsahu.

Rozpočet bol schválený a čerpaný v súlade s podmienkami poskytnutia finančných prostriedkov a pravidlami oprávnenosti uvedenými v príslušnej výzve. V rámci projektu boli prostriedky vynakladané hospodárne (vid'. nedočerpanie rozpočtu) a podľa nás aj účinne.

Vplyv

Počas realizácie projektu bolo prostredníctvom tréningov celkovo vyškolených 11 pracovníkov s mládežou, 19 učiteľov a 72 žiakov. Na workshopoch zameraných na rozvojové vzdelávanie v oblasti prekonávania stereotypov, uvedomenia si, ako sa nechávame ovplyvňovať a stereotypne nahliadame na svet („Bistro Afrika“ a „Živé knižnice“) sa zúčastnilo celkovo 547 žiakov stredných škôl z geograficky rozdielnych oblastí Slovenska.

Dosah týchto aktivít bol na cieľové skupiny markantný. Tým, že boli smerované do konkrétnych organizácií, bez zakomponovania širokej verejnosti, mohli tréningy a vzdelávacie aktivity prebehnúť za účasti dostatočného počtu cieľovej skupiny (žiaci, pedagógovia). Napríklad na vzdelávacích tréningoch sa zúčastnilo až 46% z celkového učiteľského zboru Gymnázia bilingválneho v Žiline. Vplyv uvedených projektových aktivít na zmenu postojov a názorov cieľovej skupiny pri takomto vysokom podiele vyškolených je signifikantný.

Udržateľnosť

Udržateľnosť projektu je podľa vyjadrenia zástupcu prijímateľa, s ktorým bol v rámci evaluácie vedený pracovný pohovor, zabezpečovaná predovšetkým prostredníctvom vybudovaných kapacít (pedagógov i žiakov SŠ), na ktoré sa prostredníctvom aktivít projektu vyškolili a získali zručnosti s témami GRV. V spolupráci s ich vlastnou iniciatívou/aktivitami, na ktorú boli tiež počas realizácie projektu pripravovaní a tréningovaní, sa hlavne u cieľovej skupiny pedagógov očakáva pokračovanie v diseminácii získaných poznatkov aj po ukončení projektu.

Prijímateľ deklaroval záujem o spoluprácu aj po ukončení projektu zo strany škôl, s ktorými boli vytvorené nové kontakty počas jeho realizácie. Tým vzniká priestor ďalej rozvíjať nielen vzájomnú spoluprácu, ale hlavne prostredníctvom nej pomáhať začleňovať GRV i naďalej do prostredia formálneho vzdelávania na Slovensku.

Partnerstvo a spolupráca

Spolupráca s partnermi prebiehala bezproblémovo na štandardnej úrovni. Prijímateľ vytvoril kvôli projektu účelové partnerstvo s bilingválnym Gymnázium v Žiline a Občianskym združením GBZA.

Žiadateľ a Gymnázium bilingválne v Žiline partnerstvom v tomto projekte začali pilotnú spoluprácu, hoci určité väzby medzi organizáciami vznikli už v minulosti (hlavne prostredníctvom vedenia školy a pedagógov, ktorí mali ako účastníci z minulosti pozitívne skúsenosti s tréningami, ktoré organizoval prijímateľ). Partnerstvo bolo teda vytvorené vďaka tejto pozitívnej skúsenosti s globálnym a rozvojovým vzdelávaním a reálnej potrebe začleniť toto vzdelávanie do výučby.

PDCS, o.z. a Občianske združenie GBZA v minulosti nespolupracovali. Vzhľadom na úzke prepojenie s gymnázium bola však účasť tohto partnera v projekte dôležitá (Občianske združenie GBZA spolupracuje s vedením školy a jej pedagogickými pracovníkmi pri výchove a vzdelávaní žiakov gymnázia s dôrazom na rešpektovanie osobnosti žiaka, pri ochrane a presadzovaní výchovného záujmu žiakov, podporuje vzdelávanie a osobný rozvoj žiakov a pedagógov gymnázia. Podieľa sa na organizovaní a finančnom zabezpečení záujmovej činnosti žiakov gymnázia, kultúrnych a športových

podujatí, domácich a zahraničných stykov školy, mládežníckych výmen, študijných pobytov a exkurzií.)

III. ZÁVERY

Inštitúcie zapojené do projektov GRV

Prevažná väčšina projektov v rokoch 2016-2018 bola realizovaná v konzorciu, resp. partnerstve. **Zloženie projektových partnerstiev na podporu GRV odrážalo stav odborných kapacít kľúčových aktérov pre riešenie tém spojených s GRV.** Špecifický segment mimovládneho sektora sa dlhodobo aktívne venuje globálnym a rozvojovým témam, takže organizácie disponujú potrebným know-how i odbornými kapacitami v oblasti GRV.

Na druhú zložku partnerstva malo zásadný vplyv aj nastavenie cieľov a podmienok získania príspevku zo zdrojov SlovakAid, kedy boli prvé výzvy špecificky zamerané na integráciu GRV na vysokých školách, ďalšie pokrývali aj základné a stredné školy.

Mimovládne organizácie systematicky pôsobiace v oblasti podpory začleňovania GRV spravidla realizovali na seba nadväzujúce projekty (programy), významným zdrojom financovania projektov aj pred rokom 2016 predstavovali zdroje SlovakAid.

Na základe získaných skúseností boli pri príprave a predkladaní spravidla iniciatívnejšie a proaktívnejšie mimovládne organizácie, čo sa následne odrazilo aj na štruktúre partnerstiev. V prevažnej časti podporených projektov boli hlavnými prijímateľmi mimovládne organizácie (11 zo 14 projektov), týchto 11 projektov realizovalo 6 mimovládnych organizácií (3 CEEV Živica). Jedným z dôvodov, prečo vysoké školy a univerzity participovali na projektoch najmä ako partneri, sú obmedzené skúsenosti s implementáciou tohto typu projektu.

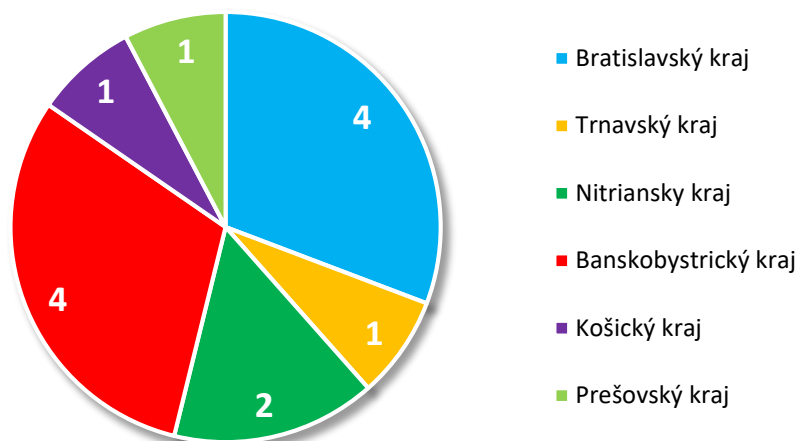
„Štandardný“ projekt na podporu GRV schválený v rokoch 2016-2018 bol teda vedený mimovládnu organizáciou, ktorá spolupracovala s katedrami/fakultami 2 vysokých škôl, pričom základným špecifikom u väčšiny projektov podporených vo výzvach v rokoch 2016-2018 boli kontakty a partnerstvá z predchádzajúcich projektov, ktoré boli doplnené o nové pracoviská vysokých škôl (príp. o stredné školy).

V prípade vytvárania nových partnerstiev a začatia formálnej spolupráce medzi mimovládnymi organizáciami a vysokými školami/univerzitami mali zásadný význam osobné kontakty. Rozhodujúcu úlohu pritom zohrala skutočnosť, že bez aktívnych pedagógov so silným osobným presvedčením o význame zvyšovania povedomia o cieľoch, princípoch a témach GRV na pôde vysokých škôl/univerzít by často nebolo možné prekonať prekážky pre začatie spolupráce. **Aj v hodnotenom období (r.2016-2018) časť vysokých škôl/univerzít na Slovensku stále nebola otvorená bližšej spolupráci na realizácii projektov z dôvodu, že priamo neprispievali k výstupom a výsledkom, na základe ktorých sú hodnotené.**

Do projektov realizovaných v hodnotenom období vstupovali aj subjekty, ktoré nemali štatút formálneho partnera. Spravidla sa jednalo o vysoké školy/univerzity zo zahraničia.

Z geografického hľadiska je pri pohľade na sídlo hlavných prijímateľov projektov zaujímavé, že všetky inštitúcie majú sídlo v Bratislave (výnimkou je CEEV Živica), tento fakt indikuje, že odborné kapacity pre GRV sú do veľkej miery koncentrované v hlavnom meste. Zároveň, významná časť projektových aktivít sa realizovala na vysokých školách a univerzitách lokalizovaných v západnej a strednej časti Slovenska, avšak postupne boli zapájané aj pracoviská z východných regiónov.

Rozdelenie fakúlt vysokých škôl/univerzít, ktoré boli oficiálnymi partnermi projektov podľa krajov:

Na čo sa zamerali podporené projekty

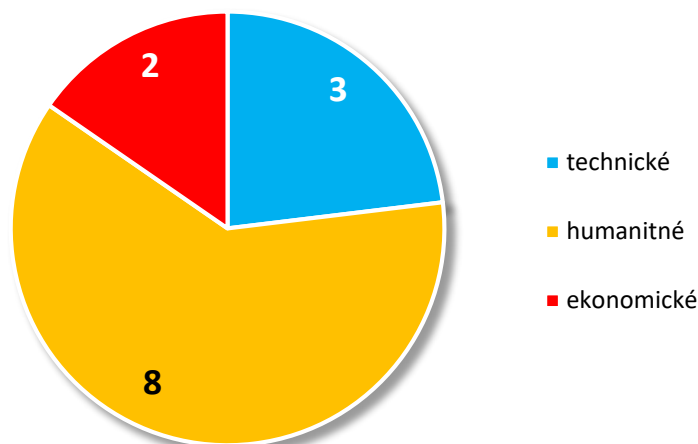
Podporené projekty museli preukázať vysokú mieru súladu s cieľmi a prioritnými oblasťami podpory stanovenými vo výzvach na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty rozvojovej spolupráce SR. Predmetné výzvy jednoznačne definovali ciele a prioritné oblasti podpory. **Z pohľadu výstupov a výsledkov predstavujú projekty veľmi homogénnu skupinu intervencií orientovaných na začleňovanie GRV na vysokých školách/univerzitách.**

Projekty predložené vo výzvach v rokoch 2016 a 2017⁷ boli povinné preukázať ako hlavný výstup začlenenie princípov a tém GRV do vysokoškolských študijných programov alebo vytvorenie nového študijného programu na vysokých školách. Cieľom podporených aktivít bolo budovanie kapacít a začlenenie rozvojových tém do študijných programov špecificky na vysokých školách. Výzvy v roku 2018 boli zamerané na podporu začleňovania rozvojových tém do vzdelávacieho procesu, avšak už aj na základných a stredných školách. Prirodzene sa rozšírilo zameranie „povinných“ aktivít projektov. **Napriek rozšíreniu spektra prioritných aktivít (výstupov) a stupňov vzdelávania sa podporené projekty sústredili takmer výlučne na vysoké školy a univerzity.**

Zameranie výziev, napriek relatívne úzkemu okruhu povinných aktivít, považujeme za relevantné vo vzťahu ku kľúčovým potrebám formálneho vzdelávania v oblasti GRV na Slovensku. **Úzke tematické zameranie viedlo k štandardizácii hlavných výstupov a výsledkov projektov, ale neprejavilo sa negatívne na schopnosti projektov reagovať na kľúčové potreby cieľových skupín.** **Začleňovanie princípov a tém GRV do vysokoškolských programov sa ukázal ako dostatočne flexibilný prístup, ktorý je aplikovateľný v podmienkach vysokých škôl a univerzít.** Globálne a rozvojové témy sú vysoko relevantné pre široké spektrum vzdelávacích programov.

Tematické zameranie fakúlt zapojených do projektov GRV v pozícii projektových partnerov vo výzvach na podporu GRV v rokoch 2016-2018:

⁷ Okrem výzvy SAMRS/2017/RV/2

Za hlavný (požadovaný) výstup projektov považujeme počet vysokoškolských predmetov, do ktorých boli integrované princípy a témy GRV. Na základe dostupných údajov bolo v realizovaných projektoch upravených celkovo 74 predmetov vyučovaných na vysokých školách a univerzitách (prehľad inovovaných a nových predmetov je uvedený v prílohe č. . Začleňovanie princíпов a tém GRV do predmetov rešpektovalo existujúce kapacity na katedrách/fakultách a prebiehalo postupne. Na základe skúseností a poznatkov z realizovaných projektov môžeme rámcovo definovať jednotlivé fázy obsahového začleňovania GRV do vysokoškolských predmetov nasledovne:

- začlenenie vybraných tém GRV do existujúcich predmetov,
- nepovinný voliteľný predmet orientovaný na globálne a rozvojové témy,
- povinný voliteľný predmet orientovaný na globálne a rozvojové témy.

Časový rámec pre implementáciu projektov umožňoval, aby sa projektové aktivity sústredili len na jednu fázu začleňovania GRV na vybranom pracovisku. Za zmienku stojí fakt, že SPU sa podarilo získať akreditáciu pre vzdelávací program “Sociálny rozvoj a manažment“.

V súvislosti s integráciou princíпов a tém GRV do výučby na vysokých školách a univerzitách boli dôležitým výstupom projektov monografie, publikácie, upravené sylaby a učebné materiály. Tie primárne slúžili pedagógom na efektívne zaradenie relevantných tém do vyučovacieho procesu.

Budovanie kapacít v oblasti GRV bolo intenzívne podporované nielen po obsahovej stránke, ale aj po metodologickej stránke. Globálne a rozvojové témy môžu byť kvalitne začlenené do vysokoškolských predmetov za predpokladu, že pedagógovia disponujú potrebnými zručnosťami pre aplikáciu vhodných vyučovacích metód. Z tohto dôvodu projekty venovali významnú pozornosť práve zvyšovaniu úrovne zručností pedagógov prostredníctvom školení, seminárov, workshopov, stáží a konzultácií.

Významná časť aktivít sa orientovala na organizáciu prednášok a diskusií na globálne a rozvojové témy. Tieto aktivity môžeme rozdeliť na podujatia pre odbornú verejnosť organizované najmä na pôde vysokých škôl a univerzít. Projekty vytvárali dostatočný priestor na budovanie sietí odborníkov, ktorí

sa venujú problematike GRV. Sieťovanie sa netýkalo len spolupráce medzi katedrami/fakultami, ale aj spolupráce vysokých škôl (vrátane zahraničných) a mimovládneho sektora. Aktivity pre širšiu (laickú) verejnosť mali rôzne formy a často boli spojené s inými podujatiami, ako napr. s festivalmi. Ich hlavným cieľom bolo zvýšiť povedomie o globálnych a rozvojových témach čo najväčšieho počtu ľudí.

Záverom je potrebné konštatovať, že realizované projekty prostredníctvom dosiahnutých výstupov a výsledkov jednoznačne prispeli k zlepšeniu kapacít a úrovne začleňovania GRV do formálneho vzdelávacieho procesu. Na druhej strane ich v žiadnom prípade nie je možné považovať za systémové riešenie do budúcnosti. **Projekty poukázali na uzavretosť formálneho vzdelávania (vysokých škôl) a nízku schopnosť reflektovať na potreby študentov, vrátane globálnych a rozvojových tém. Veľká časť vysokoškolských študentov na Slovensku stále nemá počas štúdia možnosť oboznámiť sa a pochopiť globálne súvislosti.**

Cieľové skupiny a ich zapojenie

Počas hodnotiaceho obdobia (2016-2018) sa do jednotlivých realizovaných projektov zapojilo v úlohe hlavného prijímateľa, resp. oficiálneho partnera projektu celkovo 13 fakúlt z rôznych univerzít v rámci Slovenskej republiky alebo zo zahraničia. 28 fakúlt sa na projektových aktivitách zúčastňovalo, ale nemali štatút oficiálneho projektového partnera. Z prostriedkov schválených projektov sa zrealizovalo celkovo 154 aktivít pre pedagógov, do ktorých sa aktívne zapojilo 242 vysokoškolských pedagógov. Počas realizácie projektov GRV sa na výučbe inovovaných/nových predmetov zúčastnilo 3 249 študentov vysokých škôl a univerzít. Navyše mali možnosť získať nové informácie a poznatky na niektorej zo 70 aktivít podporených v rokoch 2016-2018 z prostriedkov rozvojovej pomoci SlovakAid. V rámci projektov sa zorganizovalo 27 aktivít pre širšiu verejnosť s účasťou 3 156 osôb.

Prehľad hlavných výstupov projektov GRV:

Názov projektu	Počet fyzických výstupov ² projektu	Počet zorganizovaných aktivít ³ pre pedagógov	Počet zapojených učiteľov	Počet nových / inovovaných predmetov	Počet zapojených študentov	Počet zorganizovaných aktivít ¹ pre širšiu verejnosť	Zapojená verejnosť
<i>Challenges of Contemporary Urban Planning</i>	0	0	4	6	120	0	0
<i>Akademici - aktívne a prakticky</i>	0	5	58	14	638	9	639
<i>Riešenie konfliktov v rozvojovom kontexte II.</i>	1	5	11	1	71	0	0
<i>Globálna univerzita IV: Zavádzanie rozvojových tém do systému univerzitného vzdelávania</i>	31	6	30	20 ⁽⁸⁾	N/A ⁽⁸⁾	0	0
<i>Univerzitná sieť globálneho vzdelávania</i>	18	14	32	16	2 201	2 ⁽⁵⁾	116
<i>Globálne rozvojové vzdelávanie pre budúcnosť novinárov</i>	3	0	0	2	96	10	200
<i>Začleňovanie princípov a postojov ku globálnym témam do vysokoškolského vzdelávania (GlobPost)</i>	1	5	10	6	93	0	0
<i>Globálna univerzita V: Zavádzanie rozvojových tém do systému univerzitného vzdelávania v regiónoch</i>	5	33	8	6 ⁽⁹⁾	N/A ⁽⁹⁾	0	0
<i>Rozvoj programov globálneho vzdelávania na vysokých školách pedagogického a nepedagogického zamerania</i>	10	20	N/A ⁽⁷⁾	1	10	2 ⁽⁶⁾	N/A ⁽⁷⁾
<i>Rozmanité školy</i>	13	40	34	0	N/A	0	47
<i>Súčasná škola v globálnych súvislostiach</i>	1	17	23	0	N/A	0	0
<i>SAR Slovakia (Scholars at Risk Slovakia)</i>	0	0	0	0	N/A	4	1607
<i>Budovanie slovenských akademických kapacít v oblasti rozvoja</i>	0	5	2	2	20	0	0
<i>Otvoreným vzdelávaním k aktívnemu občianstvu</i>	0	4	30	0	N/A	0	547
SPOLU	83	154	242	74	3 249	27	3 156

¹ počet zorganizovaných podujatí / seminárov / školení / workshopov

² počet vytvorených príručiek / kníh / monografií / časopisov

³ počet zorganizovaných podujatí / seminárov / školení / workshopov

⁵ zahŕňa aj rekonštrukciu a aktualizáciu portálu globálneho vzdelávania (www.globalnevezdelavanie.sk)

⁶ zahŕňa aj zriadenie portálu globálneho vzdelávania (www.globalnevezdelavanie.sk)

⁷ celkový počet cieľovej skupiny je 218 (pedagógovia, študenti a verejnosť). V projekte nie je rozlíšené o akú cieľovú skupinu sa jedná

⁸ prijímateľ v rámci projektu vytvoril nový študijný odbor „Sociálny manažment a rozvoj“ (celkovo 16 predmetov) a inovoval 4 iné predmety. Bližšie údaje neboli zo strany prijímateľa poskytnuté.

⁹ prijímateľ v rámci projektu inovoval/vytvoril 4 predmety. Bližšie údaje neboli zo strany prijímateľa poskytnuté.

Prínosy pre cieľové skupiny

Pedagógovia

Pedagógovia, ktorí participovali na aktivitách projektov, ale aj ďalší pedagógovia pôsobiaci na spolupracujúcich katedrách a fakultách získali dôležité poznatky a skúsenosti pre uvedenie si významu GRV. Princípy a témy GRV sú vysoko relevantné pre vzdelávacie programy na slovenských vysokých školách a univerzitách, sú relevantné pre veľkú časť humanitne, ekonomicky aj technicky zameraných odborov.

Začlenenie globálnych a rozvojových tém do vzdelávacích programov vysokých škôl a univerzít jednoznačne prispelo k zvýšeniu kvality, aktuálnosti a atraktívnosti výučby. **Väčšina pedagógov, ktorí participovali na projektoch, získala zručnosti na obsahovú integráciu princípov a tém GRV do predmetov, resp. k tvorbe nových predmetov špecificky orientovaných na GRV.**

Realizácia projektov, resp. ich výstupy a výsledky prispeli k zvýšeniu celkového povedomia a informovanosti o globálnych a rozvojových témach na katedrách/fakultách. Zástupcovia organizácií zapojených do realizácie potvrdili, že už v priebehu projektu sa zvýšil záujem o nové témy a prístupy aj zo strany pedagógov, ktorí sa priamo nezúčastňovali projektových aktivít. Projekty mali multiplikačný efekt, keď skúsenejší kolegovia predávali nadobudnuté poznatky ďalším spolupracovníkom. V nadväznosti na úspešne zrealizované aktivity sa o témy GRV začalo zaujímať aj vedenie na niektorých katedrách a fakultách.

V prípade katedier a fakúlt, kde mali už predchádzajúce skúsenosti s GRV, pedagógovia získali zručnosti na aplikáciu nových vyučovacích metód. Zručnosti sú aplikovateľné aj v ďalších predmetoch, nielen pre predmety GRV. Spoločne tieto faktory prispeli k vytvoreniu priaznivých podmienok pre ďalší rozvoj kapacít v oblasti GRV na vysokých školách a univerzitách. Došlo k ukotveniu princípov a tém GRV vo vyučovacom procese prostredníctvom nových predmetov a vyškolených pedagógov.

Podporené projekty prispeli k vytvoreniu formálnych a neformálnych sietí odborníkov aktívne sa venujúcich globálnym a rozvojovým témam. Participanti potvrdili prebiehajúcu spoluprácu a komunikáciu medzi pedagógmi rôznych vysokých škôl/univerzít. Na základe pozitívnych skúseností sú pracoviská otvorenejšie spolupráci s mimovládnyimi organizáciami a odborníkmi z praxe. Pre časť vysokých škôl/univerzít, najmä mimo Bratislavu, je to výrazný posun vo vnímaní mimovládneho sektora ako perspektívneho partnera. Niekoľko pedagógov a študentov dostalo možnosť zúčastniť sa odbornej stáže (aj v zahraničí). Podľa vyjadrení respondentov táto skúsenosť „zásadným spôsobom rozšírila vnímanie globálnych súvislostí a rozvojových problémov“ účastníkov. Získané skúsenosti a poznatky priamo aplikujú vo svojej činnosti súvisiacej s GRV.

Študenti

Projekty umožnili prístup študentov k aktuálnym informáciám o globálnych a rozvojových témach. To zo strany študentov prispelo k lepšiemu pochopeniu súvislosti dnešného globalizovaného sveta a získaniu nových pohľadov na aktuálne rozvojové problémy. Prostredníctvom inovovaných a nových predmetov si študenti vysokých škôl a univerzít postupne osvojovali zručnosti a kompetencie pre diskusiu, argumentáciu a kritické myslenie. Podľa vyjadrení našich respondentov, minimálne 2 semestre musia na vysokých školách venovať získaniu len základných zručností potrebných pre aktívne zapojenie študentov do výučby. Študenti tieto zručnosti a kompetencie nezískavajú na nižších stupňoch vzdelania, a v mnohých prípadoch ani vysokých školách. Z tohto dôvodu bola účasť na predmetoch, do ktorých sú začlenené princípy a témy

GRV, resp. špecifické predmety GRV, „kultúrnym“ šokom. Študenti získali priestor na formulovanie a vyjadrenie vlastných názorov, diskusiu, spätnú väzbu, účasť na simuláciách, atď. Pozitívne skúsenosti viacerých študentov viedli k rozhodnutiu sa ďalej odborne venovať globálnym a rozvojovým témam.

Verejnosť

Časť podporených projektov zacielená svoje aktivity aj širšiu verejnosť. Projekty sa zamerali predovšetkým na zvyšovanie povedomia o globálnych a rozvojových témach.

Čo sa stalo po ukončení realizácie projektov

Na základe dostupných informácií považujeme prínosy dosiahnuté realizáciou projektov za vysoko udržateľné. **Pedagógovia potvrdili, že výstupy projektov (monografie, sylaby, učebné materiály) naďalej používajú v rámci svojho pôsobenia na katedrách a fakultách. Takmer na všetkých vysokých školách/univerzitách sa pokračuje vo výučbe predmetov, do ktorých boli začlenené princípy a témy GRV, resp. nových predmetov GRV.** Z niektorých nepovinne voliteľných predmetov sa stali povinne voliteľné (napr. „Zimná škola rozvojového a mierového vzdelávania“, povinne voliteľný predmet na UK a UMB). Pedagógovia aplikujú vhodné metódy pre GRV vo vyučovacom procese. Študenti prostredníctvom vybraných predmetov majú prístup k aktuálnym globálnym a rozvojovým témam.

Pedagógovia z vysokých škôl a univerzít pokračujú v odbornej spolupráci, najčastejšie vo forme prednášok a konzultácií. Vysoké školy a univerzity pokračujú v komunikácii s mimovládnyimi organizáciami, niektoré sa snažia získať interné zdroje na zabezpečenie spolupráce, i keď v menšom rozsahu. Projektové aktivity boli od začiatku navrhované s cieľom zabezpečenia multiplikačného efektu. Ten považujeme za najväčší na pedagogických fakultách zapojených vysokých škôl (napr. PF UMB BB) a zároveň bol na základe získaných údajov identifikovaný aj v rámci Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, konkrétne na Katedre spoločenských vied, ktorá uvedenú problematiku dôsledne rozpracováva a naďalej rozširuje.

S určitým časovým odstupom je evidentné, že princípy a témy GRV sú integrované do vzdelávacích programov vysokých škôl a univerzít zapojených do projektov podporených v rokoch 2016-2018.

Vedenie vysokých škôl

Skúsenosti s realizáciou projektu a spolupracou s mimovládnyim sektorom vzbudili u vedenia časti katedier/fakúlt záujem o problematiku GRV. Kvalita výstupov a záujem študentov prispeli k vyššiemu povedomiu a otvorenosti začleňovať globálne a rozvojové témy do ďalších predmetov.

Mimovládne organizácie

Príprava a realizácia projektov GRV zvýšila úroveň poznania mimovládnyim organizácií o fungovaní vysokých škôl na Slovensku. Získané poznatky sú schopné využívať pri systémovej spolupráci s vysokými školami, resp. školami pri aktivitách zameraných na rozvoj GRV.

Štátna správa

Napriek obmedzenému počtu podporených projektov a alokovaných finančných zdrojov získalo MZVEZ SR (SAMRS) a MŠVVŠ SR hodnotné poznatky o fungovaní verejnej podpory GRV

a praktických obmedzeniach. Poznatky je možné priamo využiť pri príprave podpory GRV v budúcnosti.

Ako boli vynaložené verejné zdroje

Celková alokácia pre výzvy na podporu rozvojového vzdelávania v rokoch 2016-2018 bola 560 000,- EUR. Zo zdrojov na podporu GRV bolo financovaných 14 projektov. Evaluácia posudzovala účinnosť využitia finančných zdrojov v rámci každého projektu. Základom pre posúdenie účinnosti boli dosiahnuté výstupy a výsledky projektu vo vzťahu k objemu čerpaných prostriedkov. Napriek zisteniu, že časť projektov sa mierne odklonila od stanovených výstupov/výsledkov, nebola zásadným spôsobom ohrozená celková kvalita a udržateľnosť projektov. V časti projektov došlo k určitým úsporám a schválené finančné zdroje neboli v plnej miere využité. Účinnosť individuálnych projektov je nadpriemerná až vysoká.

Projekty s obmedzenými finančnými prostriedkami dokázali zásadným spôsobom zmeniť stav začleňovania princípov a tém GRV do vzdelávacích programov na zapojených vysokých školách. Projekty realizovali veľké množstvo aktivít smerujúcich k zabezpečeniu pozitívnych prínosov pre relatívne početné cieľové skupiny. Projekty preukázali udržateľnosť hlavných výstupov a výsledkov a ich praktické využívanie aj po formálnom ukončení projektov. Účinnosť vynaložených finančných zdrojov bola navyše posilnená multiplikačnými mechanizmami zohľadňujúcimi fungovanie vysokoškolského vzdelávania.

V súvislosti s posudzovaním účinnosti využívania verejných zdrojov alokovaných pre podporu GRV je potrebné poznamenať, že výzvy SAMRS do veľkej miery nahrádzali absenciu systémových opatrení zo strany rezortu školstva. Zásadnú zmenu pri integrácii GRV do formálneho vzdelávania na Slovensku môže priniesť len systémová reforma.

IV. ODPORÚČANIA

Ďalšia podpora GRV

- nastaviť podmienky využívania dotácie tak, aby zohľadňovali aktuálne potreby v oblasti rozvoja GRV a kapacity cieľových skupín (vzdelávacích inštitúcií) riadiť a implementovať projekty, resp. čerpať finančné zdroje (SAMRS/MZVEZ SR)
- **pred vyhlásením výziev začať cieleňú komunikáciu s kľúčovými aktérmi a realizovať aktivity (semináre, workshopy) na posilnenie kapacít vzdelávacích inštitúcií na implementáciu projektov v oblasti GRV (SAMRS/MZVEZ SR)**
- vybudovať funkčnú platformu slúžiacu na komunikáciu a prepojenie inštitúcií, ktoré majú záujem o spoluprácu v oblasti GRV a výmenu poznatkov, napr. portál globalnevzdelavanie.sk (MŠVVŠ SR, príp. MZVEZ SR v spolupráci s MVO)
- **orientovať časť zdrojov na „štandardnú“ podporu GRV prostredníctvom školení pedagógov a tvorby metodických materiálov, ktorá je vzhľadom na aktuálny stav začleňovania globálnych a rozvojových tém do formálneho vzdelávania stále relevantná a prispieva k budovaniu základov pre rozvoj GRV (SAMRS, MZVEZ SR, MŠVVŠ SR)**
- **d'alšiu časť zdrojov a výziev orientovať na „inovatívne“ aktivity v oblasti GRV, pričom schopnosť tvoriť a realizovať inovatívne projekty chápeme ako fázu rozvoja GRV, ktorá je do veľkej miery podmienená existenciou základných podmienok pre realizáciu inovácií (SAMRS, MZVEZ SR, MŠVVŠ SR)**
- zosúladiť schvaľovanie a realizáciu projektov na podporu GRV so vzdelávacím cyklom (začiatok školského roka, semestre) a vyčleniť minimálne 2 roky na výučbu predmetov, do ktorých boli začlenené globálne a rozvojové témy, resp. samostatným predmetom (SAMRS, MZVEZ SR)

Financovanie

- **definovať základné kategórie výšky podpory pre žiadateľov (prípadne typológiu hlavných oprávnených aktivít) v závislosti od fázy zavádzania a rozvoja GRV do vzdelávacieho procesu na jednotlivých inštitúciách, resp. ich potrieb (SAMRS, MZVEZ SR)**
- **zaviesť pre menšie „štandardné“ projekty systém GRV voucherov/kupónov, ktoré by mohli školy (napr. ZŠ a SŠ) využiť na zabezpečenie odbornej spolupráce pri začleňovaní GRV do vzdelávacieho procesu podľa vlastných potrieb a využitie GRV voucheru/kupónu jednoducho zdokladovať (SAMRS, MZVEZ SR)**
- vytvoriť podmienky pre tzv. predrealizačnú fázu, ktorá by primárne slúžila na prípravu a nastavenie aktivít projektu s ohľadom na špecifiká prostredia, a budovanie partnerstva (SAMRS, MZVEZ SR)
- **umožniť ďalšie zhodnocovanie dosiahnutých výstupov/výsledkov prostredníctvom podpory „follow-up“ aktivít ako reakcia na absenciu systémového začleňovania princípov a tém GRV do formálneho vzdelávania (SAMRS, MZVEZ SR)**
- **finančne podporovať budovanie kapacít slovenských subjektov na zapojenie do medzinárodných projektov GRV (napr. DEAR) a systematickú kapitalizáciu skúseností**

a poznatkov v prospech budovania efektívneho systému rozvoja GRV na Slovensku (SAMRS, MZVEZ SR, MŠVVŠ SR)

- **zabezpečiť finančné prostriedky na plnenie úloh v novej stratégii a pokiaľ možno využiť finančné zdroje Európskeho sociálneho fondu v programovom období 2021-2027 (MŠVVŠ SR)**

Systemové zmeny

- **zabezpečiť odborné kapacity na spracovanie novej Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie pre roky 2022-2027 v úzkej spolupráci s relevantnými aktérmi v GRV ako východiska pre systémové aktivity na podporu GRV (MŠVVŠ SR, MZVEZ SR)**
- zorganizovať sériu diskusných podujatí pre odbornú verejnosť, ktoré budú slúžiť na prezentáciu prínosov GRV vo vzdelávaní priamo od učiteľov a zároveň odbornú diskusiu kľúčových aktérov o ďalších krokoch potrebných na posilnenie GRV vo formálnom vzdelávaní ako vstup do prípravy Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie pre roky 2022-2027 (MŠVVŠ SR)
- **prepojiť proces prípravy Novej stratégie pre globálne vzdelávanie pre roky 2022-2027 s procesom plánovaných systémových zmien v oblasti školstva s cieľom zabezpečiť ukotvenie princípov GRV do formálneho vzdelávania (MŠVVŠ SR)**
- **v rámci informačných kampaní pre verejnosť zamerať časť komunikačných aktivít na rodičov, pedagógov a študentov ako dôležitých aktérov pre začleňovanie princípov a tém GRV do formálneho vzdelávania (SAMRS, MZVEZ SR, MŠVVŠ SR)**
- na základe skúseností a poznatkov z podpory projektov formulovať kľúčové požiadavky pre zabezpečenie GRV v rámci pripravovaných zmien vo vzdelávacom systéme (SAMRS/MZVEZ SR)

V. PONAUCENIA

V pôvodnom návrhu zadávacích podmienok pre evaluáciu bola zahrnutá aj otázka zameraná na sledovanie zmien postojov žiakov/študentov, ktoré mohli nastať v dôsledku podporených intervencií. Evaluačnú otázku považujeme za relevantnú a aktuálnu v kontexte GRV, avšak na jej seriózne zodpovedanie nebol v rámci hodnotených výziev a projektov vytvorený vhodný mechanizmus, ktorý by umožňoval meranie postojov cieľových skupín pred a po intervencii. **Nástroje pre evaluáciu dopadov/vplyvov podporovaných intervencií je potrebné vytvoriť už v procese prípravy podporných mechanizmov. Mechanizmy pre spoľahlivé monitorovanie a evaluáciu musia byť funkčne najneskôr v čase začatia realizácie intervencií, aby mohli poskytovať spoľahlivé údaje.**

Projekty podporené v rámci výziev SAMRS v rokoch 2016-2018 predstavujú len časť iniciatív realizovaných v oblasti GRV na Slovensku. Mimovládne organizácie, ktoré sa odborne venujú problematike GRV, sa aktívne zapájajú do medzinárodnej spolupráce, najmä prostredníctvom programu DEAR (Development Education and Awareness Programme) financovaného zo zdrojov EÚ. **Pre ďalšiu kapitalizáciu získaných poznatkov je možné realizovať posúdenie účasti slovenských subjektov na programe DEAR. Výstupy môžu byť využité pre programovanie podpory GRV na Slovensku prostredníctvom ODA alebo pre intenzívnejšie zapojenie slovenských subjektov v medzinárodnej spolupráci.**

Finančná podpora SAMRS zohrala dôležitú úlohu pre rozvoj GRV na Slovensku v čase, keď absentovali ďalšie podporné mechanizmy na úrovni ústrednej štátnej správy (najmä MŠVVŠ SR). Na základe evaluácie možno konštatovať, že verejné zdroje určené na realizáciu schválených projektov boli využité efektívne a účinne. **S obmedzenými finančnými zdrojmi SAMRS boli podľa názoru evaluátora dosiahnuté nadštandardné výstupy a výsledky, z pohľadu kvantity aj kvality. Mechanizmus na podporu GRV je funkčný, avšak nemá kapacity prinášať zásadné zmeny v začleňovaní globálnych a rozvojových tém do vzdelávacieho procesu. Tie sú podmienené komplexnou reformou vzdelávacieho systému na Slovensku.**

PRÍLOHA I. ZADÁVACIE PODMIENKY EVALUÁCIE

Zadávacie podmienky pre experta na evaluáciu

Názov pozície	Expert na evaluáciu
Pracovisko	Banskobystrická 6, 811 06 Bratislava
Požadovaný dátum začiatku	po uzatvorení zmluvy o poskytovaní služieb
Pracovný čas	65 pracovných dní

1. Základné informácie o zadaní:

Predmetom evaluácie bude **štrnásť projektov** globálneho rozvojového vzdelávania schválených v rokoch 2016 - 2018 a implementovaných na území Slovenskej republiky v rámci SlovakAid v rokoch 2016 - 2020. Projekty sa sústreďovali na začleňovanie princípov a tém globálneho rozvojového vzdelávania do vzdelávacích programov na jednotlivých stupňoch slovenských škôl, budovanie kapacít pedagógov a neziskového sektora a zvyšovanie informovanosti o problematike rozvojového vzdelávania na Slovensku.

2. Účel zadania:

Hlavným cieľom je získať objektívne podložené informácie využiteľné pri rozhodovaní MZVEZ SR v spolupráci so SAMRS o zameraní a rozsahu rozvojovej spolupráce SR v oblasti globálneho rozvojového vzdelávania, prípadne pri príprave druhej Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie SR. Súvisiacim cieľom evaluácie je spätná väzba pre realizátorov projektov, resp. aktivít, využiteľná pri plánovaní ich pokračovaní a prípadných modifikácií.

Záver z evaluácie majú poskytnúť vyhodnotenie každého jednotlivého projektu/aktivity z hľadiska medzinárodne uznávaných evaluačných kritérií OECD-DAC, t. j. relevantnosti, koherencie, účinnosti, efektívnosti, udržateľnosti a vplyvu, ako aj ďalších kritérií vhodných pre vzdelávanie a učenie sa, ktorými môžeme merať výsledky a dopady. Pri hodnotení vplyvu evaluátor zodpovedne posúdi mieru, do akej je s disponibilným časovým odstupom od skončenia projektu možné preukázateľne vyhodnotiť vplyvy. Následne vykoná k dlhodobým vplyvom na cieľové skupiny aspoň čiastkové zistenia a z nich vyplývajúce čiastočné závery.

3. Konkrétne úlohy, ktoré má evaluátor vykonať:

Evaluátor bude formou konzultácií spolupracovať s evaluačným manažérom a referenčnou skupinou MZVEZ SR na hodnotení SlovakAid projektov globálneho rozvojového vzdelávania. Na základe zadávacích podmienok evaluácie evaluátor musí (i) vykonať posúdenie dokumentácie; (ii) vypracovať úvodnú správu vrátane veľkosti vzorky a techniky pre výber vzorky; (iii) navrhnúť a dokončiť úvodnú správu a metodiku pre evaluáciu, zahŕňajúc relevantné pripomienky v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu; (iv) uplatňovať kvantitatívne nástroje a analyzovať údaje; (v) triangulovať údaje a overovať protichodné vysvetlenia; (vi) zabezpečiť splnenie všetkých aspektov evaluácie; (vii) navrhnúť záverečnú evaluačnú správu vrátane záverov a odporúčaní v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu; (viii) dokončiť záverečnú evaluačnú správu na základe prijatých pripomienok; (ix) prezentovať zainteresovaným stranám záverečné zistenia a odporúčania evaluácie; (x) zabezpečiť, aby všetky výstupy boli predložené v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu.

4. Očakávaný hmotný a merateľný výstup (výstupy):

Evaluátor bude zodpovedať za kvalitné a včasné predloženie svojich konkrétnych výstupov tak, ako je to uvedené nižšie. Všetky produkty musia byť štruktúrované a jasne napísané, inkluzívne a musia obsahovať zrozumiteľný proces analýzy.

Formy výstupov:

- návrh úvodnej správy obsahujúci presný pracovný plán, metodiku a evaluačné nástroje, v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu;
- prezentácia predbežných zistení a odporúčaní evaluácie určená pre interné zainteresované strany;
- návrh záverečnej evaluačnej správy v súlade s predpismi MZVEZ SR;
- revidovaný návrh záverečnej evaluačnej správy založený na pripomienkach pochádzajúcich od verejného obstarávateľa, prípadne z iných konzultačných procesov, ak sú považované za potrebné;
- konečná záverečná evaluačná správa v súlade s predpismi MZVEZ SR.
- záverečná prezentácia určená interným a externým zainteresovaným stranám.

5. Termíny a podrobné údaje o tom, ako musí byť práca vykonaná:

Evaluátor bude plniť predmet zákazky v trvaní 65 pracovných dní (doma a v teréne).

Na základe zadávacích podmienok evaluácie bude evaluátor predkladať výstupy a vykonávať úlohy podrobne špecifikované v tabuľke časového rámca a výstupov.

Predmet evaluácie	Výstup	Pracovné dni	Dokončiť do (dátum)
A.	Konečný návrh úvodnej správy v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu; preveril a schválil verejný obstarávateľ (môže ísť o rôzne kolá pripomienkovania)	20	
B.	Návrh záverečnej evaluačnej správy v súlade s predpismi MZVEZ SR; preveril a schválil verejný obstarávateľ (môže ísť o rôzne kolá pripomienkovania)	35	
C.	Konečný návrh záverečnej evaluačnej správy v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu; preveril a schválil verejný obstarávateľ (môže ísť o rôzne kolá pripomienkovania) a prezentácia zistení	10	

Podrobné údaje o platbe

S evaluátorom bude uzavretá zmluva o poskytovaní služieb a evaluátor bude platený v súlade s podmienkami v nej stanovenými. Platba bude zrealizovaná po úspešnom dokončení a predložení požadovaných troch vyššie uvedených výstupov (na základe podmienok stanovených v zmluve o poskytovaní služieb a schválenia verejným obstarávateľom).

6. Ukazovatele pre hodnotenie výkonnosti evaluátora:

Včasné a uspokojujúce predloženie vyššie uvedených výstupov podľa zadania a vyhodnotenia verejného obstarávateľa (v súlade s uzatvorenou zmluvou o poskytovaní služieb a predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu).

7. Požadované kvalifikácie/odborné znalosti:

Evaluáciu môže vykonať fyzická alebo právnická osoba.

Evaluátor musí mať ukončené VŠ vzdelanie minimálne II. stupňa (magister alebo ekvivalent), teoretické znalosti kvalitatívnych a kvantitatívnych metód evaluácie a praktické skúsenosti z evaluácie i z hodnotenia rozvojových projektov (minimálne 5 rokov praxe v oblasti evaluácie). Evaluátor musí mať predchádzajúce skúsenosti s rozvojovou spoluprácou.

Evaluátor sa nepodieľal na príprave ani realizácii žiadneho z hodnotených projektov v akejkoľvek fáze.

Evaluátor nesmie byť zamestnancom verejného obstarávateľa (MZVEZ SR) alebo SAMRS, ani ním nebol v období implementácie hodnoteného projektu; nepôsobí ani nepôsobil ako zamestnanec alebo externý spolupracovník realizátora v období prípravy a implementácie hodnoteného projektu a zároveň nebol zapojený do navrhovania Národnej stratégie globálneho vzdelávania na roky 2012 – 2016, jej kontroly a koordinácie, a zároveň z vyššie uvedeného neprofitoval.

Etika

Evaluátor bude rešpektovať zásady správania pre evaluáciu (Príloha III), ktoré sú súčasťou predpisov MZVEZ SR pre evaluáciu a svojím podpisom potvrdí, že im porozumel a bude sa nimi riadiť.

PRÍLOHA II. EVALUAČNÉ NÁSTROJE: DOTAZNÍKY A NÁVODY NA VÝKON POHOVOROV

Návod k príprave a realizácii osobných pohovorov s prijímateľmi projektov

- a) Prijímatelia sú oslovení prostredníctvom emailu so žiadosťou o osobný pohovor, ktorý sa vzhľadom na epidemiologickú situáciu realizuje online.
- b) Ku každému projektu bude realizovaný samostatný osobný pohovor s relevantnou osobou, ktorá bola identifikovaná v zozname prijímateľov (aj v prípade, že organizácia realizovala viacero projektov).
- c) Prijímateľ navrhne termín konania osobného pohovoru, ktorý mu vyhovuje a evaluátor sa snaží prispôsobiť dostupnosti prijímateľov.
- d) Evaluátor potvrdzuje navrhnutý termín osobného pohovoru prostredníctvom emailu a zasiela prijímateľovi indikatívny okruh otázok a link na pripojenie na stretnutie. Predpokladaná dĺžka pohovoru je 60 minút.
- e) Evaluátor v úvode osobného pohovoru stručne vysvetlí účel pohovoru. Osobné pohovory sú dobrovoľné – respondent môže odpovedať na kladené otázky.
- f) Respondent si v úvode osobného pohovoru vyžiada súhlas s nahrávaním pohovoru a informuje prijímateľa, že nahrávka slúži výlučne pre interné účely a nebude poskytnutá ďalším stranám.
- g) Osobné pohovory sú anonymizované, tzn. vyjadrenia respondentov nie sú spájané s ich menom a organizáciou.
- h) Evaluátor využije informácie získané prostredníctvom osobného pohovoru pri evaluácii projektu.

Dotazník pre osobné pohovory s prijímateľmi projektov

1. Ako vznikala myšlienka pripraviť a realizovať projekt v oblasti rozvojového vzdelávania? Aké boli kľúčové cieľové skupiny? Na potreby, ktorých cieľových skupín projekt reagoval?
2. Mala Vaša organizácia predchádzajúce skúsenosti s projektmi v oblasti rozvojového vzdelávania? Mali ste, resp. máte pracovníkov, ktorí sa na túto tému špecializujú?
3. Akým spôsobom ste identifikovali a vybrali partnerov/spolupracujúce inštitúcie? Aké boli kritériá pre ich výber? Aké bola ich úloha v príprave a realizácii projektu?
4. Čo boli hlavné ciele a aktivity projektu? Ako spätne hodnotíte priebeh realizácie Vášho projektu? Čo fungovalo a kde sa vyskytli problémy v rámci realizácie?
5. Aké výstupy projekt vyprodukoval? Boli cieľové skupiny zapojené do prípravy výstupov? Ktoré výstupy považujete v kontexte rozvojového vzdelávania za kľúčové? Bol zohľadnený princíp rodovej rovnosti?
6. Aké výsledky projekt dosiahol? Akým spôsobom sa výsledky prejavili na postavení cieľovej skupiny? Ktoré cieľové skupiny mali najväčší prínos z výsledkov projektu? Ako by sa dali prínosy pre cieľové skupiny rozšíriť/prehĺbiť?
7. Máte poznatky o tom ako sa výstupy Vášho projektu využívajú po jeho ukončení? Majú cieľové skupiny ďalej možnosť benefitovať z prínosov projektu? Zahŕňal projekt špecifické opatrenia na zabezpečenie udržateľnosti výstupov/výsledkov?
8. Čo považujete za kľúčové poznatky získané prostredníctvom realizácie projektu? Máte návrhy na podporu projektov rozvojového vzdelávania v budúcnosti?
9. Ako by ste posúdili náročnosť spracovania žiadosti o dotáciu a podmienky realizácie projektu rozvojového vzdelávania (v porovnaní s inými zdrojmi financovania)?

Návod k príprave a realizácii fokusových skupín s oficiálnymi partnermi projektov

- a) Partneri projektov sú oslovení prostredníctvom emailu so žiadosťou o účasť na fokusovej skupine, ktorá sa vzhľadom na epidemiologickú situáciu realizuje online.
- b) Oslovení projektoví partneri majú možnosť vybrať si z dvoch termínov, v ktorých sa budú konať online fokusové skupiny.
- c) Projektovým partnerom, ktorí potvrdili svoju účasť na fokusovej skupine je zaslaný link pre pripojenie a témy na diskusiu.
- d) Moderátor v úvode fokusovej skupiny stručne informuje o prebiehajúcej evaluácii a pravidlách pre diskusiu. Fokusová skupina bude trvať približne 75 minút.
- e) Moderátor si v úvode vyžiada súhlas s nahrávaním fokusovej skupiny a informuje účastníkov, že nahrávka slúži výlučne pre interné účely a nebude poskytnutá ďalším stranám.
- f) Fokusové skupiny sú anonymizované, tzn. vyjadrenia účastníkov nie sú spájané s ich menom a organizáciou.
- g) Evaluátor využije získané informácie v rámci fokusovej skupiny pri evaluácii projektov.

Scenár pre fokusové skupiny

Úvod (5 min.)

- privítanie účastníkov
- predstavenie sa
- vysvetlenie cieľov fokusovej skupiny a pravidiel diskusie

Začlenenie globálneho rozvojového vzdelávania na katedre pred realizáciou projektu (10 min.)

- aké boli Vaše osobné skúsenosti s globálnym rozvojovým vzdelávaním pred projektom?
- akým spôsobom bolo globálne rozvojové vzdelávanie začlenené do vzdelávacích programov, predmetov (kurikúl) na Vašej katedre pred realizáciou projektu?

Motivácia na zapojenie katedry/fakulty do projektu SlovakAid (10 min.)

- ako ste sa stali partnerom projektu SlovakAid v oblasti globálneho rozvojového vzdelávania?
- hlavný dôvod pre zapojenie Vašej katedry do projektu? Aká bola podpora medzi kolegami?
- postoj kolegov/katedry k spolupráci s neziskovými organizáciami?

Ciele projektu a spôsob realizácie hlavných aktivít (10 min.)

- čo boli pre Vás/katedru hlavné ciele projektu (formálne)?
- aké bol kľúčové aktivity pre dosiahnutie cieľov?
- do akej miery sa Vám podarilo dosiahnuť stanovené ciele?

Najdôležitejšie prínosy pre cieľové skupiny (15 min.)

- ako sa zmenilo Vaše vnímanie globálneho rozvojového vzdelávania?
- čo sa zmenilo počas realizácie projektu na Vašej katedre?
- ako vnímali zmeny kolegovia z katedry/fakulty?
- ako vnímali zmeny študenti z katedry/fakulty?
- spolupráca a výmena skúseností s partnermi (VŠ, iné organizácie)?

Využívania prínosov projektu po ukončení realizácie (15 min.)

- pretrvávajú pozitívne zmeny aj po ukončení realizácie projektu?
- od čoho závisí udržateľnosť týchto zmien?
- plánované aktivity v oblasti globálneho rozvojového vzdelávania?

Aktuálny stav kapacít v oblasti globálneho rozvojového vzdelávania (15 min.)

- ako by ste charakterizovali úroveň globálneho rozvojového vzdelávania vo vzdelávacom systéme?
- aké sú kľúčové kroky pre lepšie začlenenie globálneho rozvojového vzdelávania?

PRÍLOHA III. ZOZNAM POSÚDENEJ DOKUMENTÁCIE

Množstvo posúdenej dokumentácie:

- Národná stratégia pre globálne vzdelávanie na obdobie rokov 2012 - 2016
- Materiál na rokovanie vlády Slovenskej republiky - Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky v roku 2016
- Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky v roku 2017
- Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky v roku 2018
- Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2014 - 2018
- Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 - 2023
- Príručka pre evaluáciu projektov rozvojovej spolupráce SR
- Opis procesu monitoringu
- Stratégia monitorovania a evaluácie 2014
- Vzor správy z monitoringu projektov SlovakAid (FO-44-0)
- Výzva na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, Globálne rozvojové vzdelávanie - SAMRS/2018/RV/2
- Výzva na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, Globálne rozvojové vzdelávanie - SAMRS/2018/RV/1
- Výzva na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, Globálne rozvojové vzdelávanie - SAMRS/2017/RV/2
- Výzva na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, Rozvojové vzdelávanie - SAMRS/2017/RV/1
- Výzva na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, Rozvojové vzdelávanie - SAMRS/2016/RV/1
- Projekt SAMRS/2018/RV/1/1 – Nadácia Milana Šimečku: projekt (zmluva, rozpočet, logframe, personálna matica a i.); priebežná správa č.1, priebežná správa č.2, záverečná správa, zhodnotenie projektu
- Projekt SAMRS/2018/RV/1/2 – Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica, o.z.: projekt (zmluva, rozpočet, logframe, personálna matica a i.); priebežná správa č.1, priebežná správa č.2, záverečná správa, zhodnotenie projektu
- Projekt SAMRS/2018/RV/1/3 – Bratislavský inštitút pre politickú analýzu, o.z.: projekt (zmluva, rozpočet, logframe, personálna matica a i.); priebežná správa č.1, priebežná správa č.2, záverečná správa, zhodnotenie projektu
- Projekt SAMRS/2018/RV/1/4 – Ekonomická univerzita v Bratislave: projekt (zmluva, rozpočet, logframe, personálna matica a i.); priebežná správa č.1, priebežná správa č.2, záverečná správa, zhodnotenie projektu
- Projekt SAMRS/2018/RV/1/6 – PDCS, o.z. (zmluva, rozpočet, logframe, personálna matica a i.); priebežná správa č.1, priebežná správa č.2, záverečná správa, zhodnotenie projektu
- Projekt SAMRS/2017/RV/1/1 – Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica (zmluva,

rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.3, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2017/RV/1/2 – Človek v ohrození n.o. (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.4, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2017/RV/1/3 – Nadácia Milana Šimečku (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.3, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2017/RV/1/7 – Nadácia Pontis (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.3, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2017/RV/2/1 – Človek v ohrození n.o. (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.4, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2016/RV/1/1 – Slovenská technická univerzita v Bratislave (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.4, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2016/RV/1/2 – Centrum environmentálnej a etickej výchovy - Živica (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.3, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2016/RV/1/6 – PDCS, o. z. – Partners for Democratic Change Slovakia (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 a č.2, záverečná správa, zhodnotenie projektu

Projekt SAMRS/2016/RV/1/7 – Nadácia Pontis (zmluva, rozpočet, logframe, a i.); priebežná správa č.1 až č.3, záverečná správa, zhodnotenie projektu

PRÍLOHA IV. ZOZNAM OSÔB, KTORÉ BOLI KONTAKTOVANÉ POČAS EVALUÁCIE

<i>Počet respondentov</i>	<i>Organizácia</i>	<i>Údaje členené podľa pohlavia</i>	<i>Krajina</i>
2	Človek v ohrození	Muž: 2 Žena:0	SR
1	Bratislavský inštitút pre politickú analýzu	Muž: 1 Žena:0	SR
1	EU BA	Muž: 1 Žena:0	SR
1	CEEV Živica	Muž: 0 Žena:1	SR
2	PDCS	Muž: 0 Žena:2	SR
1	Nadácia Milana Šimečku	Muž: 0 Žena:1	SR
1	STU BA	Muž: 0 Žena:1	SR
1	Nadácia Pontis/Ambrela	Muž: 0 Žena:1	SR
<i>Fokusové skupiny</i>			
<i>Počet respondentov</i>	<i>Organizácia</i>	<i>Údaje členené podľa pohlavia</i>	<i>Krajina</i>
1	Pedagogická fakulta UMB BB	Muž: 1 Žena:1	SR
1	TU ZVO	Muž: 0 Žena:1	SR
1	FiF UK v Bratislave	Muž: 0 Žena:1	SR
1	Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB BB	Muž: 0 Žena:1	SR
1	SPU NR	Muž: 0 Žena:1	SR
1	PU PO	Muž:1 Žena:	SR
1	Ambrela	Muž: 1 Žena:0	SR

PRÍLOHA V. ZOZNAM ČLENOV REFERENČNEJ SKUPINY

Typ	Organizácia	Meno	Označenie / pozícia	E-mail
ORPO	MZVEZ SR	Ivana Ruttkayová	evaluačný manažér	ivana.ruttkayova@mzv.sk
ORPO	MZVEZ SR	Nina Spišiak	referent pre agendu rozvojového vzdelávania	nina.spisiak@mzv.sk
	SAMRS	Denisa Močková	projektový manažér projektov rozvojového vzdelávania	denisa.mockova@slovakaid.sk

PRÍLOHA VI. POČET NOVÝCH A INOVOVANÝCH PREDMETOV POČAS REALIZÁCIE PROJEKTU

Názov projektu	Počet predmetov	Povinných	Nepovinných	Celkový počet odučených semestrov	Počet študentov, ktorí predmety absolvovali	Počet stále existujúcich predmetov
<i>Challenges of Contemporary Urban Planning</i>	6	6	0	9	120	6
<i>Akademici - aktívne a prakticky</i>	14*	10	1	15	638	11
<i>Riešenie konfliktov v rozvojovom kontexte II.</i>	1	1	0	2	71	1
<i>Globálna univerzita IV: Zavádzanie rozvojových tém do systému univerzitného vzdelávania</i>	20**	-	-	-	-	-
<i>Univerzitná sieť globálneho vzdelávania</i>	16	12	4	16	2201	13***
<i>Globálne rozvojové vzdelávanie pre budúcich novinárov</i>	2	0	2	4	96	2 ⁺
<i>Začleňovanie princípov a postojov ku globálnym témam do vysokoškolského vzdelávania (GlobPost)</i>	6	3	3	6	93	A
<i>Globálna univerzita V: Zavádzanie rozvojových tém do systému univerzitného vzdelávania v regiónoch</i>	6**	-	-	-	-	-
<i>Rozvoj programov globálneho vzdelávania na vysokých školách pedagogického a nepedagogického zamerania</i>	1	0	1	2	10	A
<i>Rozmanité školy</i>	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
<i>Súčasná škola v globálnych súvislostiach</i>	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
<i>SAR Slovakia (Scholars at Risk Slovakia)</i>	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
<i>Budovanie slovenských akademických kapacít v oblasti rozvoja</i>	2	0	2	2	20	A
<i>Otvoreným vzdelávaním k aktívnemu občianstvu</i>	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
SPOLU	74				3249	

* prijímateľ k 3 predmetom neposkytol údaje o všetkých projektoch ich statusu (povinný/nepovinný), resp. tom, či boli súčasťou vyučovacieho procesu aj po skončení projektu

** Bližšie údaje neboli zo strany prijímateľa poskytnuté

*** prijímateľ k jednému predmetu neposkytol údaje

⁺ jeden z dvoch predmetov bol počas realizácie projektu vyučovaný na dvoch fakultách. Po skončení pokračuje výučba na jednej z nich